

**KAM IN KAKO
PO POMOČ V
DUŠEVNI STISKI**

Ljubljana 2009

**KAM IN KAKO
PO POMOČ V
DUŠEVNI STISKI**

Ljubljana 2009

Avtorji:

Mojca Z. Dernovšek
Suzana Oreški
Rok Tavčar

Knjižici na pot:

Igor Hrast

Oblikovanje:

Natalija Šeruga

Grafična priprava:

Design Studio d.o.o., Maribor

Tehnična pomoč:

Mateja Zorc

Izdaja:

Izobraževalno raziskovalni inštitut Ozara Ljubljana

Tisk:

Design Studio d.o.o., Maribor

Število izvodov:

3.500

Projekt »Izdaja brošure Kam in kako po pomoč v duševni stiski 2009« je na podlagi javnega razpisa (Uradni list RS, št. 9/2009 z dne 06.02.2009) finančno podprl Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Izdajo informativnega biltena sta podprla tudi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve Republike Slovenije in Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije.

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
IN SOCIALNE ZADEVE

Kotnikova 5, 1000 Ljubljana
www.mddsz.gov.si, e: gp.mddsz@gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

616.89-008.1(082)
616.89-008.1(497.4)(058.7)

DERNOVŠEK, Mojca Zvezdana
Kam in kako po pomoč v duševni stiski / [avtorji Mojca Z.
Dernovšek, Suzana Oreški, Rok Tavčar]. - Ljubljana : Izobraževalno
raziskovalni inštitut Ozara, 2009

ISBN 978-961-92386-4-6
1. Gl. stv. nasl. 2. Oreški, Suzana 3. Tavčar, Rok, 1964-

248278784

Knjižici na pot

Pred nami je četrta izdaja knjižice z naslovom Kam in kako po pomoč v duševni stiski, ki so jo podprla Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za zdravje in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Knjižica je namenjena ljudem s težavami v duševnem zdravju ter njihovim svojcem.

Tudi tokrat nadaljujemo poslanstvo knjižice s podajanjem kratkih in jedrnatih informacij o dostopnih vrstah pomoči za osebe v duševni stiski in njihove svojce. V knjižici je tudi prenovljen seznam telefonskih števil in naslovov, kjer posameznik lahko poišče pomoč v primeru duševne stiske. Hitro in ustrezno iskanje pomoči je namreč prvi pomemben korak, kadar se posameznik sooči z duševno stisko.

V letu 2009 je stopil v veljavo Zakon o duševnem zdravju, zato so v knjižici tudi na kratko predstavljene novosti, ki jih zakon prinaša uporabnikom.

Želimo si, da bi bila tudi ta knjižica tako dobro sprejeta kot vse prejšnje. Naj bo v oporo in v pomoč tistim, ki slednjo potrebujejo ter v orientacijo tistim, ki jih podane informacije tako ali drugače zanimajo.

Knjižica bo dosegla svoj namen, če bo povečala dostopnost strokovne pomoči širši množici ljudi in spomnila posameznike, da so za svoje zdravje odgovorni tudi sami. Temeljna pravica vsakogar je, biti zdrav, obenem pa je posameznikova dolžnost, da za svoje zdravje naredi največ, kar se da.

Igor Hrast

Ta knjižica je namenjena kot dopolnilo obstoječe literature s področja duševnih motenj, predvsem v smislu posredovanja določenih pomembnih informacij. Besedilo ni namenjeno za prepoznavanje ali zdravljenje katere koli bolezni ali motnje. Avtorji priporočajo, da se o vseh vprašanih glede posameznih duševnih motenj in njihovega zdravljenja ter zdravil posvetujete z zdravnikom ali s farmacevtom. Glede informacij v zvezi z rehabilitacijo, zagovorništvom, samopomočjo in drugimi dejavnostmi nevladnih organizacij pa se obrnite na strokovne delavce s teh področij. Pri pripravi besedila so avtorji vložili veliko truda v odpravljanje morebitnih tiskovnih in drugih napak, vendar te niso povsem izključene. Avtorji in založnik ne morejo prevzeti nobene odgovornosti za morebitno škodo, ki bi nastala kot posledica informacij v tej knjižici.

Kazalo

Namesto uvoda	7
Ko posameznik išče pomoč, se mora znajti	9
Svojci, prijatelji, sodelavci.....	10
Izbrani splošni osebni zdravnik	12
Specialist psihiater, specialist nevrolog, drugi specialisti	14
Zdravljenje s psihološkimi sredstvi - psihoterapija	16
Zdravljenje z zdravili - farmakoterapija.....	18
Psihiatrična bolnišnica.....	22
Nevladne in humanitarne organizacije s področja duševnega zdravja	24
Ostali dopolnilni programi.....	27
Centri za socialno delo	28
Pomoč družini na domu.....	31
Institucionalno varstvo.....	31
Zaposlitveni programi	33
Druge oblike pomoči.....	34
Plačljive storitve – storitve socialnega servisa	34
Novosti, ki jih prinaša zakon o duševnem zdravju.....	35
Zakon o duševnem zdravju (ZDZdr).....	37
Kje iskati pomoč?.....	63
Zdravstveni domovi in splošna nujna medicinska pomoč	63
Seznam specialistov psihiatrov, kliničnih psihologov in psihoterapevtov s koncesijo	66
Seznam specialistov psihiatrov, kliničnih psihologov in psihoterapevtov, kjer so storitve le samoplačniške.....	72
Psihiatrične bolnišnice.....	73
Posebni socialno varstveni zavodi	74
Nevladne organizacije	74
Telefoni za pomoč v stiski.....	78
Centri za socialno delo	79
Domovi za starejše.....	82
Izvajalci storitev zaposlitvene rehabilitacije	89
Drugi koristni naslovi	90
Iskanje informacij v drugih virih	94
Publikacije	94
Spletni viri.....	97

NAMESTO UVODA

Pred vami je četrta knjižica iz naših prizadevanj, da bi posameznikom, ki se soočajo z duševno stisko in njihovim svojcem, olajšali pot do pomoči. Ta knjižica je nekoliko drugačna od prvih treh. Izpustili smo poglavje o najpogostejših duševnih motnjah in poglavje o načinu iskanja pomoči. Ti dve poglavji bosta od sedaj dalje dostopni na spletu.

V tokratni knjižici so tri poglavja.

Prvo poglavje opredeli, kakšno pomoč posameznik lahko pričakuje od bližnjih, prijateljev, sodelavcev, izbranega (splošnega) osebnega zdravnika, specialista psihiatra, specialista kliničnega psihologa, psihiatrične bolnišnice ter drugih terapevtov in nevladnih organizacij in kdaj je čas, da se posameznik obrne nanje. Opiše tudi glavne značilnosti zdravljenja s psihoterapijo in z zdravili. Poglavje tudi opredeli, kaj so socialno varstvene storitve in kaj lahko posameznik pričakuje od centra za socialno delo.

V drugem poglavju smo napravili seznam služb, na katere se lahko ljudje obrnejo, kadar v primeru duševne stiske iščejo pomoč. Tokratni seznam storitev zdravstvenih organizacij in nevladnih organizacij smo oplemenitili s socialnovarstvenimi storitvami, ki so tudi pomemben vir pomoči za osebe z duševnimi motnjami in njihove svojce.

Pri svojem delu smo se morali nekoliko omejiti in sicer na službe za odrasle s težavami v duševnem zdravju. Omejili smo se na javno dostopne službe v okviru zdravstvenega in socialnega sistema, kar pomeni, da morda nismo vključili vseh ponudnikov storitev. Menimo namreč, da je zelo pomembno, da se najprej posreduje informacije o najosnovnejših ponudnikih storitev na področju duševnega zdravja. Te pa nudijo splošni oziroma družinski zdravniki, psihiatri, psihologi in nevladne organizacije. Nismo se lotili področja odvisnosti od alkohola in prepovedanih drog. Še vedno čakamo na navdušence, ki bi se lotili področja duševnega zdravja otrok in mladostnikov. Seznam zdravstvenih zavodov in zdravstvenih delavcev izhaja iz publikacije Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije - Kako do zdravnika.

Prav tako nismo vključili služb, ki skrbijo prvenstveno za osebe z demenco. Če koga nismo navedli med zdravstvenimi delavci in nevladnimi organizacijami v našem seznamu, pa bi po svoji dejavnosti moral biti in bi si sam želel biti uvrščen, se mu iskreno opravičujemo in ga/jo prosimo, da nam oprost. Svoje podatke naj nam nemudoma sporoči, da ga bomo lahko vključili v prihodnje izdaje.

Vsako leto se bolj zavedamo, kako zahteven je naš projekt in da ni enostavno zbrati in vzdrževati tako raznolikih informacij. Stanje služb se stalno spreminja, nastajajo novi programi, nove oblike dela.

V tretjem poglavju smo poskusili ponovno zbrati naslove spletnih strani in tiskanega gradiva, ki je na voljo v slovenskem jeziku.

Poudarjamo, da knjižica ni edino in osnovno gradivo in vodilo pri reševanju stisk pri duševnih težavah, ampak naj služi kot opora za iskanje virov, ki jih nudi naša zdravstvena, socialna in nevladna mreža.

Mojca Z. Dernovšek, Suzana Oreški, Rok Tavčar

KO POSAMEZNIK IŠČE POMOČ, SE MORA ZNAJTI

Država v okviru socialne in zdravstvene politike nudi ljudem s težavami v duševnem zdravju in njihovim svojcem raznoliko pomoč. Pomoč se izvaja prek različnih javnih služb, neprofitnih oz. nevladnih organizacij, kot tudi zasebnikov. Skupno tem službam je, da izvajajo storitve ali programe, s katerimi si ljudje z duševno motnjo in njihovi svojci lahko pomagajo na poti reševanja in lajšanja stisk in težav.

Te službe, kot so zdravstveni domovi, centri za socialno delo, društva, domovi za starejše, psihiatrične bolnišnice, specialistične psihiatrične ambulante in tako naprej, imenujemo mreža izvajalcev in storitev na področju duševnega zdravja. Skupno tej mreži je nudenje pomoči; žal pa tudi, da je za osebe s težavami v duševnem zdravju in njihove svojce pogostokrat nepregledna in nepovezana. Vse prevečkrat se namreč zgodi, da imajo ljudje občutek, da se jih pošilja od vrat do vrat ter da ne dobijo informacij in pomoči, ki bi njihov problem celostno obravnavala. Predvsem pa se dogaja, da ljudje ne vedo, kje začeti pomoč iskati in s kom govoriti; ali je bolje težave zaupati socialni delavki na denarni pomoči ali svetovalki na zavodu za zaposlovanje, ali na nedeljo zvečer poklicati svetovalko na krizni telefon, ali raje odhiteti na urgenco ali prebedeti noč in takoj zjutraj odvihrati k svojemu psihiatru ali k splošnemu zdravniku po bolniški list. Ko se stiska pojavi, ljudje tudi velikokrat potožijo, da se takrat kot zanalašč vse »zgrne nad njih«. In ker se dejansko res sočasno sprosti več težav oz. problemi dobijo drugačno preobleko, običajno rečemo, da gre za večplasten problem. Posledica takšnega doživljanja je tudi, da se posameznik v duševni stiski lahko počuti precej osamljenega in zmedenega v iskanju ustrezne pomoči. Ravno tako se počutijo tudi njegovi svojci. Dobro je tudi vedeti, da je proces reševanja stiske in življenje z duševno motnjo dolga pot. Pot, ki zahteva veliko potrpljenja, sodelovanja, dela na sebi, pogovorov z bližnjimi; pot, ki ima vzpone in padce. Tragična in neznosna lahko ta pot postane, če se z iskanjem pomoči odlaša, če se reševanje in soočenje s problemom prestavlja na drug čas, v prihodnost, na nek bolj ugoden trenutek. Čakanje na ugoden trenutek je slaba usluga samemu sebi. Redko se zgodi, da stiska izgine sama po sebi, redko jo razreši nekdo drug, brez sodelovanja tistega, ki težavo ima.

Ker so stiske in težave raznovrstne, so temu primerno organizirane tudi službe s področja duševnega zdravja. To pomeni, da je vsaka specializirana za svoje področje oz. reševanje težav.

Vemo, da je za izboljšanje situacije in stanja vselej potrebno nekje začeti.

Pomembno je poiskati pravo pomoč, ob pravem času, imeti pravega sogovornika. V ta namen smo za vas pripravili knjižico, ki vsebuje nabor služb s področja duševnega zdravja.

S knjižico boste morda hitreje prišli do pomoči oz. se zanjo lažje odločali. Upamo tudi, da bo knjižica olajšala delo strokovnjakom, predvsem novemu koordinatorju skupnostne obravnave, saj bo ravno on moral poznati in povezovati službe, ki bodo osebi po odpustu iz psihiatrične bolnišnice omogočale rehabilitacijo v skupnosti.

Knjižica ponuja informacije, ki utegnejo biti koristne pri premagovanju težav v duševnem zdravju. Takšne informacije lahko zmanjšajo možnost razočaranj zaradi prevelikih ali napačnih pričakovanj.

Zaradi omejenega prostora ni bilo mogoče navesti vseh možnosti, niti ni bilo mogoče opisati vseh veščin, ki so koristne za premagovanje težav, povezane z duševnimi motnjami. Navedli smo le nekatere in posameznikom bodo te morda povsem dovolj za začetek. Drugim pa bodo morda odprle pot za iskanje lastnih strategij spoprijemanja.

Svojci, prijatelji, sodelavci

Kaj pričakovati od svojcev, prijateljev in sodelavcev?

Posameznik in njegova najožja družina lahko od drugih sorodnikov in družinskih prijateljev pričakuje dvoje:

- Nekateri bodo izrazili razumevanje, podporo, skušali pomagati z nasveti, ...
- Nekateri bodo izrazili nerazumevanje, postavljali neprijetna vprašanja, celo obtožbe, zmanjšali ali celo prekinili stike, ...

Celo čisto prijazno vprašanje s strani družinske prijateljice: »Ali je res moral/a v bolnišnico? Ni šlo drugače?« je zaradi povečane občutljivosti lahko izjemno boleče. To pomeni, da si mora posameznik pustiti blizu in se ne zapreti vase!

Lažje bo prebroditi stiske, če bo zraven še kdo. Ni namreč mogoče napovedati, kako se bo takšen razgovor nadaljeval. Lahko gre namreč tudi takole: »Moja hči že dve leti hodi v ambulanto in jemlje zdravila. O tem nismo do sedaj nikomur govorili.«

Veliko težje pa je prenesti vprašanje, v katerem je skrit hud strah: »Ali je res moral/a v bolnišnico? Kaj bodo pa sedaj ljudje rekli o tvoji družini?« To vprašanje lahko vodi v skrivanje, zapiranje pred ljudmi, kar manjša možnost podpore s strani drugih. Zaradi varčevanja z lastnimi močmi je najpametneje, da se posameznik ne obremenjuje z dodatnimi negativnimi mislimi.

Da se posameznik vseeno ne bi obremenjeval z razočaranji, lahko razmišlja tudi takole:

- duševne težave je zelo težko razumeti,
- posameznik si zelo težko predstavlja duševne težave, dokler jih ne doživi sam ali njegov bližnji,
- marsikdo se raje umakne, če nečesa ne razume,
- marsikomu je nerodno, ker ne ve, kaj naj reče, ali kako naj se vede,
- tudi sami v nevednosti hitro koga prizadenemo,
- nekateri ljudje presenetijo tudi v pozitivno smer.

Posamezniki in njihovi družinski člani, ki so imeli sami izkušnjo s premagovanjem težav v duševnem zdravju, so izjemno koristen vir upanja in informacij. Navadno so pripravljeni deliti izkušnje, saj se še spomnijo, kako so bili sami na začetku nebogljeni in kako so se postopoma naučili premagati težave. Zelo pogosto si ljudje želijo informacij o delovanju zdravil in zato si izmenjujejo informacije o posameznih zdravilih, odmerkih, trajanju jemanja, potrebnosti jemanja. Takšni pogovori se razvijajo tako pri osebah s težavami v duševnem zdravju, kot tudi pri njihovih svojcih. Prav tako jih zanima, kako hitro so drugi okrevali in s kakšnimi dodatnimi težavami so se srečevali.

Zelo pomembno pa je, da ima družina in njeni posamezniki tudi krog ljudi ali dejavnost, kjer lahko na težave glede duševnega zdravja enega od članov vsaj začasno, pa čeprav le za uro ali dve na teden, pozabijo. Pri tem naredijo nekaj koristnega zase, naberejo pa si tudi novih moči.

Kako se vesti kot svojec, prijatelj, sodelavec?

Posamezniku in njegovi najozji družini lahko drug svojec, sodelavec, prijatelj, vedno ponudi roko v pomoč. Vedeti mora, da so na začetku ljudje zelo občutljivi in da tudi prijaznost lahko prizadene.

Zelo prijazno izrazimo skrb zanj/zanjo: »Skrbi me zate, vem da so se nabrali črni oblaki. Ali ti lahko kako pomagam?« Pomoč se lahko ponudi v obliki izvedbe kakšnega domačega opravila, kakšnega opravila v službi, povabila na planinsko turo, nabiranje gob, ... in reče: » ...to bi naredil zate, da bi ti bilo lažje.« ali kaj podobnega. Zelo dobrodošla je pri nekaterih težavah z duševnim zdravjem pomoč na domu - na primer, ko se za osebe z demenco organizira varstvo. Enostavno je, če posameznik sam prosi za pomoč, ali pa če jo brez težav sprejme. Veliko posameznikov se prvič oglasi pri izbranem splošnem osebnem zdravniku ali specialistu psihiatru skupaj z družinskim članom ali prijateljem/ico. Paziti moramo, da ljudje niso preobremenjeni s pozornostjo, saj je prevelika pozornost ravno tako moteča kot prevelika samota. Po drugi strani pa se težave pojavijo tudi, če okolica opaža, da je s posameznikom očitno nekaj

narobe, vendar oseba nikakor ne želi pomoči. Gre za zelo neprijetno situacijo, ko so svojci ali prijatelji razpeti med željo, da bi osebi pomagali in med spoštovanjem njegove ali njene odločitve in strahom, da bi storili kaj narobe. Včasih pomaga odkrit pogovor, ko se posamezniku predstavi pogled drugih na njegovo stanje in njihovo zaskrbljenost zanj. Včasih je mogoče pripraviti osebo do tega, da gre vsaj k izbranemu (splošnemu) osebnemu zdravniku. Zdravnik se nato odloči, ali gre za duševno motnjo, ki zahteva nujno zdravljenje. V nekaterih primerih, ki so določeni z zakonom (predvsem, kadar oseba ogroža svoje ali tuje življenje, ali povzroča hudo škodo sebi ali drugim), je moč posameznika tudi brez njegove privolitve napotiti na zdravljenje v psihiatrično bolnišnico.

Delovno mesto: Če ima nekdo težave z duševnim zdravjem na delovnem mestu, ni dobro zatiskati oči in prav tako ni dobro, da se o njegovih težavah govori za njegovim hrbtom.

Zelo nevsiljivo je izraziti skrb zanj/zanjo. Če se razvije pogovor, je primerno usmeriti posameznika na kakšno spletno stran, ali pa priskrbeti kakšno zloženko, brošuro, fotokopijo. Kar nekaj pa je primerov, ko sodelavec ali sodelavka spremlja osebo s težavami v duševnem zdravju do splošnega zdravnika (navadno na »urgenci«) in nato do specialista psihiatra.

Prihod iz bolniškega staleža je mogoče precej olajšati oziroma otežiti. Dodatna stiska je ponovno soočanje z delom - pri tem je vseeno, zaradi kakšnih težav je posameznik na bolniškem dopustu. Že prijazen pozdrav in nasmeh sta včasih dovolj, da je posamezniku lažje ponovno stopiti v delovno okolje. Če se bo ob branju teh vrstic kdo obregnil, češ da na delovnem mestu danes nikogar ne pričakajo s pozdravom in nasmehom, potem tole v premislek: delovno okolje smo vsi, ki delamo na nekem delovnem mestu, od najvišjega do najnižjega delavca oziroma uslužbenca. Če vnašamo v delovno okolje nezadovoljstvo, bomo nezadovoljni. Najmanj, kar lahko vsak dan storimo za boljše počutje na delovnem mestu, je jutranji nasmeh in pozdrav. To je že dober začetek.

Izbrani splošni osebni zdravnik

Kaj pričakovati od osebnega (splošnega, družinskega) zdravnika?

Izbrani splošni osebni zdravnik je najpomembnejši in največkrat prvi, pri katerem ljudje iščejo pomoč. Tega zdravnika si izberete prosto in sicer do dopolnjenega 19. leta starosti lahko izbirate med zdravniki specialisti pediatri ali specialisti šolske medicine, izjemoma pa je to lahko tudi specialist splošne oziroma družinske medicine. Po starosti 19 let pa si osebnega zdravnika izberemo med specialisti splošne medicine ali specialisti medicine dela, prometa in športa. Izbiro opravimo pri

prvem obisku v zdravstvenem domu ali pri zasebnem zdravniku, ki opravlja osnovno zdravstveno dejavnost na podlagi pogodbe sklenjene z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije in sicer tako, da izpolnimo ustrezno listino. Danes se splošni zdravniki srečujejo z izjemno veliko obveznostmi. Ko se posameznik z duševno motnjo ali njegov svojec odpravljata k zdravniku, se morata zavedati, da utegne imeti njun zdravnik zaradi različnih razlogov ravno tedaj zelo malo časa. Namesto, da se posameznik dodatno izpostavlja stresu zaradi naglice, nezadovoljstva ali tesnobe ob odkrivanju določenih težav, je bolje, da se nekoliko dodatno potrudi in si zagotovi boljše pogoje za dialog z zdravnikom.

Zdravnik je pomemben zaveznik pri obvladovanju težav v duševnem zdravju. Kako si pridobiti boljše pogoje? Ena od možnosti je, da se za nekoliko obsežnejši pogovor posameznik predhodno posebej dogovori z zdravnikom. Pred tem mu nakaže, kakšna bo tematika razgovora.

Druga možnost je, da posameznik pride na razgovor vnaprej pripravljen. Ima listek s točkami, vprašanji. Tretja možnost je, da zdravniku napiše pismo ali pošlje sporočilo po elektronski pošti. Zdravnik lahko hitro in z gotovostjo prepozna duševno motnjo in predlaga zdravljenje z zdravili v svoji ambulanti, predlaga pa lahko tudi obisk specialista psihiatra, ali pa napotitev v bolnišnico. Priporočljivo je slediti napotkom svojega izbranega zdravnika, čeprav ni vedno prijetno sprejeti vseh posledic in tudi če se ne strinjamo povsem z njegovim mnenjem. Že predlog, da bi posameznik morda poskusil jemati zdravila za zdravljenje depresije, je zelo težko sprejeti. Kaj šele predlog, da bi bilo dobro obiskati psihiatra ali iti na pregled k psihologu in tam opraviti nekaj testov. Zdravnikova dolžnost je, da kadar zdravstveno stanje njegovega bolnika zahteva pregled pri specialistu, le-tega predlaga in izda ustrezno napotnico. Gre za pravico do storitev iz specialistične ambulantne dejavnosti. Res pa je, da za pregled pri specialistu psihiatru napotnica ni nujna - a o tem več v poglavju o specialistu. Napotitev v bolnišnico je še posebej boleča in za marsikoga težko sprejemljiva. Po pregledu pri specialistu ali po odpustitvi iz bolnišnice se posameznik ponovno oglasi pri svojem zdravniku in prinese izvide. Ponovno naj se pogovorita, kako naprej.

Pomembna vprašanja so: »Ali gre za težave? Ali je potrebno zdravljenje? Kakšno? Kdo bo predpisoval zdravila? Kaj je z zmožnostjo za delo? Kaj bo s šolo?...«

Naloge izbranega splošnega osebnega zdravnika so:

ugotavljanje zdravstvenega stanja, zdravljenje, nadziranje okrevanja, skrb za preprečevanje določenih zdravstvenih težav, napotitve k specialistom in v bolnišnico, odrejanje prevozov z reševalnim vozilom, izdajanje listin za povračilo potnih stroškov, ugotavljanje nezmožnosti za delo do

30 dni in skrb, da se v primeru daljše nezmožnosti za delo dokumentacija pošlje imenovanemu zdravniku Zavoda za zdravstveno zavarovanje ali na Invalidsko komisijo.

Kaj pričakovati od dežurnega zdravnika Splošne nujne medicinske pomoči?

Kadar se mora posameznik s težavami v duševnem zdravju ali njegov svojec obrniti na Splošno nujno medicinsko pomoč, gre navadno za na novo nastale težave, zaplete ali posebno hude težave.

Tudi za sodelovanje z dežurnim zdravnikom velja, da se je dobro pripraviti, kot pač dopuščajo možnosti. Svojci si, na primer, lahko pripravijo napisan seznam in časovni potek pojavljanja težav, ki so jih opazili. Pripravijo naj seznam zdravil, ki jih posameznik jemlje, morebitne izvide, odpustnice iz bolnišnice, če je bil pred tem že zdravljen in podobno.

Specialist psihiater, specialist nevrolog, drugi specialisti

Na splošno velja, da je koristno priti h kateremu koli specialistu po možnosti s kar največ podatki o prejšnjih boleznih in motnjah, zdravlilih, ki jih posameznik jemlje in z nekom, ki mu oseba zaupa.

Za pregled pri specialistu je potrebno imeti napotnico izbranega splošnega osebne zdravnika. Na napotnici je navedeno, za katere storitve je specialist s strani izbranega splošnega osebne zdravnika pooblaščen.

Za pregled pri specialistu psihiatru velja izjema. Pregled je mogoč tudi brez napotnice, le z veljavno kartico zdravstvenega zavarovanja.

Kadar zdravstveno stanje posameznika ogroža njegovo življenje, ali življenje drugih, terja nujen in neodločljiv pregled in druge storitve, mora zdravstveni zavod oziroma zdravnik posameznika takoj sprejeti in obravnavati. Za vse ostale storitve se posameznike naroči na pregled in morajo dobiti datum in uro.

Kaj pričakovati od specialista psihiatra?

Specialist psihiater v ambulanti ali v bolnišnici najprej opravi diagnostiko (prepoznavanje bolezni) in nato predlaga zdravljenje.

Tako kot vsi zdravniki mora takoj ukrepati, kadar gre za ogroženost posameznika. Zdravljenje duševnih motenj sestoji iz:

- zdravljenja z zdravili – farmakoterapije;
- zdravljenja s psihološkimi sredstvi – psihoterapije;

- zdravljenja z uporabo drugih tehnik - socioterapije, delovne terapije, psihoedukacije.

Glede na naravo duševne motnje specialist psihiater predlaga določeno kombinacijo zdravljenja. Sodelovanje osebe s težavami v duševnem zdravju je pri tem odločilnega pomena. Zelo težko pa je, če je ta oseba povsem sama in nima nobene opore. Zato so svojci nadvse dobrodošli in z vključitvijo v zdravljenje pomagajo posamezniku premagovati težave. Poleg tega se učijo, kako se pri tem sami ne bi povsem izčrpali.

Kaj pričakovati od specialista kliničnega psihologa?

S specialistom klinične psihologije lahko pridete v kontakt v ambulantni dejavnosti in v bolnišnični dejavnosti, kjer obravnava otroke, mladostnike, odrasle, starostnike, družine in/ali pare.

Osrednjo dejavnost specialista klinične psihologije se lahko razdeli na:

- klinično psihološko in nevropsihološko diagnostično obravnavo in na
- psihoterapevtsko obravnavo (zdravljenje s psihološkimi sredstvi).

Diagnostično in terapevtsko delo pogosto poteka kot timsko sodelovanje z drugimi strokovnimi sodelavci (npr. specialisti psihiatri).

V okviru diagnostične obravnave izvaja osnovno diagnostiko, ki je usmerjena na prepoznavanje oz. ocenjevanje celostnega delovanja posameznika in posledično možne bolezni ter dodatno diagnostiko, ki je usmerjena na bolj specifično funkcioniranje kot npr. spoznavne funkcije, čustvovanje, osebnost, inteligentnost idr. Ob tem uporablja raznovrstne metode dela in tehnike, kot so: klinično psihološki intervju – raziskovanje stanja duševnosti s pogovorom, teste, projekcijske in izrazne tehnike, vprašalnike, ocenjevalne lestvice, prosto opazovanje idr.

Specialist klinične psihologije je običajno usposobljen za več različnih psihoterapevtskih pristopov.

Kaj pričakovati od drugih specialistov?

Pregledi pri različnih specialistih so potrebni iz različnih razlogov. Pomembno je, da ima posameznik s seboj izvide drugih pregledov in seznam zdravil, ki jih jemlje, oziroma da ve, katera zdravila jemlje in zakaj.

Zdravljenje s psihološkimi sredstvi - psihoterapija

Že če se zazremo v zgodovino in v starodavne kulture ali povprašamo starejše ljudi, bomo povsod zasledili razmišljanje, da je beseda lahko zdravilna. Pomaga že to, da posameznik spregovori, ko je v težavah, ko mu je težko, če pa ima takrat ob sebi še strokovnjaka, ki ve, kako pomagati ob določenih težavah, potem je seveda zdravilna moč besede lahko še toliko večja.

Kaj je psihoterapija?

Psihoterapija je psihološka metoda zdravljenja, ki jo uporablja usposobljen psihoterapevt kot pomoč posamezniku pri obravnavi njegovih težav v življenju. V psihoterapiji se združuje cela vrsta tehnik, ki slonijo na gradnji odnosa preko izkustva, na spreminjanju dialoga, komunikacije in vedenja, z namenom izboljšanja duševnega zdravja klienta, ali za izboljšanje odnosov v skupini (kot je npr. družina).

Poznamo več različnih vrst psihoterapije, vse pa so namenjene pomoči ljudem, da se lažje soočijo in premagajo posamezne probleme v življenju, npr. stres, čustvene probleme, kognitivne probleme, težave v medosebnih odnosih ali neprijetne navade. Vsem psihoterapijam je skupno, da zdravijo na osnovi pogovora in odnosa z drugo osebo in včasih na osnovi (skupnih) dejavnosti.

Kako poteka psihoterapevtsko zdravljenje?

Psihoterapija običajno poteka v rednih srečanjih (seansah), ob istem času in na istem mestu, običajno enkrat tedensko ali enkrat na dva tedna, odvisno od potreb klienta. V procesu psihoterapije se najprej oceni izhodiščno stanje. V terapevtskem dogovoru klient in terapevt določita cilje, potek in pravila terapije. Vse udeležence veže na dogajanje v seansah dogovor o zaupnosti, tako da vse povedano ostane znotraj prostora in odnosa terapevt - klient oz. znotraj terapevtske skupine.

V individualni psihoterapiji se en klient in en terapevt pogovarjata v tihi sobi, običajno 50 minut.

V skupinski terapiji se srečajo različni ljudje s podobnimi problemi, v enaki zasedbi, z enim ali več terapevti. Ta srečanja so lahko daljša kot pri individualni psihoterapiji. Skupinska terapija se lahko zdi manj osebna, vendar je lahko pri določenih problemih to najboljša izbira zdravljenja. Izkušnja ob odkritju, da posameznik ni osamljen v svojih težavah, ampak da ima več ljudi zelo podobne probleme, izkušnja, da lahko tudi posameznik s težavami pomaga drugim, je močna spodbuda in pogosto prvi korak proti izboljšanju počutja.

V partnerski terapiji se terapevt ali terapevtski par sreča s parom ali s partnerjema, da lahko skupno obravnavajo njune probleme.

V družinsko terapijo je vključena celotna družina in s parom terapevtov ali enim terapevtom obravnavajo problematiko, ki vpliva na celo družino. Pri obeh slednjih terapijah se oceni zgodovina odnosov (partnerskih in/ali družinskih), komunikacijske vzorce (konstruktivne in destruktivne), močne točke odnosa, mehanizme soočanja, ki do sedaj niso bili uspešni, cilje posameznika v odnosu ali družini in njegove neuresničene potrebe.

Kdo izvaja psihoterapijo?

Psihoterapevt je lahko psihiater, psiholog ali kateri drug strokovnjak iz področja duševnega zdravja, ki je dodatno usposobljen v psihoterapevtski dejavnosti. Tako ima lahko psihoterapevt tudi različno temeljno izobrazbo, če je opravil poglobljene psihoterapevtske treninge.

Katere vrste psihoterapije poznamo?

Obstaja zelo veliko vrst psihoterapij, med njimi so najbolj pogoste:

- kognitivno vedenjska psihoterapija;
- psihoanalitična;
- gestalt;
- transakcijska;
- sistemska psihoterapija;
- realitetna;
- eksistencialna;
- humanistična/ suportivna.

Kaj je značilno za posamezne vrste psihoterapij?

Poglejmo zgolj nekatere od njih.

Psihoanalitična psihoterapija: Zanja je značilno prepričanje, da na trenutno posameznikovo vedenje, čustvovanje, kapacitete za funkcioniranje in vzorce v odnosih globoko vplivajo posameznikove izkušnje iz zgodnjega življenja. Osredotoča se na občutenja, ki jih imamo do drugih ljudi, zlasti do lastne družine in do tistih, ki so nam blizu. Zdravljenje vključuje razgovor o preteklih izkušnjah in kako so te lahko pripeljale do posameznikove sedanje situacije in tudi, kako lahko te pretekle izkušnje vplivajo na posameznikovo trenutno življenje. Ob podpori terapevta klient podoživlja svoje težave, spreminja in odpravlja boleča doživljanja sebe ter neustrezne in konfliktne odnose z drugimi, ki so pogosto rezultat travmatskih izkušenj iz otroštva oz. motenj v osebnotnem razvoju.

Kognitivno vedenjska terapija: Njen cilj je direktna sprememba vzorcev mišljenja, ob čemer spodbuja razpravljanje o posameznikovem razmišljanju in mu pomaga odpraviti nefunkcionalne oz. destruktivne vzorce mišljenja in čustvovanja ter posledično neustreznega vedenja. Manj se osredotoča na preteklost in bolj na sedanost in prihodnost. Dokazano je, da je še posebno učinkovita pri zdravljenju čustvenih motenj, kot sta depresija in anksioznost. Vedenjska terapija poskuša direktno spremeniti vzorce vedenja. Za to uporablja različne tehnike, kot je postopno izpostavljanje, beleženje doživljanj, »domače naloge« ipd. Zlasti je učinkovita pri anksioznosti, paniki, fobijah, obsesivno kompulzivnih motnjah in pri različnih vrstah socialnih problemov in problemov na področju spolnosti. Na ta način se simptomi lahko hitro ublažijo.

Transakcijska psihoterapija: Zanjo je značilno, da se zlasti osredotoča na komunikacijo in odnose med osebami ter skozi to poskuša najti vzroke za posameznikove težave. Transakcija pomeni dražljaj osebe, ki izzove določen odgovor pri drugi osebi. Če je transakcija stereotipna in predvidljiva, se to pojmuje kot psihološko igro, ki se jo je oseba naučila v otroštvu in jo igra skozi celotno življenje. »Strokes« so osnovni motivacijski faktorji človeškega vedenja in so sestavljeni iz nagrad kot je ljubezen, sprejetje in druge pozitivne ojačitve. Ključna so tudi tri ego stanja, ki obstajajo v vsaki osebi: ego stanje otroka (arhaični elementi iz zgodnjega otroštva), odraslega (del osebnosti, sposobne objektivnega ocenjevanja realnosti) in roditelja (introjekcija vrednot staršev). Terapevtski proces pomaga osebi razumeti, v katerem ego stanju funkcionira v odnosu do drugih. Nauči se prepoznati igre, ki jih igra. Bistven cilj je, da se oseba nauči čim večkrat funkcionirati v stanju odraslega.

Gestalt terapija: Zanjo je značilno, da poudarja trenutno izkušnjo v »tukaj in sedaj«. Skozi motivacijo se osebe naučijo prepoznati, katere so njihove potrebe v določenem trenutku in kako lahko tendence k uresničitvi teh vplivajo na njihovo vedenje. Osredotoča se na bazične značilnosti trenutne izkušnje, kot so vrednote, pomen in oblika.

Zdravljenje z zdravili - farmakoterapija

Vaš zdravnik vam je predpisal zdravila in vam je dal tudi natančna navodila o jemanju. Koristno pa je, enako kot duševno motnjo, bolje poznati tudi svoja zdravila. Kaj morate vedeti o zdravilih?

Najprej nekaj splošnih nasvetov

Jemljite le tista zdravila, ki vam jih je predpisal vaš zdravnik. Le vaš zdravnik vas najbolje pozna in lahko oceni, katera zdravila so za vas najustreznejša. Ljudje smo si med seboj različni, zato ni univerzalnega zdravila za vse, ampak se mora zdravnik pri vsakem bolniku posebej odločiti, katera zdravila bo predpisal. Čeprav morda poznate koga, ki ima podobne težave kot vi, ni nujno, da so zdravila, ki jih jemlje ta oseba, primerna tudi za vas. Nasprotno, lahko vam celo škodujejo. Zato ne smete začeti jemati nobenih zdravil brez posveta z vašim zdravnikom. To velja tudi za zdravila, ki jih lahko kupite brez recepta in celo nekatere zeliščne pripravke. Vašemu zdravniku povejte za vsa zdravila, ki jih jemljete (tudi za tista, ki vam jih je morda predpisal kakšen drug zdravnik). Prav tako velja, da morate ob vsakem pregledu pri katerem koli zdravniku (tudi npr. na urgenci, pri zobozdravniku, itd.) navesti vsa zdravila, ki jih trenutno jemljete.

Informacije o zdravilih

Veliko podatkov o zdravilu najdete v priloženih navodilih, v primeru kakršne koli nejasnosti pa se obrnite na vašega zdravnika ali farmacevta. Zdravila uporabljajte le do datuma uporabnosti, ki je naveden na ovojnicini. Zdravila, ki jim je potekel rok uporabnosti, ne odvrzite kar med druge odpadke, ampak se pozanimajte v vaši lekarni, kje jih lahko oddate.

Jemanje zdravil

Načelno je vseeno, ali vzamete zdravila s hrano ali na prazen želodec. Velja pa opozoriti, da je pri nekaterih zdravilih pomembno, da jih vzamete s hrano, ker jih tako telo bolje izkoristi. Na potrebo po jemanju teh zdravil s hrano vas bo opozoril vaš zdravnik ali farmacevt, to pa bo napisano tudi v priloženih navodilih.

Skušajte se čim bolj držati enakomernih časovnih razmikov med dnevnimi odmerki zdravil. Dnevne odmerke si razporedite glede na vaš urnik, seveda npr. ne bi bilo smiselno, da bi morali vstajati sredi noči, da bi vzeli večerni odmerek zdravila. Če pozabite vzeti en dnevni odmerek, počakajte do naslednjega odmerka in takrat vzemite običajen odmerek (ne vzemite dvojnega odmerka).

Najpomembnejše vrste zdravil za zdravljenje duševnih motenj

Antipsihotiki

Ta zdravila, nekdanje imenovana tudi nevroleptiki, so namenjena predvsem za zdravljenje shizofrenije in drugih hudih duševnih motenj (psihoz), uporabljajo pa se tudi v nekaterih drugih primerih (pri depresiji in pri

bipolarni motnji razpoloženja). Poznamo starejša in novejša zdravila, ki se ne razlikujejo toliko po učinkovitosti, pač pa zlasti po neželenih učinkih. To pa ne pomeni, da novejša zdravila (imenovana tudi atipični antipsihotiki), nimajo nobenih neželenih učinkov. Res pa je, da novejša zdravila nimajo toliko ekstrapiramidnih neželenih učinkov (tresenje, trde mišice, nehoteni gibi) kot starejša zdravila. Ob tem velja poudariti, da je tudi pri starejših zdravilih moč zelo dobro obvladovati zgoraj navedene neželene učinke z dodatkom drugih zdravil (antiparkinsonikov). Pač pa se pri novejših zdravilih pojavljajo drugi neželeni učinki, zlasti povečanje apetita in posledično tudi telesne teže, znižanje krvnega tlaka (lahko nastane tudi omotica), nekatere hormonske spremembe itd. Pri nekaterih zdravilih je potreben občasen pregled krvi. Jemanje zdravil je običajno dolgotrajno (več let). To velja tudi, če se morda počutite že povsem dobro, vendar vedite, da še vedno obstaja velika možnost, da se bolezen ponovi. To pa lahko zelo učinkovito preprečimo z jemanjem zdravil daljši čas. Ne skrbite, na antipsihotike se ni možno navaditi oziroma postati od njih odvisen.

Antidepresivi

Ta zdravila se uporabljajo za zdravljenje depresije in tesnobe. Tudi tu poznamo starejša zdravila (zlasti triciklične antidepresive) in novejša preparate. Veliko se uporabljajo zlasti zaviralci ponovnega privzema serotonina, v zadnjem času pa tudi zdravila, ki delujejo na več nevrottransmiterjev (prenašalcev informacij v možganih). Enako kot pri antipsihotikih tudi za antidepresive velja, da imajo novejša in starejša zdravila različne neželene učinke. Pri starejših zdravilih so pogosti predvsem antiholinergični učinki (zaprtje, suha usta, zastoj urina), lahko pa tudi motnje srčnega ritma, pri novejših pa slabost, bruhanje in glavobol. Vendar pa so slednji neželeni učinki večinoma prehodni in po nekaj dneh pogosto povsem minejo. Zato večinoma ni potrebno prenehati jemati teh zdravil ob pojavu blage ali zmerne slabosti oziroma bruhanja. Velja pa opozoriti, da učinek antidepresivnih zdravil ne nastopi takoj. Večinoma boste najprej opazili npr. izboljšanje spanja in določeno umiritev, samo depresivno razpoloženje pa lahko prve tri tedne ostane v glavnem nespremenjeno. Zato ne smete prenehati jemati zdravil, če se prvih nekaj tednov morda še ne boste počutili bistveno bolje. Ne skrbite zaradi tega in bodite potrpežljivi, izboljšanje bo prišlo kasneje. Zaradi same narave duševne motnje je potrebno jemati zdravila še določen čas, navadno vsaj pol leta od tedaj, ko se že počutite boljše. S tem boste preprečili ponovitev ali poslabšanje duševne motnje.

Nekaterih zdravil ni priporočljivo prenehati jemati nenadno (»čez noč«), ampak jih je potrebno ukinjati postopno. Vaš zdravnik vam bo pojasnil, kako boste zmanjševali dnevne odmerke, ko bo prišel čas za ukinitve zdravila. Na antidepresive se ne boste navadili, zato ni pričakovati posebnih težav, ko jih boste postopno ukinjali. Prav tako se učinek antidepresivov ne bo zmanjšal s časom.

Anksiolitiki in uspavala

Ta zdravila služijo za zmanjšanje tesnobe oziroma za izboljšanje spanja. V nasprotju z antidepresivi ta zdravila začnejo delovati takoj, vendar pa njihov učinek ne traja dolgo. Znano je, da se učinek anksiolitikov sčasoma zmanjša in lahko celo povsem izgine. To se lahko zgodi že v nekaj tednih. Naslednja neprijetna lastnost anksiolitikov je, da lahko postanete od njih odvisni. Zato je potrebno čim bolj omejiti čas jemanja anksiolitikov, npr. na dva do tri tedne, nato pa se odmerke zmanjšuje in kasneje ukine. Tudi anksiolitiki imajo neželene učinke, predvsem v smislu povečane utrujenosti, redko tudi težav pri govoru.

Stabilizatorji razpoloženja

Obstaja posebna skupina zdravil, ki so namenjena preprečevanju ponovitev epizod bipolarnе motnje razpoloženja. V to skupino spadajo zlasti litij in nekatera druga zdravila, ki se sicer prvenstveno uporabljajo za preprečevanje epileptičnih napadov. Zato se ne čudite, če vam je vaš zdravnik predpisal zdravilo za zdravljenje epilepsije (božjasti), čeprav vi sploh nimate epilepsije. Kot rečeno, ne gre za napako, ampak se ista zdravila uporabljajo tako pri epilepsiji kot pri bipolarni motnji razpoloženja. Pri jemanju teh zdravil je potrebno vedeti, da ne začnejo delovati takoj, ampak se njihov učinek pokaže šele skozi daljši čas prek zmanjšanja števila in resnosti epizod bipolarnе motnje. Iz povedanega je jasno, da je potrebno ta zdravila jemati daljši čas, navadno več let. Nekatera od teh zdravil zahtevajo posebne previdnostne ukrepe, npr. redno spremljanje delovanja jeter, ledvic in ščitnice ter koncentracije zdravila v krvi. Od stabilizatorjev razpoloženja ni moč postati odvisen.

Zdravila za zdravljenje demence

Osebam z demenco zdravnik lahko predpiše posebna zdravila, ki izboljšajo spoznavne funkcije, zlasti spomin. Žal pa ta zdravila demence ne ozdravijo, ampak le upočasnijo njeno napredovanje, s čimer oseba z demenco in njihovi svojci dobijo boljšo kakovost življenja, zmanjša se potreba po negi in nadzoru ter poveča samostojnost osebe z demenco, posledično pa tudi odloži sprejem v dom starejših občanov. Ta zdravila je najbolje pričeti jemati čim prej po pojavu simptomov in znakov demence in jih je potrebno jemati daljši čas. Potrebno je tudi zagotoviti, da bo oseba z demenco redno in natančno jemala ta in seveda tudi vsa ostala predpisana zdravila, pri čemer lahko potrebuje pomoč in nadzor. Nekatera od zdravil za zdravljenje demence so na voljo tudi v obliki obliža, ki se enkrat dnevno nalepi na kožo in zagotavlja bolj enakomerno sproščanje zdravila v kri in boljše sodelovanje pri zdravljenju.

Zdravila in vožnja motornih vozil

Pogosto se postavlja vprašanje, ali lahko vozite motorna vozila ali upravljate s stroji med tem ko se zdravite z zdravili. Podatek o tem, ali zdravilo vpliva na vašo zmožnost za vožnjo, je označen na ovojnini zdravila (prazen ali poln trikotnik označuje prepoved), podrobno pa je naveden tudi v priloženih navodilih. Na to vas bo opozoril tudi vaš zdravnik in farmacevt.

Zdravila in alkohol

Med zdravljenjem ne uživajte alkoholnih pijač, saj pri nekaterih zdravilih lahko pride do okrepitev določenih učinkov na osrednji živčni sistem (npr. zaspanosti), kar lahko vodi tudi do nevarnih stanj (celo do nezavesti).

PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA

Za zdravljenje v bolnišnici obstaja več razlogov:

- največkrat gre za novo nastalo duševno motnjo, ki ni obvladljiva v ambulantnem vodenju,
- sledi ponovitev že prej ugotovljene duševne motnje pri posamezniku in to poslabšanje ni obvladljivo v ambulantnem vodenju,
- zamenjava zdravil se včasih izvede v bolnišnici, da se zagotovi vse previdnostne ukrepe,
- neželeni učinki zdravil, ki niso obvladljivi v ambulantnem vodenju.

Pri novo nastali duševni motnji oziroma pri poslabšanju že prej ugotovljene motnje gre lahko za zdravljenje v bolnišnici, na katerega posameznik pristane, ali pa je le-ta izvedena brez njegove privolitve.

Napotitev v bolnišnico brez privolitve posameznika je potrebna, kadar je zaradi duševne motnje ogroženo njegovo življenje in zdravje ali življenje drugih, oziroma je ogroženo večje imetje.

Dobro je, da posameznik oziroma njegovi svojci poskrbijo, da je ob sprejemu v bolnišnico na voljo kar največ podatkov o posamezniku, o njegovem zdravstvenem stanju, o prejšnjih boleznih in motnjah ter zdravilih, ki jih posameznik jemlje.

Najbolje je, da podatke posreduje oseba sama, v kolikor pa to ni mogoče, naj jih posreduje nekdo, ki mu oseba zaupa. Seveda tudi to ni vedno mogoče.

Svojci so velikokrat v hudi stiski, ko je njihov domači v bolnišnici, zlasti če je to prvič in če je šlo za neprostovoljno napotitev, izvedeno s pomočjo reševalcev, gasilcev in policistov. Lahko so jezni, obupani, sram jih je pred sosedi in sorodniki.

Pri prvem pogovoru pri zdravniku v bolnišnici pravzaprav najprej sami potrebujejo pomoč, da se razbremenijo vsaj najhujših strahov.

Tako kot smo svetovali za prihod na prvi pregled k splošnemu zdravniku, tudi tukaj ne bo odveč, če si svojci v naprej pripravijo vprašanja, si pripravijo papir in svinčnik, da si bodo določene odgovore zapisali (v stresu spomin nekoliko slabše deluje).

Da ne bo razočaranja in nepotrebne jeze, si je dobro predhodno pridobiti podatke, kdaj ima zdravnik, ki svojca zdravi, ure, ki so namenjene pogovorom z domačimi. Dobro si je tudi dobiti termin za pogovor.

Na oddelku določene informacije lahko posreduje medicinska sestra. Predvsem o osebnih predmetih, ki jih posameznik med zdravljenjem potrebuje, bo najbolj vedela prav ona.

Zdravljenje v bolnišnici poteka z enakimi metodami kot zdravljenje v ambulanti. Uporablja se zdravila, psihoterapijo in druge oblike terapije. Včasih lahko izraženost duševne motnje ovira izkoristiti vse ponujene možnosti. Zelo naporno in hudo za svojce in za osebe s težavami v duševnem zdravju je soočenje z dejstvom, da zdravila začnejo delovati počasi in da je počasna tudi rehabilitacija. Določeni učinki se pričakujejo v tednih, določeni pa v mesecih. Poleg tega je izjemnega pomena, koliko se vloži lastnega truda in sodelovanja.

Ko posameznik zapusti bolnišnico, ima postavljeno diagnozo in predpisano oziroma priporočeno zdravljenje. To se nadaljuje v ambulantah in v programih služb za duševno zdravje v skupnosti. Ne gre samo za jemanje zdravil, ampak tudi za različne načine podpore, da bi se posameznik lažje ponovno vrnil v vsakdanje življenje in prevzel svoje obveznosti. Posameznik se mora najprej znajti, katere zadeve bo urejal pri izbranem splošnem zdravniku in katere pri svojem ambulantom psihiatru in potem to uskladiti in izvajati tako, da se zdravje izboljšuje. Spomnimo se nalog osebnega zdravnika in specialista psihiatra.

NEVLADNE IN HUMANITARNE ORGANIZACIJE S PODROČJA DUŠEVNEGA ZDRAVJA

V zadnjih dveh desetletjih se je v slovenskem prostoru razvila široka paleta programov za pomoč ljudem s težavami v duševnem zdravju, katerega nosilci izhajajo iz nevladnih organizacij. Danes so različne oblike pomoči v skupnosti vsaj tako pomembne kot psihiatrične bolnišnice, saj se veliko ljudi s težavami v duševnem zdravju zdravi le v ambulantah in se čas zdravljenja v bolnišnicah krajša. Nevladne organizacije v okviru obravnave v skupnosti opravljajo javne in verificirane socialnovarstvene programe. V njih so zaposleni strokovnjaki, ki so specializirani za delo z ljudmi, ki imajo dolgotrajne težave v duševnem zdravju in njihove svojce. V kolikor v vašem kraju obstaja ta oblika pomoči, je priporočljivo začeti iskati informacije pri njih, saj v okviru svojih programov nudijo storitve informiranja, svetovanja, osebne pomoči, vključitev v dnevne centre, prostočasne dejavnosti in stanovanjske skupine. Znajo tudi učinkovito usmerjati ljudi pri iskanju nadaljnje pomoči zaradi težav, ki so nastale v duševnem zdravju oz. jih ustrezno vključevati v svoje programe in poskrbeti za njihovo ustrezno rehabilitacijo.

Programi Pisarn za svetovanje in informiranje

V teh programih vam strokovne delavke prek storitev informiranja, osebne pomoči ali svetovalnih pogovorov z vami in vašimi bližnjimi omogočajo, da se čim boljše poučite o vrstah pomoči, ki vam pripadajo glede na stopnjo vaše težave in stiske. Nudijo vam tudi svetovanja, ki potekajo večkrat in kontinuirano z namenom, da vas čim boljše opremijo in seznanijo z načini obvladovanja težav, pravočasnega ukrepanja v primeru poslabšanja duševne motnje, konstruktivnega pristopa ter vključevanja v vsakodnevno življenje. V nekaterih programih strokovni delavci izvajajo tudi storitve zagovorništva in varovanja vaših pravic. Na osnovi svetovalnih pogovorov se lahko tudi izdelata individualni načrt, s katerim skupaj s strokovno delavko konkretizirata vaše potrebe in pričakovanja ter tudi kako in s kom jih boste uresničevali. Pri tem se strokovna delavka lahko poveže z zunanjimi izvajalci, ki so v mreži služb s področja duševnega zdravja. To pomeni, da vzpostavi sodelovanje s centri za socialno delo, Zavodom za oskrbo na domu ali socialnimi servisi, vašim psihiatrom, prostovoljci, odvetnikom itn. S pomočjo izvedbe individualnega načrta je namreč mogoče zagotoviti tudi življenje v domačem okolju, ki ga sicer brez pomoči drugih ne bi več zmogli. Svoje težave lahko rešujete tudi v vodenih skupinah za samopomoč, v katere

se lahko vključite po prvem informativno-svetovalnem pogovoru. Storitve strokovni delavci izvajajo tako v pisarni kot na terenu ali v življenjskem okolju posameznika, tj. na njegovem domu. Upravičenci so vsi polnoletni posamezniki, ki imajo težave v duševnem zdravju ter njihovi svojci in se v storitev vključijo prostovoljno.

Programi Dnevnih centrov

V Dnevnom centru se lahko vključite v različne dejavnosti, se družite, učite socialnih spretnosti in veščin, spoznavate nove ljudi, s katerimi širite krog poznanstev, prek različnih delavnic in skupin za samopomoč se učite medsebojne pomoči in samopomoči. V ta namen izvajajo skupine za samopomoč, vključujejo prostovoljce v vse programe društva ter organizirajo piknike, izlete, zabave, praznovanje rojstnih dni, ogled kino predstav in dramskih predstav, s pomočjo katerih krepijo socialne stike med uporabniki kot tudi spodbujajo k razvoju in širitvi njihove socialne mreže. Večina dnevnih centrov organizira raznolike delavnice o zdravi prehrani, zdravem življenju, predavanja o učinkih zdravil, organizirajo skupinsko telovadbo, redne izletniške pohode, rekreativne taborne ter skrbijo za krepitev in varovanje duševnega zdravja še preko različnih tematskih delavnic (življenje z duševno motnjo, medosebni odnosi, spolnost, ljubezen, zasvojenosti, učenje sproščanja in asertivnih tehnik, duhovna rast, čustvena inteligenca ipd). V nekaterih dnevnih centrih se učite tehnik s področja likovnega in ročnega ustvarjanja, s pomočjo katerih lahko izdelujete različne izdelke, katere potem predstavite v okviru razstav širši javnosti. Dnevni centri so namenjeni vsem polnoletnim osebam s težavami v duševnem zdravju, ki se vanje vključijo prostovoljno in se strinjajo s pogoji posameznega dnevnega centra. Dnevni centri praviloma delujejo vsak delavnik med 8. uro zjutraj do 16. ali 17. ure popoldne. Med vikendi so praviloma zaprti, medtem ko lahko nekatere dejavnosti izvajajo prav ob vikendih (npr. sobotni pohodniški izleti).

Programi Stanovanjskih skupin

Stanovanjske skupine so manjše bivalne enote za tiste ljudi s težavami v duševnem zdravju, ki potrebujejo občasno ali stalno podporo pri bivanju in organiziranju njihovega vsakdana ter pri prehodu v samostojno življenje. To pomeni, da se nekdo, ki nima svojcev, ali pa se z njimi ne razume, ne zmore pa živeti sam, lahko nastani v skupini oseb s podobnimi težavami. Poskusil se bo osamosvojiti v največji možni meri s pomočjo lastnih moči in strokovnih delavcev.

Programi združenj svojcev oseb z duševno motnjo

Programi svojcev so dragoceni za vse, ki imajo bližnjega, ki trpi za kakšno obliko duševne motnje. Običajno nudijo aktivnosti, ki svojce opogumijo, jim olajšajo stiske ter nudijo informacije, kako pravzaprav živeti z bližnjim, ki ima duševno motnjo. Tako se prek različnih predavanj in delavnic, na katere vabijo različne goste, strokovnjake in svojce z dolgoletnimi izkušnjami, poučujejo o duševnih motnjah, njihovem zdravljenju ter temah, ki krepijo medosebne odnose in so na splošno uporabne za duševno blagostanje. Eden izmed takšnih aktivnosti je program »Vseživljenjsko učenje za krepitev duševnega zdravja posameznikov in celovito učenje obvladovanja stresnih situacij svojcev, ki imajo v družini osebo s psihiatrično diagnozo«. Program poteka celo leto in je razdeljen v različne tematske sklope, ki se izvajajo mesečno.

Kaj pričakovati od skupine svojcev?

Skupine svojcev so osnovane z namenom, da se svojci med seboj ustrezno povežejo, povedo svoje izkušnje, prisluhnejo izkušnji drugih svojcev ter se na ta način vzajemno podpirajo. Skupna srečanja svojcev so namenjena njihovi medsebojni podpori, opogumljanju in informiranju. Svojcem omogočajo, da se soočijo s svojimi zatiranimi čustvi, med katere se najpogosteje vrinejo občutki jeze, strahu in negotovosti.

S tem jim želimo pomagati, da izrazijo svoje skrite interese, ki jih ponavadi postavljajo za interese svojih bližnjih.

Skupine za samopomoč

Skupine za samopomoč omogočajo ljudem s težavami v duševnem zdravju izmenjavo izkušenj in iskanje rešitev s pomočjo drugih oseb, ki imajo podobne težave. Člani skupine za samopomoč se redno tedensko srečujejo, na srečanjih pa upoštevajo pravila, ki jih na začetku skupaj določijo. Skupina za samopomoč ne šteje več kot deset članov in sicer iz razloga, da ima lahko vsak izmed njih možnost in čas, da izpostavi svoj problem. Skupine za samopomoč se v nekaterih nevladnih organizacijah izvajajo kot del programa dnevnega centra ali svetovalno-informacijske pisarne.

Program socialne mreže

Gre za program, ki vključuje načrtovanje in izvedbo različnih izobraževalnih, športnih, kulturnih in družabnih dogodkov za osebe s težavami v duševnem zdravju. V nekaterih nevladnih organizacijah je tudi ta program že del utečenih dejavnosti, ki se izvaja v sklopu programa dnevnega centra. Posameznik z vključitvijo v takšen program zmanjša

možnost osamljenosti, ohranja socialne spretnosti, si krepí krog znancev in prijateljev, na katere se lahko obrne v primeru težav in si izboljšuje kakovost življenja. Dejavnosti so organizirane tudi ob popoldnevih, konec tedna in med prazniki. Med izobraževalne in interesne aktivnosti sodijo predavanja in seminarji na temo duševnega zdravja, kreativne in ustvarjalne delavnice, tečaji računalništva in tujih jezikov itd. Športne aktivnosti vključujejo organizirano igranje košarke, nogometa, odbojke, badmintona, tenisa, fitnes ali aerobiko ter tečaje plesa. Kulturne aktivnosti se nanašajo na ogled razstav, gledaliških in kino predstav, obiskov koncertov itd. Organizirano druženje zajema različna praznovanja, izlete po različnih krajih, organizacijo piknikov ter organizirane obiske ostalih enot društva.

Kaj pričakovati od prostovoljcev

Prostovoljci, vključeni v program prostovoljnega dela, se obvežejo, da bodo z uporabniki sodelovali leto dni, ter se bodo z njimi srečevali vsaj enkrat tedensko po eno uro. Vsakemu prostovoljcu je dodeljen strokovni mentor ali delavec, ki spremlja njegovo delo ter ga spodbuja pri njegovem delu. Prostovoljno delo se lahko izvaja na domu, v bolnišnici, zavodu, dnevnem centru ali v stanovanjski skupini, skratka tam, kjer si posameznik želi, da se izvaja. Posameznik lahko pričakuje od prostovoljca druženje, pogovor.

Ostali dopolnilni programi

Telefoni za pomoč v stiski

Krizni telefoni nudijo pogovor o posameznikovi duševni stiski ter mu pri tem navadno omogočajo, da ostane anonimen. Pomagajo pri trenutni razbremenitvi, osamljenosti in omogočajo osnovno svetovanje o nadaljnji napotitvi k specializiranemu strokovnjaku.

Svetovalnice

Svetovalnice nudijo individualno svetovanje, podporne skupine in skupine za samopomoč, najpogosteje na področju zlorabe in odvisnosti od psihoaktivnih snovi, nasilja in motenj hranjenja. Primerne so za posameznike, ki potrebujejo časovno omejeno pomoč pri prestajanju težavnega obdobja, ali pomoč pri sprejemanju večjih sprememb v življenju (npr. telesne in duševne bolezni, invalidnosti in druge oblike prizadetosti). Pomagajo tudi svojcem pri sprejemanju drugačnosti člana družine.

Zavetišča

V primeru doživljanja nasilja ali zlorabe posameznikom in družinam nudijo začasno namestitvev materinski domovi, krizni centri za ženske, zatočišča in varne hiše.

CENTRI ZA SOCIALNO DELO

Centri za socialno delo nudijo celo vrsto storitev in prikazali bomo, kakšno pomoč lahko pričakujete od njih.

Prva socialna pomoč

Če svojih težav na centru za socialno delo še nikdar niste reševali je najbolje, da tam poiščete socialno delavko, ki nudi storitev prve socialne pomoči. Do te storitve so upravičeni vsi ljudje, ki se znajdejo v socialni stiski in težavi. Nudijo jo vsi centri za socialno delo po Sloveniji.

V okviru te storitve boste izvedeli, kakšno pomoč lahko pričakujete od centra za socialno delo ter tudi o vrstah pomoči, ki so na voljo pri drugih izvajalcih. Sprva bodo skušali ugotoviti, ali gre pri vas za osebno stisko ali materialne težave. Če vas zanima denarna dajatev, vam bodo tudi povedali, kakšni so kriteriji, da do nje pridete.

Glede na razsežnost vaših potreb vas bodo morda tudi napotili k organom, kjer lahko dobite več informacij, oz. sprožite postopke v zvezi s pravicami na področju dela in zaposlovanja, pokojninskega in invalidskega varstva, zdravstvenega zavarovanja ali na sodišču.

Storitev prve socialne pomoči v večini primerov ne zajema konkretnega reševanja vaše stiske, temveč informacije, s pomočjo katerih pridete do izvajalcev, ki vam bodo pomagali pri konkretnem problemu.

Osebna pomoč

Storitev osebne pomoči pa že pomeni reševanje vaše težave. Tako strokovna delavka prek svetovanja, urejanja in vodenja skuša pomagati, da ob ustrezni strokovni pomoči v svojem okolju bolje in kakovostnejše zaživite. Do te storitve so upravičeni vsi ljudje, ki se znajdejo v socialni stiski in težavi. Nudijo jo vsi centri za socialno delo po Sloveniji.

Ta storitev obsega tudi pomoč, ki se deloma izvaja tudi v vašem domačem okolju. Osebe s težavami v duševnem zdravju v okviru te storitve, če želijo, lahko dobijo dodatno pomoč, ki jim omogoča lažje vsakodnevno funkcioniranje v domačem okolju.

Storitev običajno lahko dobijo tisti posamezniki, pri katerih je duševna motnja takšne stopnje, da jih precej ovira v vsakodnevnem življenju in bi lažje in bolj kakovostno živeli, če bi imeli pomoč.

Tako se strokovna delavka lahko dogovori z več izvajalci, npr. laičnimi delavci, vašo socialno mrežo, prostovoljci in tudi drugimi zunanjimi službami za redno ali trajno pomoč pri načrtovanju in izvajanju posameznih dejavnosti, pomembnih za vaše življenje. Dobro je, če so v ta proces vključene osebe, ki jim vi zaupate in so vam blizu.

Pomoč družini za dom

Če ima oseba z duševno motnjo mladoletne otroke, torej svojo družino, in ne zmore ustrezno skrbeti za dom in družino, ji na centru za socialno delo na njeno željo lahko zagotovijo storitev, ki se imenuje pomoč družini za dom. Ta storitev zajema tako svetovanje in pomoč pri urejanju in reševanju družinskih stisk kot tudi raznolike dogovore in pomoč pri urejanju drugih opravkov, ki so potrebni, da družina v domačem okolju funkcionira. Na primer: dogovori o urejanju stanovanja, dogovori o smotni porabi denarja in plačevanju položnic.

Stiki s strokovnim delavcem, ki nudi pomoč, so bolj pogosti in kontinuirani kot pri zgoraj opisanih storitvah, kar pomeni, da vas vsaj enkrat na teden obišče v domačem okolju ter da ste enkrat na teden v prostorih centra za socialno delo vključeni v proces svetovanja ali delavnic. Razen tega vas v domačem okolju lahko obišče laični delavec, ki vas lahko pospremi po kakšnih opravkih ali vam pomaga pri smotni porabi denarja, prostovoljec, ki gre skupaj z vami in vašimi otroci na igrišče oz. jim pomaga pri domači nalogi, itn.

Storitev koordinirane obravnave v skupnosti

Je nova storitev, ki jo bodo vsi centri za socialno delo v Sloveniji pričeli izvajati konec letošnjega leta. To storitev bo izvajal koordinator obravnave v skupnosti in je namenjena osebam s težavami v duševnem zdravju po zaključenem zdravljenju v psihiatrični bolnišnici ali končanemu zdravljenju v nadzorovani obravnavi. Pogoj za začetek izvajanja te storitve je pisni pristanek osebe s težavami v duševnem zdravju. Storitev obsega načrt obravnave in njegovo izvajanje v skupnosti. Koordinator skupnostne obravnave se bo pri pogovoru z vami osredotočil predvsem na:

- urejanje stanovanjskih oz. bivalnih razmer,
- urejanje socialne varnosti,
- urejanje zaposlitve in dela,
- urejanju podpore pri opravljanju temeljnih dnevnih opravil,
- urejanju podpore pri zagotavljanju socialnih stikov in družabnosti
- ter druge ugotovljene potrebe, ki vplivajo na dvig kakovosti življenja.

Načrt obravnave v skupnosti se prične izvajati, ko ga oseba s težavami v duševnem zdravju oziroma njen zakoniti zastopnik ter koordinator potrdita s podpisom. Novost pri tej storitvi je, da bo skušala preprečiti »pošiljanje ljudi od vrat do vrat«, ter da bo koordinator k reševanju težav in stisk osebe pristopil celovito in usklajeno in kontinuirano povezoval izvajalce, ki so v mreži služb.

Storitev odvzema poslovne sposobnosti

Tu gre za obliko pomoči, katere posledica je odvzem delne ali celotne poslovne sposobnosti osebi z duševno motnjo. Ta pravica se lahko uveljavlja, ko se ugotovi, da odrasla oseba ni sposobna varovati svojih osebnih ali premoženjskih koristi. Gre za resno preučitev situacije, kjer se oceni, da je ogrožena osebna varnost osebe z duševno motnjo ter njegova materialno pravna korist. To pomeni, da oseba ni zmožna in sposobna upravljati s svojim premoženjem in ustrezno ravnati z njim, ravno tako ni sposobna skrbeti za svoje finančne obveznosti.

Da ne bi prihajalo do zlorab te pravice s strani drugih oseb, je strokovna delavka na centru za socialno delo obvezna preučiti vsa dejstva in okoliščine, ki vplivajo na odvzem delne ali celotne poslovne sposobnosti ter dodelitev skrbnika osebi z duševno motnjo. V postopek je navadno vključen tudi neodvisni izvedenec in sodišče.

POMOČ DRUŽINI NA DOMU

Je storitev, ki vključuje socialno oskrbo, socialni servis, ponekod tudi varovanje na daljavo.

Socialna oskrba vključuje konkretno pomoč za samostojnejše življenje v domačem okolju, dvig kakovosti življenja kot tudi razbremenitev svojcev. Storitev pomeni pomoč v gospodinjstvu, pomoč pri vzdrževanju osebne higiene ter pomoč pri ohranjanju socialnih stikov. Do nje so upravičeni večinoma starejše in invalidne osebe, a se je v praksi pokazalo, da jo lahko koristijo tudi ljudje s kroničnimi in dolgotrajnimi duševnimi motnjami, ki so invalidsko upokojeni ter brez občasne pomoči drugih oseb niso sposobni za samostojno življenje. Storitev socialne oskrbe v Ljubljani pokriva Zavod za oskrbo na domu. Izvajajo tudi storitev varovanja na daljavo na območju Mestne občine Kranj in Občine Jesenice. Storitev varovanja na daljavo tudi omogoča samostojno, varno in kakovostno življenje v domačem okolju. Upravičencu priključijo poseben telefonski aparat z "rdečim gumbom". Ko potrebuje kakršno koli pomoč, pokliče s pritiskom na gumb. Na klice se odzovejo 24 ur na dan, vse dni v letu. Storitev upravičencem, svojcem in drugim osebam iz njihove socialne mreže pomeni socialno oporo in razbremenitev.

Storitve Zavoda za oskrbo na domu Ljubljana plačajo delno upravičenci sami, delno pa so subvencionirane s strani Mestne občine Ljubljana, Kranj ter občin Jesenice in Medvode. Možne so še dodatne oprostitve plačila, ki jih lahko uveljavljate pri pristojnem centru za socialno delo.

Po Sloveniji je storitev socialne oskrbe zagotovljena v vsaki občini, le izvajalci so različni. V Mariboru jo izvaja Center za pomoč na domu, drugod jo izvajajo prek domov starejših, centrov za socialno delo, bodisi prek koncesionarjev, ki imajo dovoljenje za delo za izvajanje storitev socialne oskrbe. Pogoji in način sofinanciranja upravičencev so praviloma enaki in naj se ne bi razlikovali po občinah, saj gre za storitev, ki jo lokalne oblasti morajo zagotoviti upravičenim državljanom.

V kolikor menite, da bi potrebovali socialno oskrbo, se obrnite na center za socialno delo v vaši občini, ki vam prek storitve prve socialne pomoči poda informacije, ki jih v zvezi s tem potrebujete. Izkušnje iz prakse kažejo, da se za tovrstno pomoč odločajo osebe z dolgotrajno duševno motnjo ali njihovi svojci, ko je narava duševne motnje tako intenzivna, da posameznika ovira v njegovem vsakodnevnem življenju in je s pomočjo drugega možno vzpostaviti ustrezno funkcioniranje v domačem okolju.

Ta storitev odlično sovпада s programi nevladnih organizacij s področja duševnega zdravja, saj razen socialnega servisa lahko osebi z duševno motnjo omogočijo tudi kakovostno preživljanje vsakdana, boljše okrevanje in rehabilitacijo, svojce pa razbremenijo pri skrbi za bližnjega.

INSTITUCIONALNO VARSTVO

Ko so izčrpane vse oblike pomoči in oseba ne zmore več živeti v svojem domačem okolju, je morda čas, da pričnemo razmišljati o namestitvi v eno od organiziranih oblik bivanja kot je zavod, dom starejših ali drugo obliko bivanja. Tej obliki storitve pravimo institucionalno varstvo.

Institucionalno varstvo je oblika obravnave v posebnem socialno varstvenem zavodu, bivalni enoti ali stanovanjski skupini v oskrbovanem stanovanju ali oskrbnem domu.

Posebni socialno varstveni zavod

V posebni socialno varstveni zavod ste nameščeni takrat, ko zaradi narave duševne motnje ne morete več skrbeti zase, oziroma je vaše življenje lahko trajno ogroženo. Pri tej ogroženosti ne gre za poslabšanje duševne motnje oz. t. i. recidiv, ko je potrebna urgentna hospitalizacija, temveč gre za dalj časa trajajočo nezmožnost funkcioniranja na vsakdanji ravni, kljub podpri služb v skupnosti.

Namestitev v socialno varstveni zavod ali dom pomeni, da vam tam

pripada osnovna socialna in zdravstvena pomoč oz. oskrba. Konkretnije to pomeni nudenje pomoči pri vzdrževanju osebne higiene in izvajanju dnevnih aktivnosti (vstajanju, oblačenju, premikanju, hoji, komunikaciji in pri orientaciji). Prav posebni poudarek pa je tudi na ohranjanju in razvoju samostojnosti, razvoju socialnih odnosov, delovni okupaciji, korekciji in terapiji motenj, aktivnemu preživljanju prostega časa ter reševanju osebnih in socialnih stisk. Imate zagotovljeno tudi 24 urno varstvo. Pravzaprav tam živite.

Druge organizirane oblike bivanja

Razen namestitve v zavod ali dom, pa je mogoče bivanje tudi v stanovanjski skupini, bivalni enoti, oskrbovanem stanovanju ali namestitvev v drugo družino, ki nadomešča, dopolnjuje ali zagotavlja funkcijo doma ali lastne družine.

Bivalna enota obsega osnovno ter socialno oskrbo in zdravstveno varstvo. Bivalne enote in stanovanjske skupina so praviloma organizirane kot samostojna enota ali dislocirana enote zavodov. V bivalne enote namešajo do največ 24 oseb; medtem ko je v stanovanjski skupini od 4 do 6 oseb. Po letu 2000 je v Sloveniji narasel trend premestitve ljudi iz zavodov v bolj fleksibilne oblike bivanja, z manj stanovalci na enoto in bolj prilagojenimi programi rehabilitacije, vse z namenom vključevanja v skupnost. Izkušnje iz prakse kažejo, da v te enote, kot tudi v nadomestne družine, nameščajo tiste ljudi s težavami v duševnem zdravju, ki so sprva nameščeni v zavod, v nadomestne družine pa običajno tudi tiste, ki imajo za seboj dolgotrajne hospitalizacije v psihiatričnih bolnišnicah.

Morda vam uspe tudi po drugi poti. Včasih se namreč strokovne službe v praksi lahko odločajo drugače, saj se pravila namestitve v dislocirane enote zavodov oz. nadomestne družine lahko glede na vaše potrebe, urgentno situacijo, dobrega zagovornika in vztrajnostjo spremenijo oz. vplivajo na izbor kandidatov za tovrstno obliko varstva. V okviru nevladnih organizacij s področja duševnega zdravja so organizirane stanovanjske skupine v večjih mestnih središčih, obrobju mest ali manjših krajih. Bivanje je omogočeno v opremljenih stanovanjih ali v večjih hišah.

Optimalno število stanovalcev v stanovanjih se giblje med tri in pet, v hišah pa nekje do enajst. Po svoji strukturi so dokaj fleksibilne in raznolike, vodilno načelo organizacije stanovanjskih skupin pa je, da se v čim večji možni meri prilagajajo potrebam vključenim uporabnikom. Pri taki obravnavi gre običajno za zadovoljevanje potreb na vseh ravneh posameznikovega življenja (bivanje, skrb za higieno, zdravila, socialno mrežo, vpetost v različne aktivnosti, učenja socialnih spretnosti in veščin ipd). Posamezni strokovni delavec ali tim vsakodnevno, intenzivno in dolgotrajno spremlja in obravnava uporabnika, z namenom zvišanja njegove samostojnosti in življenja v skupnosti. V stanovanjskih skupinah

strokovni kader ne živi in ne nudi 24 urnega varstva. V nekaterih stanovanjskih skupinah imajo čez noč in med dela prostimi dnevi organizirano dežurstvo na dežurnem telefonu. To pomeni, da je dežurna strokovna delavka dosegljiva in pripravljena na intervencijo, v kolikor je ta potrebna.

V oskrbovana stanovanja ali oskrbni dom običajno nameščajo starejše ljudi, ki ne zmorejo življenja v domačem okolju. Vendar je storitev namenjena tudi mlajšim od 65 let, ki zaradi psihofizičnih lastnosti niso v celoti sposobni za samostojno življenje brez pomoči druge osebe. V oskrbovanih stanovanjih dobite osnovno in socialno oskrbo ter storitve s področja zdravstva.

Storitev oskrbnega doma pa se izvaja v manjših, potrebam starejših ljudi prilagojenih objektih, ki omogočajo organiziranje v obsegu ene bivalne enote. Tudi tu dobite osnovno in socialno oskrbo ter storitve s področja zdravstva.

ZAPOSLITVENI PROGRAMI

Njihov namen je ohranjanje in razvijanje delovnih spretnosti, navad in veščin v delovnem okolju, ki lahko nudi tudi podporo pri širšem socialnem vključevanju.

Zaposlitvena rehabilitacija

Je namenjena ne-zaposlenim in zaposlenim osebam, ki se zaradi svojih oviranosti/invalidnosti ne zmorejo normalno vključevati v proces dela, so praviloma dolgotrajno brezposelni in za dosego svojega zaposlitvenega cilja potrebujejo vodenje in pomoč.

Rehabilitacijo, zraven Inštituta RS za rehabilitacijo, izvaja še dvanajst koncesionarjev, v sodelovanju z rehabilitacijski svetovalci in rehabilitacijsko komisijo po vseh območnih službah Zavodu RS za zaposlovanje v Sloveniji.

Programi socialne vključenosti

Programi socialne vključenosti so socialni in delovni programi, namenjeni podpori in ohranjanju delovnih sposobnosti in socialne integracije nezaposljive/invalidne osebe. Izvajalci programov Socialne vključenosti izvajajo aktivnosti in razvijajo dejavnosti v smeri učinkovitega (re)aktiviranja (ne)zaposljivih oseb v delovno in socialno okolje. V programe se vključujejo invalidi, ki zaradi invalidnosti niso zaposljivi, kar Zavod za zaposlovanje po zaključeni zaposlitveni rehabilitaciji ugotovi z odločbo o (ne)zaposljivosti.

DRUGE OBLIKE POMOČI

Nekateri ljudje s težavami v duševnem zdravju se najprej ne obrnejo po pomoč na zdravstvene organizacije, ampak na druge osebe, npr. duhovnike, svetovalce ali zdravitelce. Seveda ni moč vnaprej reči, da takšno ravnanje ni ustrezno ali koristno, saj marsikdo morda potrebuje le pogovor ali nasvet. Žal pa se pri hujših duševnih motnjah s predolgim vztrajanjem izključno pri drugih («alternativnih») oblikah pomoči lahko zamudi precej dragocenega časa in se s tem oddalji začetek učinkovitega zdravljenja, s čimer pa se samo nepotrebno podaljšuje trpljenje. Pogosto osebe za obiskovanje zdravitelcev porabijo precej denarja. Zato bi vsakemu, ki meni, da potrebuje pomoč, svetovali, da se vsekakor najprej obrne na svojega zdravnika, ki sicer morda ne bo imel odgovorov na vsa vprašanja, a mu bo znal svetovati o najprimernejši obliki pomoči.

PLAČLJIVE STORITVE - STORITVE SOCIALNEGA SERVISIA

Storitve socialnega varstva zunaj mreže javne službe opravljajo pravne in fizične osebe, ki pridobijo dovoljenje za delo.

Gre za storitev, ki je plačljiva in ni del javne službe. Ne izvaja se v okviru centrov za socialno delo, zavoda za oskrbo na domu itd. Do te storitve ste upravičeni, če jo naročite in prevzamete obveznost plačila storitve in kritja stroškov v zvezi z opravljeno storitvijo.

Storitev socialnega servisa je podobna socialni oskrbi, vendar je bolj obsežna in zajema več pomoči na domu, kot je na primer prinašanje pripravljenih obrokov hrane, nakup in prinašanje živil ali drugih potrebščin, pripravo drv ali druge kurjave, nabavo ozimnice, pranje in likanje perila, vzdrževanje vrta in okolice stanovanja, temeljito čiščenje in popravila v stanovanju, opremljanje in dekoriranje, spremljanje pri obiskih trgovin, predstav, sorodnikov ali na počitnicah, organiziranje in izvajanje drugih oblik družabništva, pedikerske, frizerske in druge podobne storitve za nego telesa in vzdrževanje videza, celodnevno nadzorovanje preko osebne telefonskega alarma, kontrola jemanja zdravil, varovanje in nadziranje stanja preko noči.

NOVOSTI, KI JIH PRINAŠA ZAKON O DUŠEVNEM ZDRAVJU

Zakon o duševnem zdravju (Uradni list RS, št. 77/2008) prinaša precej novosti, s katerimi skuša povečati sodelovanje med službami in s tem omogočiti povečano kakovost storitev. Zakon določa pravno podlago za sprejem Nacionalnega programa duševnega zdravja, ki bo v akcijskem načrtu opredelil izvajalce in storitve v mreži javne službe.

Zakon natančno opredeljuje postopke sprejema oseb s težavami v duševnem zdravju v oddelek pod posebnim nadzorom v psihiatrični bolnišnici in v obravnavo na varovani oddelek socialno varstvenega zavoda, sprejema v nadzorovano obravnavo in obravnavo v skupnosti. Poleg tega opredeljuje tudi mesto zastopnika.

Sprejem na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice. Za sprejem na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- oseba ogroža svoje življenje ali življenje drugih ali huje ogroža svoje zdravje ali zdravje drugih ali povzroča hudo premoženjsko škodo (zadostuje eden od naštetih pogojev);
- oseba ima duševno motnjo in hudo moteno presojo realnosti in sposobnost obvladovati svoje ravnanje;
- zgoraj navedenih vzrokov ni mogoče odvrniti z drugimi oblikami pomoči (zdravljenje v odprtem oddelku psihiatrične bolnišnice, ambulantno zdravljenje ali nadzorovano zdravljenje).

Oseba je lahko sprejeta v oddelek pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice na več načinov:

- s privolitvijo (oseba razume pojasnilo zdravnika ter v sprejem in načrt zdravljenja pisno privoli);
- brez privolitve je lahko oseba sprejeta na dva načina - na
- podlagi sklepa sodišča ali v nujnem postopku:

a) Oseba s težavami v duševnem zdravju je lahko sprejeta na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom na podlagi sklepa sodišča, do katerega pa je dokaj zapletena pot. Začne se s predlogom, ki ga na pristojno sodišče lahko naslovi izvajalec psihiatričnega zdravljenja ali center za socialno delo ali koordinator obravnave v skupnosti ali svojci ali državno tožilstvo ali zakoniti zastopnik mladoletne osebe oziroma osebe pod skrbništvom. Sodišče s pomočjo izvedenca ugotavlja, ali obstajajo razlogi za zdravljenje brez privolitve. Zdravljenje brez

privolitve se lahko izvaja v psihiatrični bolnišnici ali v nadzorovani obravnavi. Če sodišče predlog zavrne in je bil predlagatelj postopka za sprejem svojec ali zakoniti zastopnik, krije stroške postopka predlagatelj, sicer krije stroške postopka sodišče.

b) Oseba je lahko sprejeta na zdravljenje brez privolitve v nujnih primerih in v tem primeru se upravičenost napotitve ugotavlja naknadno v postopku na sodišču, ko je oseba, ki ima duševno motnjo, že v bolnišnici. Sprejem brez privolitve v nujnih primerih se lahko izpelje, če oseba poleg zgoraj naštetih pogojev potrebuje takojšnje zdravljenje in ne more čakati, da se zaključi postopek pred sodiščem, ker bi odlašanje lahko vplivalo na slabši izid zdravljenja.

Nadzorovana obravnava

Nadzorovana obravnava v skupnosti je interdisciplinarna, vendar pretežno psihiatrična obravnava duševne motnje, ki se izvaja na podlagi sklepa sodišča pod nadzorom psihiatrične bolnišnice, na območju, na katerem ima oseba s težavami v duševnem zdravju stalno ali začasno bivališče, oziroma kjer biva. Nadzorovana obravnava se izvaja skladno z načrtom nadzorovane obravnave in poteka izven psihiatrične bolnišnice v domačem okolju.

Zdravljenje v nadzorovani obravnavi je namenjeno osebam, ki imajo hude in ponavljajoče se duševne motnje, so se že zdravile brez privolitve v psihiatrični bolnišnici in so že huje ogrožale svoje življenje, tuje življenje, svoje zdravje, zdravje drugih ali povzročila hudo premoženjsko škodo sebi ali drugim.

Nadzorovano obrnavo izvaja tim strokovnjakov. Koordinator nadzorovane obravnave, ki je zaposlen v psihiatrični bolnišnici, skupaj z osebo sestavi načrt nadzorovane obravnave in koordinira izvajanje načrta. Nadzorovana obravnava je strokovno in organizacijsko zahtevna oblika zdravljenja. V prihodnosti pričakujemo, da bodo to obliko zdravljenja razvile tudi druge psihiatrične bolnišnice.

Obravnava v skupnosti

Obravnava v skupnosti je namenjena osebam s težavami v duševnem zdravju, ki ne potrebujejo zdravljenja v psihiatrični bolnišnici ali v nadzorovani obravnavi, vendar potrebujejo pomoč pri psihosocialni rehabilitaciji, vsakdanjih opravilih, urejanju življenjskih razmer in vključevanju v vsakdanje življenje.

Obravnava v skupnosti poteka na podlagi načrta obravnave v skupnosti. Oseba s težavami v duševnem zdravju, ki izpolnjuje zgoraj navedene

pogoje, mora z obravnavo v skupnosti soglašati in pisno privoliti v načrt. Obravnavo v skupnosti izvaja koordinator s pomočjo multidisciplinarnega tima in je zaposlen pri centru za socialno delo.

Zastopnik pravic oseb na področju duševnega zdravja

Z novim Zakonom o duševnem zdravju se razen koordinatorja skupnostne obravnave in koordinatorja nadzorovane obravnave pojavi tudi nov profil delavca, imenovan zastopnik pravic oseb na področju duševnega zdravja (v nadaljevanju teksta zastopnik). Predvidoma bodo začeli delovati konec leta 2009. Seznam zastopnikov bo objavilo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Če boste pridržani na zdravljenju v oddelku pod posebnim nadzorom, v varovanem oddelku socialno varstvenega zavoda ali vključeni v nadzorovano obravnavo, vam lahko, če boste želeli, pri uveljavljanju vaših pravic pomaga zastopnik. Sedež bo imel v psihiatričnih bolnišnicah. Zastopnik bo predvsem skrbel za spoštovanje postopkov in določil iz Zakona o duševnem zdravju, ki se ne nanašajo na zdravstvene storitve. Pri uveljavljanju pravic osebe kot uporabnika zdravstvenih storitev zastopnik pravic oseb na področju duševnega zdravja namreč sodeluje z zastopnikom pacientovih pravic v skladu z Zakonom o pacientovih pravicah. Vlogi in storitve zastopnikov po obeh zakonih se ne podvajajo, ampak se dopolnjujejo.

Zakon o duševnem zdravju (ZDZdr)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(1) Ta zakon določa sistem zdravstvene in socialno varstvene skrbi na področju duševnega zdravja, nosilce oziroma nosilke te dejavnosti ter pravice osebe med zdravljenjem v oddelku pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice, obravnavo v varovanem oddelku socialno varstvenega zavoda in v nadzorovani obravnavi.

(2) Ta zakon določa postopke sprejema osebe:

- na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice;
- v obravnavo v varovani oddelek socialno varstvenega zavoda;
- v nadzorovano obravnavo;
- v obravnavo v skupnosti.

(3) Ne glede na določbe tega zakona se v primeru kršitev pravic osebe kot uporabnika oziroma uporabnice zdravstvenih storitev pri izvajalcih oziroma izvajalkah (v nadaljnjem besedilu: izvajalec) zdravstvene dejavnosti, uporabijo določbe zakona, ki ureja pacientove pravice.

2. člen

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. Akutno bolnišnično zdravljenje je zdravljenje v bolnišnici zaradi akutne duševne motnje ali akutnega poslabšanja kronične duševne motnje.

2. Domače okolje osebe je okolje oziroma prostor, kjer oseba živi. Praviloma je to njen dom, lahko pa tudi stanovanjska skupnost ali drug prostor bivanja.
3. Duševna motnja je začasna ali trajna motnja v delovanju možganov, ki se kaže kot spremenjeno mišljenje, čustvovanje, zaznavanje, vedenje ter dojemanje sebe in okolja. Neprilagojenost moralnim, socialnim, političnim ali drugim vrednotam družbe se sama po sebi ne šteje za duševno motnjo.
4. Duševno zdravje je stanje posameznika oziroma posameznice (v nadaljnjem besedilu: posameznik), ki se kaže v njegovem mišljenju, čustvovanju, zaznavanju, vedenju ter dojemanju sebe in okolja.
5. Koordinator nadzorovane obravnave je posameznik, ki ga za spremljanje in koordiniranje nadzorovane obravnave posamezne osebe na predlog psihiatrične bolnišnice s sklepom določi sodišče.
6. Koordinator obravnave v skupnosti je posameznik, ki ga za spremljanje in koordiniranje obravnave v skupnosti za posamezno osebo določi center za socialno delo.
7. Načrt nadzorovane obravnave je načrt časovno določenih zdravstvenih, socialno varstvenih in drugih storitev, ki se izvajajo v nadzorovani obravnavi izven psihiatrične bolnišnice v domačem okolju osebe.
8. Načrt obravnave v skupnosti vsebuje časovno določene zdravstvene, socialno varstvene in druge storitve z njihovimi izvajalci, ki se opravljajo v obravnavi v skupnosti in se sprejme za posamezno osebo.
9. Načrt zdravljenja je načrt zdravstvenih storitev, ki ga glede na zdravstveno stanje posamezne osebe določi zdravnik oziroma zdravnica (v nadaljnjem besedilu: zdravnik) ob njenem sprejemu v psihiatrično bolnišnico in se ga ustrezno prilagaja zdravstvenemu stanju osebe.
10. Najbližja oseba je posameznik, ki ga določi oseba. Če oseba svoje najbližje osebe ne določi, je najbližja oseba po tem zakonu določena po naslednjem izključujočem vrstnem redu:
 - zakonec, zunajzakonski partner ali partner iz registrirane istospolne partnerske skupnosti,
 - polnoletni otroci oziroma posvojenci,
 - starši oziroma posvojitelji,
 - polnoletni bratje ali sestre,
 - stari starši,
 - polnoletni vnuki.
11. Obravnava je postopek izvajanja zdravstvenih, socialno varstvenih ali drugih storitev in programov.
12. Oddelek pod posebnim nadzorom je oddelek psihiatrične bolnišnice za intenzivno zdravljenje, kjer se osebi zaradi zdravstvenih razlogov in ogrožanja svojega življenja ali življenja drugih, hudega ogrožanja svojega zdravja ali zdravja drugih, povzročanja hude premoženjske škode sebi ali drugim lahko omeji gibanje.
13. Oseba je posameznik z duševno motnjo, ki se zdravi oziroma obravnava v mreži izvajalcev programov in storitev za duševno zdravje.
14. Oseba s hudo in ponavljajočo se duševno motnjo je posameznik, ki je zaradi dolgotrajne duševne motnje manj zmožen dejavnega vključevanja v svoje okolje.
15. Psihiatrična bolnišnica je psihiatrična klinika, psihiatrična bolnišnica oziroma psihiatrični oddelek splošne bolnišnice, ki opravlja specialistično bolnišnično in specialistično ambulantno zdravljenje ter konziliarno dejavnost s področja psihiatrije.
16. Socialno varstveni zavod je splošni ali posebni javni socialno varstveni zavod ali koncesionar, ki opravlja storitve v okviru mreže javne službe in je namenjen varstvu, bivanju in življenju oseb, katerih akutno bolnišnično zdravljenje, povezano z duševno motnjo, je zaključeno oziroma zanje bolnišnično zdravljenje ni potrebno.
17. Varovani oddelek je oddelek v socialno varstvenem zavodu, kjer so osebe zaradi svojih potreb nepretrgoma deležne posebne zaščite in varstva ter zavoda ne morejo zapustiti po lastni volji.
18. Zastopnik oziroma zastopnica pravic oseb na področju duševnega zdravja (v nadaljnjem besedilu: zastopnik) je posameznik, ki varuje pravice, interese in koristi osebe.

3. člen

(1) Kakršna koli oblika zapostavljanja na podlagi duševne motnje je prepovedana.

(2) Osebi se pri obravnavi zagotovi varstvo njenega osebnega dostojanstva ter drugih človekovih pravic in temeljnih svoboščin, individualna obravnava in enaka dostopnost do obravnave.

4. člen

(1) Mrežo izvajalcev, ki izvajajo programe in storitve za duševno zdravje (v nadaljnjem besedilu: mreža) v okviru javne službe, sestavljajo:

- izvajalci psihiatričnega zdravljenja,
- izvajalci socialno varstvenih programov in storitev,
- izvajalci nadzorovane obravnave,
- izvajalci obravnave v skupnosti.

(2) Izvajalci psihiatričnega zdravljenja so:

- psihiatrične bolnišnice,
- psihiatrične ambulante s koncesijo za opravljanje zdravstvene dejavnosti,
- ambulante za klinično psihologijo s koncesijo za opravljanje zdravstvene dejavnosti,
- zdravniki specialisti oziroma specialistke s koncesijo za opravljanje psihiatričnega zdravljenja,
- psihologi s specializacijo iz klinične psihologije s koncesijo za opravljanje zdravstvene dejavnosti,
- izbrani osebni zdravniki s koncesijo.

Izvajalci psihiatričnega zdravljenja tesno sodelujejo in povezujejo svojo dejavnost na primarni, sekundarni in terciarni ravni.

(3) Izvajalci socialno varstvenih storitev in programov so:

- javni socialno varstveni zavodi z varovanimi oddelki,
- druge pravne in fizične osebe s koncesijo ali z dovoljenjem za delo za opravljanje socialno varstvenih storitev.

(4) Izvajalci nadzorovane obravnave so:

- izvajalci psihiatričnega zdravljenja,
- pravne in fizične osebe s koncesijo za opravljanje zdravstvene dejavnosti.

(5) Izvajalci obravnave v skupnosti so:

- javni socialno varstveni zavodi,
- druge pravne in fizične osebe s koncesijo ali z dovoljenjem za delo za opravljanje socialno varstvenih storitev,
- izvajalci socialno varstvenih programov in storitev, ki storitve oziroma programe izvajajo na področju duševnega zdravja,
- izvajalci psihiatričnega zdravljenja,
- nevladne organizacije s področja duševnega zdravja, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje javne službe po zakonu, ki ureja socialno varstvo.

(6) Nevladne organizacije s področja duševnega zdravja opravljajo v okviru obravnave v skupnosti predvsem naslednje programe:

- svetovanje, samopomoč in izobraževanje,
- vodenje dnevnih centrov,
- vodenje pisarn za svetovanje,
- stanovanjske in bivalne skupine,
- pomoč ter podpora pri učenju in študiju,
- delo z družinami,
- vodenje treningov socialnih in življenjskih spretnosti,
- organizacija prostočasnih dejavnosti,
- zaposlitveni centri s podporno zaposlitvijo,
- usposabljanje za delo.

5. člen

(1) Kadrovske, tehnične in prostorske pogoje izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter postopek njihove verifikacije določi minister oziroma ministrica, pristojna za zdravje (v nadaljnjem besedilu: minister).

(2) Kadrovske, tehnične in prostorske pogoje izvajalcev socialno varstvenih programov in storitev ter izvajalcev obravnave v skupnosti ter postopek njihove verifikacije določi minister oziroma ministrica, pristojna za socialno varstvo (v nadaljnjem besedilu: minister za socialno varstvo), v soglasju z ministrom.

6. člen

Republika Slovenija posebno skrb namenja duševnemu zdravju z vzpodbujanjem razvoja programov za osveščanje javnosti glede preprečevanja, razpoznavanja in zdravljenja duševnih motenj.

7. člen

(1) Razvojni cilji in potrebe na področju preventive, psihiatričnega zdravljenja, celovite socialno varstvene obravnave, nadzorovane obravnave in obravnave v skupnosti se opredelijo z nacionalnim programom varovanja duševnega zdravja za obdobje najmanj petih let (v nadaljnjem besedilu: nacionalni program).

(2) Nacionalni program vsebuje:

- strategijo razvoja varovanja duševnega zdravja,
- akcijski načrt za varovanje duševnega zdravja,
- cilje, organizacijo, razvoj in naloge izvajalcev,
- mrežo izvajalcev programov in storitev za duševno zdravje,
- nosilce nalog za uresničevanje nacionalnega programa.

8. člen

(1) Zdravljenje osebe poteka v skladu s strokovno preverjenimi metodami in mednarodno priznanimi standardi.

(2) Zdravstveni poseg mora biti sorazmeren z njegovim namenom. Med več možnimi zdravstvenimi posegi, ki imajo primerljive učinke, se izbere oziroma predlaga tistega, ki najmanj posega v osebno integriteto osebe, najmanj omejuje njeno osebno svobodo in ima najmanj neželenih učinkov.

9. člen

(1) Posebne metode zdravljenja se lahko izvajajo le izjemoma, pod pogoji, ki jih določa ta zakon, in le v psihiatričnih bolnišnicah.

(2) Posebne metode zdravljenja so:

- zdravljenje z elektrokonvulzivno terapijo,
- hormonsko zdravljenje,
- uporaba psihotropnih zdravil v vrednostih, ki presegajo največji predpisani odmerek.

(3) Psihokirurško zdravljenje v Republiki Sloveniji ni dovoljeno.

(4) O uporabi posebnih metod zdravljenja na predlog psihiatra oziroma psihiatrinje (v nadaljnjem besedilu: psihiater), ki osebo zdravi, odloča zdravniški konzilij, ki ga za vsak primer posebej imenuje direktor psihiatrične bolnišnice (v nadaljnjem besedilu: zdravniški konzilij). Zdravniški konzilij je sestavljen iz najmanj treh psihiatrov, od katerih najmanj eden ni zaposlen v psihiatrični bolnišnici, v kateri se oseba zdravi, in osebe ni zdravil.

(5) Zdravljenje z elektrokonvulzivno terapijo ali hormonsko zdravljenje se lahko izvaja, če:

- je podana pisna privolitev osebe ali skrbnika,
- je podano pozitivno neodvisno mnenje o potrebnosti in posledicah takšnega zdravljenja s strani psihiatra, ki osebe ne zdravi in ni član zdravniškega konzilija,
- ni na voljo nobenih drugih učinkovitih metod zdravljenja za ustrezno zdravstveno oskrbo,
- je to nujno potrebno za zdravljenje osebe in
- pričakovana korist odtehta predvidljivo tveganje in obremenitev, ki ju prinaša predlagano zdravljenje.

(6) Zdravljenje z uporabo psihotropnih zdravil v vrednostih, ki presegajo največji predpisani odmerek, se lahko izvaja, če:

- je podana pisna privolitev osebe ali skrbnika,
- ni na voljo nobenih drugih učinkovitih metod zdravljenja za ustrezno zdravstveno oskrbo in
- je to nujno potrebno za zdravljenje osebe.

(7) Zdravnik lahko zdravi z uporabo psihotropnih zdravil v vrednostih, ki presegajo največji predpisani odmerek, tudi brez pisne privolitve osebe ali skrbnika in brez odobritve zdravniškega konzilija, če oseba potrebuje nujno medicinsko pomoč in so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 39. člena tega zakona. O tem v enem dnevu od začetka zdravljenja obvesti direktorja psihiatrične bolnišnice, ki takoj imenuje zdravniški konzilij. Zdravniški konzilij najkasneje v štirih delovnih dneh od prejema obvestila odobri oziroma ne odobri takšnega zdravljenja in o tem takoj obvesti direktorja psihiatrične bolnišnice. O odločitvi zdravniškega konzilija direktor psihiatrične bolnišnice v enem dnevu od prejema obvestila obvesti osebo, najbližjo osebo, zastopnika, odvetnika in skrbnika.

(8) Če zdravniški konzilij zdravljenja iz prejšnjega odstavka ne odobri, se zdravljenje takoj opusti. Če zdravniški konzilij zdravljenja ne odobri, lahko konzilij oziroma njegov član predlaga uvedbo strokovnega nadzora s svetovanjem v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno dejavnost. Uvedbo strokovnega nadzora lahko predlaga tudi zastopnik.

(9) Kadar se posebne metode zdravljenja uporabljajo pri osebah, ki so bile sprejete na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom brez privolitve (39. in 53. člen), njihovo uporabo s sklepom v nepravdnem postopku predhodno odobri sodišče, na območju katerega je psihiatrična bolnišnica, v dveh dneh od prejema predloga. Psihiatrična bolnišnica poda predlog za uporabo posebne metode zdravljenja in mu priloži odobritev zdravniškega konzilija za uporabo posebne metode zdravljenja.

(10) Izvajanje posebnih metod zdravljenja se vpiše v zdravstveno dokumentacijo osebe. O izvajanju posebnih metod zdravljenja psihiatrična bolnišnica vodi evidenco v skladu s 100. členom tega zakona.

(11) Oseba, najbližja oseba, zastopnik, odvetnik ali skrbnik ima pravico zahtevati izvedbo upravnega nadzora nad izvedbo posebne metode zdravljenja.

(12) Mladoletnikov ni dovoljeno zdraviti s posebnimi metodami zdravljenja.

10. člen

Duševna motnja osebe sama po sebi ne predstavlja opravičljivega zdravstvenega razloga za izvedbo ukrepa sterilizacije ali umetne prekinitve nosečnosti.

11. člen

Znanstveno raziskovanje na osebi se sme izvajati le, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- pisna privolitev osebe, ki jo oseba da po poučitvi in izrecno v ta namen in jo lahko kadar koli prekliče na kakršen koli način,
- pisno dovoljenje konzilija psihiatrične bolnišnice, dano posebej v ta namen,
- raziskave na ljudeh ni mogoče nadomestiti z drugo podobno uspešno raziskavo,
- nevarnosti, ki jim utegne biti izpostavljena oseba, niso nesorazmerne z možnimi koristmi raziskave,
- načrt raziskave odobri Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko, potem ko je neodvisno proučila njeno zdravstveno vrednost, pretehtala pomembnost ciljev raziskave in ocenila njeno etično sprejemljivost,
- oseba je seznanjena s svojimi pravicami in jamstvi v skladu z zakonom.

II. PRAVICE OSEBE V ODDELKU POD POSEBNIM NADZOROM, V VAROVANEM ODDELKU IN V NADZOROVANI OBRAVNAVI

1. Splošno

12. člen

(1) Osebi se v času obravnave v oddelku pod posebnim nadzorom, v varovanem oddelku in v nadzorovani obravnavi zagotavlja spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, zlasti njene osebnosti, dostojanstva ter duševne in telesne celovitosti.

(2) Pravice, ki se zagotavljajo osebi v oddelku pod posebnim nadzorom in varovanem oddelku, so:

- pravica do dopisovanja in uporabe elektronske pošte,
- pravica do pošiljanja in sprejemanja pošiljk,
- pravica do sprejemanja obiskov,
- pravica do uporabe telefona,
- pravica do gibanja,
- pravica do zastopnika.

(3) Pravici, ki se zagotavljata osebi v nadzorovani obravnavi, sta:

- pravica do gibanja,
- pravica do zastopnika.

13. člen

(1) Omejitev pravic iz prejšnjega člena, razen pravice do zastopnika, je dopustna, če je to nujno potrebno, ker oseba ogroža svoje življenje ali življenje drugih ali huje ogroža svoje zdravje ali zdravje drugih ali povzroča hudo premoženjsko škodo sebi ali drugim. Pravica se lahko omeji le v tistem obsegu, ki je nujno potreben za doseg namena, zaradi katerega se pravica omejuje. Pri omejevanju pravic se uporabi najmilejši ukrep, ki se izvaja najkrajši možni čas.

(2) O omejitvi pravic na predlog direktorja psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda v dveh dneh od prejema predloga s sklepom v nepravdnem postopku odloči sodišče, na območju katerega je psihiatrična bolnišnica oziroma socialno varstveni zavod. Pred izdajo sklepa sodišče zasliši osebo, razen če to glede na njeno zdravstveno stanje ni mogoče. Sklep, ki vsebuje razloge, vrsto in trajanje omejitev, se vroči predlagatelju, osebi, odvetniku, zakonitemu zastopniku, najbližji osebi in zastopniku.

14. člen

Zoper sklep iz prejšnjega člena se lahko posamezniki iz drugega odstavka prejšnjega člena in psihiatrična bolnišnica oziroma socialno varstveni zavod pritožijo v treh dneh od vročitve sklepa sodišča. Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa.

15. člen

(1) Mladoletnikom se v času obravnave zagotavlja še posebno skrb in varstvo pravic.

(2) Mladoletnika se praviloma ne sprejme na zdravljenje v oddelku pod posebnim nadzorom skupaj s polnoletnimi osebami, razen če bi bilo to zanj koristno.

16. člen

(1) Sprejemni zdravnik v psihiatrični bolnišnici oziroma posameznik, ki osebo sprejme v obravnavo v varovani oddelku socialno varstvenega zavoda, osebo ustno in pisno pouči o njenih pravicah, ki jih ima po tem zakonu.

(2) Psihiatrična bolnišnica oziroma socialno varstveni zavod na vidnem mestu objavita seznam pravic, ki jih ima oseba po tem zakonu, in hišni red. Seznam vsebuje tudi službene naslove in telefonske številke zastopnikov, zadolženih za območje, na katerem deluje psihiatrična bolnišnica oziroma socialno varstveni zavod.

(3) Pravice in podatki iz prejšnjega odstavka so povzeti tudi v posebni zloženki, ki se osebi izroči ob sprejemu v oddelku pod posebnim nadzorom in v varovani oddelku.

17. člen

(1) Oseba ima pravico do varstva v socialnem in bivalnem okolju, ki je kar se da neomejevalno, in zdravljenja na najmanj omejevalni in vsiljivi način, ki je na razpolago, ob upoštevanju njenega zdravstvenega stanja in potreb po zagotavljanju varnosti drugih.

(2) Pri obravnavi osebe se upošteva njena volja, če je ta v njeno korist.

18. člen

(1) Izvajalci programov in storitev za duševno zdravje so dolžni kot poklicno skrivnost varovati vse, kar pri opravljanju svojega poklica ali dela zvedo o osebi, zlasti informacije o njenem zdravstvenem stanju, osebnih, družinskih in socialnih razmerah ter informacije v zvezi z ugotavljanjem, zdravljenjem in spremljanjem bolezni ali poškodb.

(2) Dolžnosti varovanja informacij iz prejšnjega odstavka se lahko izvajalca programov in storitev za duševno zdravje razreši v skladu z določbami zakona, ki ureja pacientove pravice.

2. Pravica do dopisovanja, sprejemanja pošilk in obiskov ter uporabe telefona

19. člen

(1) Osebi se omogoči dopisovanje, pri čemer se zagotovi tajnost vsebine sporočil vseh oblik dopisovanja. Oseba ima pravico do uporabe elektronske pošte v skladu z možnostmi v psihiatrični bolnišnici oziroma socialno varstvenem zavodu.

(2) Oseba ima pravico sprejemati pisanja od državnih organov, organov lokalnih skupnosti, nosilcev javnih pooblastil in odvetnika ter se obračati nanje z vlogami za varstvo svojih pravic in pravnih koristi preko psihiatrične bolnišnice in socialno varstvenega zavoda v zaprtih kuvertah.

(3) Oseba ima pravico sprejemati in pošiljati pošiljke preko psihiatrične bolnišnice in socialno varstvenega zavoda. Oseba lahko sprejema pošiljke s hrano, denarjem, perilom, osebnimi in drugimi predmeti ter časopisi in knjigami.

(4) Nadzor nad vsebino prejetih pošilk iz prejšnjega odstavka ob prisotnosti osebe opravljajo zaposleni, ki jih za to pooblasti direktor psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda, če je ogrožena varnost osebe, drugih ali psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda.

20. člen

(1) Osebi se omogoči telefonske pogovore.

(2) Stroške telefonskih pogovorov krije oseba.

21. člen

(1) Oseba ima pravico sprejemati obiske v skladu s hišnim redom psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda.

(2) Osebi se lahko omogoči najmanj dvakrat tedensko obisk najbližje osebe in drugih.

(3) Obiski osebe se praviloma opravijo v posebnih, primerno opremljenih prostorih. Obisk se lahko prekine le, če škodljivo vpliva na zdravstveno stanje osebe, če oseba ali njen obiskovalec motita druge ali če je ogrožena varnost osebe, drugih ali psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda.

(4) Zoper prekinitev obiska iz prejšnjega odstavka je dovoljena pritožba direktorju psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda.

3. Pravica do gibanja

22. člen

Oseba ima pravico do gibanja v oddelku pod posebnim nadzorom, v varovanem oddelku in v nadzorovani obravnavi, kolikor s tem zakonom ni drugače določeno.

4. Pravica do zastopnika

23. člen

V postopkih obravnave v oddelku pod posebnim nadzorom, v varovanem oddelku in v nadzorovani obravnavi ima oseba pravico do zastopnika.

24. člen

(1) Zastopnik opravlja predvsem naslednje naloge:

- osebo na primeren način informira o vsebini pravic iz 12. člena tega zakona, načinih in možnostih njihovega uveljavljanja,
- daje konkretne usmeritve za uveljavljanje pravic iz 12. člena tega zakona in predlaga možne rešitve,
- svetuje osebi glede uveljavljanja pravic iz 12. člena tega zakona,
- prizadeva si za spoštovanje pravic iz 12. člena tega zakona in zasebnosti osebe,
- preverja, ali se za osebo vodi evidenca o omejevanju pravic oseb iz prvega odstavka 99. člena tega zakona, evidenca o uporabi posebnih varovalnih ukrepov iz drugega odstavka 99. člena tega zakona in evidenca o zdravljenju s posebnimi metodami zdravljenja iz 100. člena tega zakona.

(2) Zastopnik v okviru nalog iz prejšnjega odstavka spoštuje želje osebe, če te za osebo niso škodljive.

(3) Pri uveljavljanju pravic osebe kot uporabnika zdravstvenih storitev pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti zastopnik lahko sodeluje z zastopnikom pacientovih pravic v skladu s zakonom, ki ureja pacientove pravice. Zastopnik lahko opravlja tudi naloge zastopnika pacientovih pravic, če je imenovan v skladu z zakonom, ki ureja pacientove pravice.

(4) Zastopnik je dolžan kot poklicno skrivnost varovati vse, kar pri opravljanju svojega dela zve o osebi, zlasti informacije o njenem zdravstvenem stanju, osebnih, družinskih in socialnih razmerah ter informacije v zvezi z ugotavljanjem, zdravljenjem in spremljanjem bolezni ali poškodb.

25. člen

(1) Za zastopnika je lahko imenovan posameznik, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima najmanj visoko izobrazbo,
- ima opravljen izpit za zastopnika,
- ima pet let delovnih izkušenj s področja duševnega zdravja,
- ni pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zapora.

(2) Vsebino, pogoje in način opravljanja izpita iz druge alineje prejšnjega odstavka določi minister za socialno varstvo v soglasju z ministrom.

26. člen

(1) Zastopnika imenuje in razrešuje minister za socialno varstvo na podlagi javnega poziva in po predhodnem mnenju ministra. V sklepu o imenovanju zastopnika se določi tudi psihiatrična bolnišnica, na območju katere deluje.

(2) Podrobnejši način in postopek izbire na podlagi javnega poziva določi minister za socialno varstvo v javnem pozivu.

(3) Minister za socialno varstvo razreši zastopnika, če ne izpolnjuje pogojev iz prejšnjega člena, če to sam zahteva ali če svojih nalog ne opravlja v skladu s tem zakonom.

(4) Ministrstvo, pristojno za socialno varstvo, na svoji spletni strani objavi seznam zastopnikov, ki vsebuje naslednje podatke o zastopnikih:

- osebno ime,
- službeno telefonsko številko,
- naziv psihiatrične bolnišnice in območje, na katerem deluje.

(5) Nadzor nad delom zastopnika izvaja minister za socialno varstvo.

27. člen

(1) Oseba zastopnika izbere iz seznama zastopnikov iz četrtega odstavka prejšnjega člena s pisnim pooblastilom. Če oseba zastopnika ne izbere, ga lahko zanjo pooblasti najbližja oseba. Pooblastilo iz tega odstavka lahko oseba kadar koli prekliče na kakršen koli način.

(2) Za mladoletnika in za polnoletno osebo, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, zastopnika pooblasti zakoniti zastopnik.

(3) Psihiatrična bolnišnica, kjer zastopnik deluje, zagotovi pisarniški prostor za nemoteno delo zastopnika.

(4) Izvajalci programov in storitev za duševno zdravje omogočijo zastopniku dostop do osebe

v vseh prostorih, v katerih se izvaja zdravljenje oziroma obravnava, ter dostop do evidenc iz 99. in 100. člena tega zakona.

28. člen

(1) Zastopnik ima pravico do nagrade za svoje delo in do povrnitve stroškov, ki jih je imel pri opravljanju svojih nalog.

(2) Merila za določitev višine nagrade določi minister za socialno varstvo.

(3) Sredstva za delovanje zastopnikov se zagotovijo iz sredstev ministrstva, pristojnega za socialno varstvo.

III. POSEBNI VAROVALNI UKREPI

29. člen

(1) Posebni varovalni ukrep je nujen ukrep, ki se ga uporabi zaradi omogočanja zdravljenja osebe ali zaradi odprave oziroma obvladovanja nevarnega vedenja osebe, kadar je ogroženo njeno življenje ali življenje drugih, huje ogroženo njeno zdravje ali zdravje drugih ali z njim povzroča hudo premoženjsko škodo sebi ali drugim in ogrožanja ni mogoče preprečiti z drugim, blažjim ukrepom.

(2) Posebni varovalni ukrepi se uporabljajo v oddelkih pod posebnim nadzorom in varovanih oddelkih.

(3) Posebna varovalna ukrepa sta telesno oviranje s pasovi in omejitev gibanja znotraj enega prostora.

(4) Posebni varovalni ukrep se uporabi le izjemoma in lahko traja le toliko časa, kolikor je nujno potrebno glede na razlog njegove uvedbe, pri čemer posebni varovalni ukrep telesnega oviranja s pasovi ne sme trajati več kot štiri ure, posebni varovalni ukrep omejitve svobode gibanja znotraj enega prostora pa ne več kot 12 ur. Po preteku navedenega obdobja zdravnik preveri utemeljenost ponovne uvedbe posebnega varovalnega ukrepa.

(5) Osebo, pri kateri je bil uporabljen poseben varovalni ukrep, se nadzoruje, spremlja njene vitalne funkcije in strokovno obravnava ves čas trajanja posebnega varovalnega ukrepa. O izvajanju posebnega varovalnega ukrepa se v zdravstveno dokumentacijo osebe vpišejo natančni podatki o razlogu, namenu, trajanju in nadzoru nad izvajanjem ukrepa. O izvajanju posebnih varovalnih ukrepov psihiatrične bolnišnice in socialno varstveni zavodi vodijo evidenco v skladu z drugim odstavkom 99. člena tega zakona.

(6) O odreditvi in izvedbi posebnega varovalnega ukrepa zdravnik, ki tak ukrep odredi, najkasneje v 12 urah od odreditve ukrepa pisno obvesti direktorja psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda, najbližjo osebo, odvetnika in zastopnika. Glede mladoletnika ali polnoletne osebe, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, se obvesti tudi zakonitega zastopnika.

(7) Če zdravnik ob osebi ni prisoten, lahko posebni varovalni ukrep uvede tudi drug zdravstveni delavec oziroma zdravstvena delavka (v nadaljnjem besedilu: zdravstveni delavec) v psihiatrični bolnišnici oziroma strokovni delavec oziroma strokovna delavka (v nadaljnjem besedilu: strokovni delavec) v socialno varstvenemu zavodu, vendar o tem takoj obvesti zdravnika, ki brez odlašanja odloči o utemeljenosti uvedbe ukrepa. Če zdravnik ukrepa ne odredi, se izvajanje ukrepa takoj opusti. Zdravstveni oziroma strokovni delavec o obvestilu zdravnika napravi pisni zaznamek.

(8) Oseba, odvetnik, zakoniti zastopnik, najbližja oseba in zastopnik lahko predlaga izvedbo upravnega nadzora nad odreditvijo in izvedbo posebnega varovalnega ukrepa v skladu s predpisi, ki urejajo upravni nadzor v zdravstveni dejavnosti.

IV. POSTOPKI PRED SODIŠČEM

30. člen

(1) O zadevah po tem zakonu odloča pristojno sodišče v nepravdnem postopku.

(2) Postopki pred sodiščem po tem zakonu so:

- postopek za sprejem na zdravljenje v psihiatrično bolnišnico v oddelek pod posebnim nadzorom brez privolitve na podlagi sklepa sodišča,

- postopek za sprejem na zdravljenje v psihiatrično bolnišnico v oddelek pod posebnim nadzorom brez privolitve v nujnih primerih,
- postopek za sprejem v obravnavo v varovani oddelek socialno varstvenega zavoda brez privolitve na podlagi sklepa sodišča,
- postopek za sprejem na zdravljenje v nadzorovano obravnavo brez privolitve na podlagi sklepa sodišča.

31. člen

(1) V vseh postopkih pred sodišči po tem zakonu je obvezno zastopanje osebe po pooblaščenцу, ki je odvetnik oziroma odvetnica (v nadaljnjem besedilu: odvetnik).

(2) Za mladoletnika in polnoletno osebo, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, pooblasti odvetnika zakoniti zastopnik, razen če je bil postopek uveden na njegov predlog. V tem primeru odvetnika postavi sodišče.

32. člen

(1) Udeleženeц v postopku pred sodiščem je oseba ter posamezniki in organi oziroma organizacije, ki jim ta zakon daje pravico, da se udeležujejo postopka. Sodišče da vsem udeležencem v postopku možnost, da se izjavijo o navedbah drugih udeležencev oziroma da sodelujejo v postopku.

(2) V postopku morajo biti zavarovane pravice in pravni interesi mladoletnika oziroma osebe, ki zaradi duševne motnje ali drugih okoliščin ni sposobna, da bi sama skrbela za svoje pravice in interese. Če oseba ni poslovno sposobna, ji sodišče omogoči, da samostojno opravlja procesna dejanja, če je sposobna razumeti pomen in pravne posledice takih dejanj. Sodišče zasliši osebo, razen če na podlagi neposrednega stika z osebo oceni, da to glede na njeno zdravstveno stanje ni mogoče.

33. člen

(1) Postopki pred sodiščem po tem zakonu so nujni.

(2) V postopkih po tem zakonu je javnost izključena.

(3) Sodišče tiste, ki v postopku sodelujejo, opozori, da so dolžni varovati kot tajnost vse, kar v njem zvedo, in na posledice kršitve tajnosti.

V. POSTOPKI SPREJEMA OSEBE NA ZDRAVLJENJE OZIROMA OBRAVNAVO

1. Postopek sprejema osebe na zdravljenje v psihiatrično bolnišnico v oddelek pod posebnim nadzorom

34. člen

Zdravljenje osebe v oddelku pod posebnim nadzorom se izvaja s privolitvijo osebe ali brez privolitve osebe pod pogoji, ki jih določa ta zakon.

35. člen

(1) Osebi se zagotovi zdravljenje v oddelku pod posebnim nadzorom na podlagi ustreznega, individualno načrtovanega zdravljenja, ki se opredeli v načrtu zdravljenja. Če je oseba zmožna izraziti svojo voljo, se pri pripravi načrta zdravljenja upošteva tudi njeno mnenje, kolikor je to v njeno najboljšo zdravstveno korist.

(2) Načrt zdravljenja se redno preverja in po potrebi revidira.

1.1 Sprejem na zdravljenje s privolitvijo

36. člen

(1) Oseba je sprejeta na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom z napotnico ali brez nje, če sprejemni zdravnik ugotovi, da so izpolnjeni vsi pogoji iz prvega odstavka 39. člena tega zakona ter oseba v sprejem in načrt zdravljenja pisno privoli.

(2) Privolitev iz prejšnjega odstavka mora biti izraz svobodne volje osebe, ki temelji na

razumevanju položaja in je izoblikovana na podlagi primernega pojasnila o:

- zdravstvenem stanju in verjetnem razvoju ter posledicah bolezni,
- cilju, vrsti in načinu izvedbe, verjetnosti uspeha ter pričakovanih koristih in izidu predlaganega zdravljenja,
- možnih tveganjih, neželenih učinkih, negativnih posledicah in drugih neprijetnosti predlaganega zdravljenja, vključno s posledicami njegove opustitve,
- morebitnih drugih možnosti zdravljenja.

(3) Sprejemni zdravnik da pojasnilo iz prejšnjega odstavka osebi v neposrednem stiku, obzirno, na njej razumljiv način, v celoti in pravočasno.

37. člen

Ob sprejemu sprejemni zdravnik izpolni obrazec o sprejemu na zdravljenje, ki vsebuje najmanj:

- naziv psihiatrične bolnišnice,
- osebno ime, šifro in podpis sprejemnega zdravnika,
- oceno sprejemnega zdravnika, da je bila oseba sposobna razumeti in sprejeti načrt zdravljenja,
- osebno ime, EMŠO, naslov in šifro osebe,
- pisno in lastnoročno podpisano privolitev osebe v sprejem in načrt zdravljenja,
- osebno ime, naslov in telefonsko številko najbližje osebe,
- osebno ime zastopnika, če je ta že izbran, in naziv psihiatrične bolnišnice, na območju katere deluje,
- osebno ime, naslov in telefonsko številko zakonitega zastopnika.

38. člen

(1) Oseba, ki je privolila v sprejem v oddelek pod posebnim nadzorom, lahko kadar koli, izrecno ali z dejanji, iz katerih je to mogoče sklepati, privolitev prekliche in zahteva, da se jo odpusti z zdravljenja v oddelku pod posebnim nadzorom.

V tem primeru je treba osebo takoj odpustiti.

(2) Če v primeru iz prejšnjega odstavka zdravnik oceni, da so pri osebi podani razlogi iz 53. člena tega zakona, osebo kljub preklicu privolitve zadrži na zdravljenju ter jo pouči o razlogih za zadržanje in pravici do odvetnika. O zadržanju osebe zdravnik v štirih urah pisno obvesti direktorja psihiatrične bolnišnice.

(3) Direktor psihiatrične bolnišnice oziroma posameznik, ki ga pooblasti (v nadaljnjem besedilu: direktor psihiatrične bolnišnice), v skladu z 59. členom tega zakona takoj obvesti pristojno sodišče, ki odloči o zadržanju po postopku za sprejem na zdravljenje v nujnih primerih. Direktor psihiatrične bolnišnice o zadržanju obvesti tudi najbližjo osebo in zastopnika, če gre za mladoletnika ali polnoletno osebo, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, pa tudi zakonitega zastopnika.

1.2 Sprejem na zdravljenje brez privolitve

39. člen

(1) Zdravljenje osebe v oddelku pod posebnim nadzorom brez njene privolitve je dopustno, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- če ogroža svoje življenje ali življenje drugih ali če huje ogroža svoje zdravje ali zdravje drugih ali povzroča hudo premoženjsko škodo sebi ali drugim,
- če je ogrožanje iz prejšnje alineje posledica duševne motnje, zaradi katere ima oseba hudo moteno presojo realnosti in sposobnost obvladovati svoje ravnanje in
- če navedenih vzrokov in ogrožanja iz prve in druge alineje tega odstavka ni mogoče odvrniti z drugimi oblikami pomoči (z zdravljenjem v psihiatrični bolnišnici izven oddelka pod posebnim nadzorom, z ambulantnim zdravljenjem ali z nadzorovano obravnavo).

(2) Sprejem na zdravljenje brez privolitve iz prejšnjega odstavka se opravi:

- a) na podlagi sklepa sodišča, ki se izda po predlogu za sprejem v oddelek pod posebnim nadzorom, ali
 - b) v nujnih primerih pred izdajo sklepa sodišča, če so izpolnjeni pogoji iz 53. člena tega zakona.
- a) Sprejem na zdravljenje brez privolitve na podlagi sklepa sodišča

40. člen

(1) Postopek za sprejem osebe v oddelek pod posebnim nadzorom brez privolitve na podlagi sklepa sodišča se začne na predlog izvajalca psihiatričnega zdravljenja, centra za socialno delo, koordinatorja nadzorovane obravnave, najbližje osebe ali državnega tožilstva.

(2) Predlog iz prejšnjega odstavka lahko za mladoletnika in polnoletno osebo, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, da tudi zakoniti zastopnik.

41. člen

(1) Predlog iz prejšnjega člena se vloži pri pristojnem sodišču, na območju katerega ima oseba stalno ali začasno prebivališče, oziroma če oseba nima prijavljenega ne stalnega ne začasnega prebivališča, pri sodišču, na območju katerega dejansko biva.

(2) Predlog vsebuje podatke, ki jih mora vsebovati vsaka vloga, in navedbo razlogov, ki utemeljujejo obstoj pogojev iz prvega odstavka 39. člena tega zakona.

(3) Predlogu se priloži mnenje izbranega osebnega zdravnika ali psihiatra, ki je osebo pregledal, in ne sme biti starejše od sedmih dni. Če pregled osebe ni mogoč, se predlogu priloži izjava izbranega osebnega zdravnika ali psihiatra, da pregleda ni mogoče opraviti.

42. člen

(1) Sodišče osebi pošlje predlog v enem dnevu od njegovega prejema. Hkrati jo pouči o pravici, da lahko v dveh dneh od vročitve predloga nanj odgovori.

(2) Sodišče pouči osebo tudi o pravici do odvetnika, ki ga v enem dnevu od vročitve predloga izbere sama in o tem obvesti sodišče, sicer ji odvetnika po uradni dolžnosti s sklepom v enem dnevu od poteka časa, v katerem bi si oseba lahko sama izbrala odvetnika, postavi sodišče. Zoper sklep o postavitvi odvetnika po uradni dolžnosti pritožba ni dovoljena.

(3) Sodišče vroči kopijo predloga in mnenja oziroma izjave iz prejšnjega člena tudi odvetniku osebe, ki lahko nanju odgovori v dveh dneh od vročitve.

43. člen

(1) Po prejemu predloga sodišče odredi, da osebo pregleda izvedenec oziroma izvedenka psihiatrične stroke (v nadaljnjem besedilu: izvedenec) in v treh dneh poda mnenje o njenem zdravstvenem stanju, ki vsebuje tudi oceno, ali obstaja možnost zdravljenja v nadzorovani obravnavi oziroma obravnave v varovanem oddelku. V odredbi sodišče določi izvajalca psihiatričnega zdravljenja, pri katerem se opravi pregled. Odredbo posreduje osebi, odvetniku, izvedencu in izvajalcu psihiatričnega zdravljenja.

(2) Osebo lahko izvedenec pregleda tudi proti njeni volji, pod pogoji, ki jih določa 44. člen tega zakona.

44. člen

(1) Na predlog izvedenca lahko sodišče s sklepom odloči, da se oseba za največ dva dni zadrži v psihiatrični bolnišnici, če je to potrebno zaradi narave duševne motnje ali zato, ker se noče prostovoljno podvreči pregledu in ni mogoče drugače ugotoviti obstoja pogojev iz prvega odstavka 39. člena tega zakona.

(2) Osebi je treba na razumljiv način pojasniti razloge za zadržanje in pravice, ki jih ima v času zadržanja.

(3) Zoper sklep iz prvega odstavka tega člena je dovoljena pritožba v enem dnevu od vročitve sklepa.

(4) Sodišče druge stopnje odloči o pritožbi iz prejšnjega odstavka v treh dneh.

(5) Če se pri zadržanju osebe ugotovi, da so izpolnjeni pogoji iz 53. člena tega zakona, se osebo sprejme na zdravljenje v skladu z določbami, ki urejajo sprejem na zdravljenje brez privolitve v nujnih primerih.

45. člen

Če ni možna prostovoljna izvršitev sklepa iz prvega odstavka prejšnjega člena, se za izvršitev sklepa smiselno uporabljajo določbe drugega in tretjega odstavka 52. člena tega zakona.

46. člen

(1) Po pridobitvi mnenja izvedenca sodišče razpiše narok, na katerega povabi predlagatelja, osebo, odvetnika, zakonitega zastopnika, najbližjo osebo, zastopnika in druge, ki bi lahko dali podatke, pomembne za odločitev.

(2) Sodišče odloča na podlagi neposrednega stika z osebo, tako da osebo pred izdajo sklepa vidi in se z njo pogovori, če to dopušča njeno zdravstveno stanje.

47. člen

(1) Sodišče na naroku zasliši izvedenca, ki je izdelal mnenje iz prvega odstavka 43. člena tega zakona, in druge, ki bi lahko dali podatke, pomembne za odločitev. Sodišče zasliši tudi osebo, če je to glede na njeno zdravstveno stanje mogoče. Osebo, ki se zaradi svojega zdravstvenega stanja ne more udeležiti naroka, se lahko zasliši tam, kjer biva.

(2) Predlagatelj, oseba, odvetnik, zakoniti zastopnik in najbližja oseba lahko zaslišanim zastavljajo vprašanja in imajo pravico do vpogleda v sodni spis.

(3) Pravico do vpogleda v sodni spis in do prisotnosti pri izvajanju dokazov lahko sodišče na predlog izvedenca osebi s sklepom v celoti ali delno omeji, če bi lahko nastale škodljive posledice za njeno zdravje ali zaupnost oziroma varnost drugih. Sklep, zoper katerega ni posebne pritožbe, se vroči odvetniku in zakonitemu zastopniku.

48. člen

(1) Če sodišče po izvedenem dokaznem postopku ugotovi, da so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 39. člena za sprejem v oddelek pod posebnim nadzorom, s sklepom odloči, da se osebo sprejme v oddelek pod posebnim nadzorom in določi tudi čas zadržanja, ki ne sme biti daljši od šestih mesecev, ter psihiatrično bolnišnico, ki naj osebo sprejme.

(2) Če sodišče ugotovi, da so izpolnjeni pogoji iz 75. člena tega zakona za sprejem v varovani oddelek brez privolitve, s sklepom odloči, da se osebo sprejme v varovani oddelek. V sklepu se določi tudi čas zadržanja v varovanem oddelku, ki ne sme biti daljši od enega leta, in socialno varstveni zavod, ki naj osebo sprejme.

(3) Če sodišče ugotovi, da so izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka 80. člena tega zakona za sprejem v nadzorovano obravnavo, s sklepom odloči, da se osebo sprejme v nadzorovano obravnavo za obdobje, ki ne sme biti daljše od šestih mesecev. V sklepu sodišče na predlog psihiatrične bolnišnice, na območju katere ima oseba stalno ali začasno prebivališče, oziroma kadar nima prijavljenega ne stalnega ne začasnega prebivališča, na območju, na katerem dejansko biva, določi tudi koordinatorja nadzorovane obravnave ter vrsto in obseg njegovih pooblastil iz četrtega odstavka 87. člena tega zakona.

(4) S sklepom iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena sodišče osebi lahko omeji pravice iz drugega in tretjega odstavka 12. člena tega zakona.

(5) Če sodišče ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji za sprejem iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena, s sklepom predlog zavrne.

(6) Sklep iz prvega, drugega, tretjega in petega odstavka tega člena sodišče izda najkasneje v treh dneh po koncu naroka.

49. člen

Sklep iz prejšnjega člena sodišče vroči udeležencem, ki imajo pravico do pritožbe v skladu z drugim odstavkom 50. člena tega zakona.

50. člen

(1) Zoper sklep iz 48. člena tega zakona je dovoljeno vložiti pritožbo v treh dneh od vročitve sklepa. Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa.

(2) Pritožbo lahko vloži predlagatelj, oseba, odvetnik, psihiatrična bolnišnica oziroma socialno varstveni zavod, kamor naj bi bila oseba sprejeta, koordinatorski nadzorovane obravnave, zakoniti zastopnik, najbližja oseba in center za socialno delo, če je osebo obravnaval.

(3) O pritožbi odloči sodišče druge stopnje v treh dneh od prejema pritožbe.

(4) Zoper odločitev sodišča druge stopnje je dovoljena revizija.

51. člen

(1) Stroški postopka za izvedbo dokazov, tolmača in odvetnika osebe se predhodno krijejo iz sredstev sodišča.

(2) Če sodišče predlog za sprejem zavrne, krije stroške postopka predlagatelj. Če je predlagatelj izvajalec psihiatričnega zdravljenja, center za socialno delo, koordinator nadzorovane obravnave ali državno tožilstvo, se stroški postopka krijejo iz sredstev sodišča.

(3) Če sodišče predlogu za sprejem ugotovi, se stroški postopka krijejo iz sredstev sodišča, razen stroškov morebitnega pooblaščenca predlagatelja, ki jih krije predlagatelj.

52. člen

(1) Na podlagi sklepa o sprejemu iz prvega in drugega odstavka 48. člena tega zakona psihiatrična bolnišnica oziroma socialno varstveni zavod v treh dneh od vročitve sklepa pozove osebo, da se določenega dne, najkasneje v sedmih dneh po pozivu, zglosi v psihiatrični bolnišnici oziroma socialno varstvenemu zavodu. Izvod poziva pošlje tudi sodišču, ki je izdalo sklep, in odvetniku osebe.

(2) Če oseba določenega dne ne pride v psihiatrično bolnišnico oziroma socialno varstveni zavod in svojega izostanka ne opraviči, direktor psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda o tem obvesti sodišče, ki je izdalo sklep, izbranega osebnega zdravnika in odvetnika osebe ter odredi prevoz osebe z reševalnim vozilom. Direktor psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda lahko pri izvedbi nujnega prevoza zahteva pomoč policije.

(3) Če tudi na način iz prejšnjega odstavka ni bilo mogoče izvršiti sklepa sodišča, direktor psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda obvesti o tem sodišče. Če sodišče ugotovi, da je bil poziv za sprejem v oddelek pod posebnim nadzorom oziroma v varovani oddelek pravilno vročen, odredi privedbo.

b) Sprejem na zdravljenje brez privolitve v nujnih primerih

53. člen

Oseba je lahko sprejeta na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom brez privolitve in pred izdajo sklepa sodišča, če so podani pogoji iz prvega odstavka 39. člena tega zakona, kadar je zaradi narave duševne motnje osebe nujno potrebno, da se ji omeji svoboda gibanja oziroma preprečijo stiki z okolico, še preden se izpelje postopek za sprejem brez privolitve iz 40. do 52. člena tega zakona.

54. člen

(1) Sprejem iz prejšnjega člena se opravi na podlagi napotnice izbranega osebnega zdravnika, psihiatra ali drugega zdravnika, ki je pregledal osebo, če ugotovi, da so podani razlogi iz prejšnjega člena. Napotnici, ki ne sme biti starejša od treh dni, se priloži poročilo o zdravstvenem stanju osebe, v katerem so posebej navedene okoliščine, iz katerih izhaja, da je sprejem nujen.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se osebo lahko sprejme v oddelek pod posebnim nadzorom tudi brez napotnice, če gre za primer iz 57. člena tega zakona.

55. člen

(1) Zdravnik, ki osebo napoti v psihiatrično bolnišnico, po potrebi odredi prevoz z reševalnim vozilom. Zdravnik lahko osebo, ki jo je napotil v psihiatrično bolnišnico in za katero je odredil prevoz z reševalnim vozilom, zadrži proti njeni volji do prihoda reševalnega vozila.

(2) Zdravnik, ki osebo napoti v psihiatrično bolnišnico, lahko pri izvedbi zadržanja in odreditvi prevoza z reševalnim vozilom skladno s predpisom iz drugega odstavka 56. člena tega zakona zahteva pomoč policije.

(3) Pri prevozu osebe z reševalnim vozilom je prisoten zdravnik, ki je osebo napotil v psihiatrično bolnišnico, ali drug zdravstveni delavec, ki ga pisno določi navedeni zdravnik.

56. člen

(1) Kadar ta zakon določa, da lahko zdravnik ali direktor psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda zahteva pomoč policije, je policija dolžna sodelovati z zdravstvenim osebjem in službo nujne medicinske pomoči ter jim nuditi potrebno pomoč, dokler ogrožanja, ki jo oseba povzroča, ni mogoče omejiti z zdravstvenimi ukrepi.

(2) Način sodelovanja med zdravstvenim osebjem in reševalno službo ter policijo določi minister v soglasju z ministrom, pristojnim za notranje zadeve.

57. člen

(1) Če policija ob posredovanju na javnem mestu, v zasebnih prostorih ali pri izsleditvi tujega državljanca, za katerim je razpisana tiralica ali iskanje, domneva, da so pri osebi podani razlogi iz 53. člena tega zakona, o tem nemudoma obvesti službo nujne medicinske pomoči.

(2) Zdravnik, član enote službe nujne medicinske pomoči, osebo na kraju takoj pregleda in če ugotovi, da so podani razlogi iz 53. člena tega zakona, odredi prevoz osebe z reševalnim vozilom v najbližjo psihiatrično bolnišnico.

58. člen

(1) Ob sprejemu v oddelek pod posebnim nadzorom osebo pregleda sprejemni zdravnik in izpolni obrazec, ki vsebuje naslednje podatke:

- naziv psihiatrične bolnišnice,
- osebno ime, šifro in podpis sprejemnega zdravnika,
- osebno ime, EMŠO, naslov in šifro osebe,
- osebno ime, naslov in telefonsko številko najbližje osebe,
- osebno ime zastopnika, če je ta že izbran, in naziv psihiatrične bolnišnice, na območju katere deluje,
- osebno ime, naslov in telefonsko številko zakonitega zastopnika,
- osebno ime zdravnika, ki je osebo napotil v psihiatrično bolnišnico,
- dan, uro in razlog napotitve,
- obrazložitev razlogov, ki utemeljujejo sprejem na zdravljenje brez privolitve,
- osebno ime in sedež odvetnika, če je že izbran.

(2) Če sprejemni zdravnik ob pregledu osebe ugotovi, da razlogi za zadržanje iz 53. člena tega zakona niso podani, sprejem odkloni.

(3) Če sprejemni zdravnik ugotovi, da so podani razlogi za zadržanje iz 53. člena tega zakona, osebo zadrži na zdravljenju ter jo pouči o razlogih, zaradi katerih je zadržana, in o pravici do odvetnika.

(4) Sprejemni zdravnik obvesti najbližjo osebo, zakonitega zastopnika in zastopnika o sprejemu osebe v oddelek pod posebnim nadzorom, in sicer v štirih urah od sprejema.

(5) O zadržanju osebe sprejemni zdravnik v štirih urah pisno obvesti direktorja psihiatrične bolnišnice.

59. člen

(1) Direktor psihiatrične bolnišnice o sprejemu iz prejšnjega člena takoj obvesti pristojno sodišče.

(2) Obvestilo sodišču iz prejšnjega odstavka vsebuje najmanj:

- naziv psihiatrične bolnišnice,
- osebno ime, EMŠO in naslov osebe,
- osebno ime, naslov in telefonsko številko najbližje osebe,
- osebno ime, naslov in telefonsko številko zakonitega zastopnika osebe,
- osebno ime zdravnika, ki je osebo napotil v psihiatrično bolnišnico,
- dan, uro in razlog napotitve,
- obrazložitev razlogov, ki utemeljujejo sprejem na zdravljenje brez privolitve,
- osebno ime in sedež odvetnika ter osebno ime zastopnika in naziv psihiatrične bolnišnice, na območju katere deluje.

60. člen

Za odločanje o sprejemu brez privolitve v nujnih primerih je pristojno sodišče, na območju katerega je sprejemna psihiatrična bolnišnica.

61. člen

(1) Postopek sprejema brez privolitve v nujnih primerih sodišče začne po uradni dolžnosti, ko prejme obvestilo direktorja psihiatrične bolnišnice o sprejemu osebe ali ko na kakšen drug način izve zanj.

(2) Sodišče v enem dnevu od prejema obvestila direktorja iz prejšnjega odstavka oziroma od dneva, ko izve, da je oseba sprejeta v psihiatrično bolnišnico brez svoje privolitve, s sklepom uvede postopek, v katerem postavi izvedenca in odvetnika osebe ter jo pouči o pravici, da lahko postavljenega odvetnika zamenja. Sklep vroči osebi, odvetniku, kateremu se vroči tudi obvestilo direktorja psihiatrične bolnišnice, zakonitemu zastopniku, najbližji osebi in zastopniku.

(3) Zoper sklep iz prejšnjega odstavka ni posebne pritožbe.

(4) Če je sodišče uvedlo postopek brez obvestila psihiatrične bolnišnice, obvesti sodišče o uvedbi postopka tudi psihiatrično bolnišnico, v kateri je oseba zadržana.

62. člen

(1) Sodišče v enem dnevu po izdaji sklepa o uvedbi postopka osebo obišče v oddelku pod posebnim nadzorom in jo v prisotnosti odvetnika, izvedenca in zastopnika zasliši, razen če na podlagi neposrednega stika z osebo ugotovi, da zaslišanje glede na njeno zdravstveno stanje ni mogoče. Sodišče lahko odvetniku in izvedencu sporoči datum in uro obiska v psihiatrični bolnišnici tudi po telefonu ali po elektronski pošti.

(2) Zaslišanje iz prejšnjega odstavka se opravi brez prisotnosti tistih, ki osebo zdravijo oziroma sodelujejo pri zdravljenju.

(3) Sodišče osebi pojasni razloge za uvedbo postopka zadržanja in jo pozove, da se izjavi o zadržanju.

(4) Če oseba ob obisku izjavi, da se z zadržanjem strinja in v sprejem pisno privoli, sodišče s sklepom postopek ustavi.

(5) Ob obisku izvedenec osebo pregleda in na zapisnik poda mnenje o njenem zdravstvenem stanju, ki vsebuje tudi oceno, ali obstaja možnost zdravljenja v nadzorovani obravnavi oziroma sprejema v varovani oddelek.

63. člen

(1) Če sodišče ob obisku osebe iz prejšnjega člena presodi, da je za ugotovitev, ali so podani razlogi za zadržanje v oddelku pod posebnim nadzorom, potrebno opraviti nadaljnje medicinske preiskave, z začasno odredbo odloči, da oseba ostane na opazovanju v oddelku pod posebnim nadzorom največ dva dni od dneva izdaje začasne odredbe.

(2) Zoper sklep o začasni odredbi ni posebne pritožbe.

64. člen

(1) Sodišče ob obisku zasliši izvedenca, lahko pa tudi zakonitega zastopnika, najbližjo osebo, lečečega zdravnika in druge, ki bi lahko dali podatke, pomembne za odločitev.

(2) Oseba, odvetnik, zakoniti zastopnik in najbližja oseba lahko zaslišanim zastavljajo vprašanja in imajo pravico do vpogleda v sodni spis.

(3) Pravica do vpogleda v sodni spis in do prisotnosti pri izvajanju dokazov se lahko omeji pod pogoji iz tretjega odstavka 47. člena tega zakona.

65. člen

(1) Sodišče v treh dneh po obisku osebe izda sklep, s katerim odloči, da se:

- osebo zadrži v oddelku pod posebnim nadzorom,
- osebo odpusti iz oddelka pod posebnim nadzorom,
- osebi odredi sprejem v varovani oddelek socialno varstvenega zavoda ali
- osebi odredi nadzorovana obravnavna.

(2) S sklepom iz prve, tretje in četrte alineje prejšnjega odstavka sodišče osebi lahko omeji pravice iz drugega in tretjega odstavka 12. člena tega zakona.

(3) Pri izdaji sklepov iz prvega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe prvega, drugega in tretjega odstavka 48. člena tega zakona.

66. člen

Sklep iz prejšnjega člena sodišče vroči udeležencem, ki imajo pravico do pritožbe v skladu s prvim odstavkom 67. člena tega zakona.

67. člen

(1) Zoper sklep iz 65. člena tega zakona se lahko pritožijo oseba, odvetnik, zakoniti zastopnik, najbližja oseba, psihiatrična bolnišnica, v kateri je oseba zadržana oziroma je pooblaščenca za

predlaganje koordinatorja nadzorovane obravnave, ter socialno varstveni zavod, v katerega varovani oddelek je oseba sprejeta, in sicer v treh dneh od dneva vročitve sklepa.

(2) Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa.

(3) O pritožbi odloči sodišče druge stopnje v treh dneh od prejema pritožbe.

(4) Zoper odločitev sodišča druge stopnje je dovoljena revizija.

68. člen

Stroški postopka se krijejo iz sredstev sodišča.

1.3 Podaljšanje zadržanja, odpust in premestitev iz oddelka pod posebnim nadzorom

69. člen

Osebi se zadržanje v oddelku pod posebnim nadzorom podaljša, se jo premesti v varovani oddelek ali odpusti iz oddelka pod posebnim nadzorom, če so izpolnjeni pogoji po tem zakonu. Lečeči zdravnik redno obvešča osebo o razlogih za podaljšanje zadržanja, premestitev ali odpust.

70. člen

(1) Če direktor psihiatrične bolnišnice ugotovi, da je za odvrnitev ogrožanja zaradi vzrokov iz prvega odstavka 39. člena tega zakona nujno potrebno nadaljnje zdravljenje v oddelku pod posebnim nadzorom, najmanj 14 dni pred potekom roka iz sklepa sodišča predlaga sodišču, da se zadržanje v oddelku pod posebnim nadzorom podaljša.

(2) V postopku za podaljšanje zadržanja v oddelku pod posebnim nadzorom se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o sprejemu na zdravljenje brez privolitve na podlagi sklepa sodišča.

(3) Sodišče lahko čas zadržanja v oddelku pod posebnim nadzorom podaljša, vsakič največ za šest mesecev.

71. člen

(1) Če se zdravstveno stanje osebe toliko izboljša, da ni več razlogov za zadržanje v oddelku pod posebnim nadzorom, jo psihiatrična bolnišnica še pred potekom roka iz sklepa sodišča odpusti iz oddelka pod posebnim nadzorom in o tem obvesti sodišče.

(2) Oseba ali njen odvetnik lahko pred potekom roka, določenega v sklepu sodišča o zadržanju, predlaga sodišču, da se osebo odpusti. Odpust osebe lahko predlaga tudi najbližja oseba in zakoniti zastopnik.

(3) Če sodišče predlog za odpust zavrne, lahko v sklepu določi rok, do katerega ni mogoče vložiti novega predloga za odpust, če iz okoliščin v zvezi z zdravstvenim stanjem osebe izhaja, da pred potekom tega roka ni mogoče pričakovati izboljšanja njenega zdravstvenega stanja.

(4) Rok iz prejšnjega odstavka ne sme biti daljši od enega meseca in teče od dneva izdaje sklepa.

(5) Če je predlog za odpust vložen pred potekom roka iz prejšnjega odstavka, sodišče predlog zavrne.

(6) Sodišče lahko postopek za odpust iz tega člena uvede tudi po uradni dolžnosti.

(7) Če je postopek za odpust uveden po uradni dolžnosti, se stroški postopka krijejo iz sredstev sodišča. Če je postopek za odpust uveden na podlagi predloga iz drugega odstavka tega člena, se stroški postopka krijejo v skladu z 51. členom tega zakona. Glede ostalih vprašanj se v postopku odpusta smiselno uporabljajo določbe tega zakona o sprejemu na zdravljenje brez privolitve na podlagi sklepa sodišča.

72. člen

Oseba se premesti v varovani oddelek v skladu z določbami 76. člena tega zakona.

2. Postopek sprejema v varovani oddelek socialno varstvenega zavoda

73. člen

Sprejem osebe v varovani oddelek socialno varstvenega zavoda (v nadaljnjem besedilu: varovani oddelek) se izvede s privolitvijo ali brez privolitve osebe pod pogoji, ki jih določa ta zakon.

2.1 Sprejem s privolitvijo

74. člen

(1) Oseba je sprejeta v varovani oddelek s privolitvijo, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- če je akutno bolnišnično zdravljenje zaključeno oziroma ni potrebno,
- če potrebuje stalno oskrbo in varstvo, ki ju ni mogoče zagotoviti v domačem okolju ali na drug način,
- če ogroža svoje življenje ali življenje drugih ali če huje ogroža svoje zdravje ali zdravje drugih ali povzroča hudo premoženjsko škodo sebi ali drugim,
- če je ogrožanje iz prejšnje alineje posledica duševne motnje, zaradi katere ima oseba hudo moteno presojo realnosti in sposobnost obvladovanja svojega ravnanja,
- če navedenih vzrokov in ogrožanja iz tretje in četrte alineje tega odstavka ni mogoče odvrniti z drugimi oblikami pomoči (izven socialno varstvenega zavoda, v nadzorovani obravnavi),
- če izpolnjuje druge pogoje za sprejem v socialno varstveni zavod, ki jih določajo predpisi s področja socialnega varstva.

(2) Privolitev iz prejšnjega odstavka mora biti izraz svobodne volje osebe, ki temelji na razumevanju položaja in je izoblikovana na podlagi primernega pojasnila o naravi in namenu obravnave. Privolitev mora biti pisna. Za osebo, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, da privolitev njen zakoniti zastopnik.

(3) Oseba, ki je privolila v sprejem v varovani oddelek, lahko kadar koli, izrecno ali z dejanji, iz katerih je to mogoče sklepati, privolitev prekliče in zahteva, da se jo odpusti iz varovanega oddelka. V tem primeru je treba osebo takoj odpustiti. Enako ravna socialno varstveni zavod v primeru, če privolitev prekliče zakoniti zastopnik.

2.2 Sprejem brez privolitve

75. člen

(1) Če oseba, pri kateri so izpolnjeni pogoji za sprejem iz prvega odstavka prejšnjega člena, v sprejem ne privoli, je sprejem v varovani oddelek dopusten na podlagi sklepa sodišča.

(2) Za postopek sprejema v varovani oddelek na podlagi sklepa sodišča se smiselno uporabljajo določbe 40. do 52. člena tega zakona, če v tem poglavju ni drugače določeno. Predlog za sprejem osebe v varovani oddelek lahko vloži tudi socialno varstveni zavod.

(3) Predlogu za sprejem v varovani oddelek na podlagi sklepa sodišča se priloži mnenje socialno varstvenega zavoda o izpolnjevanju pogojev za sprejem, razen če se je postopek začel na njegov predlog.

76. člen

(1) Osebo, ki je bila v skladu z določbami tega zakona sprejeta v oddelek pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice, se lahko ob izpolnjevanju pogojev iz 74. in 75. člena tega zakona pred iztekom roka zadržanja v psihiatrični bolnišnici premesti v varovani oddelek.

(2) Premestitev iz oddelka pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice v varovani oddelek se lahko opravi s privolitvijo osebe, pri čemer je treba predhodno pridobiti mnenje socialno varstvenega zavoda, v katerega naj bi bila oseba premeščena, o izpolnjevanju pogojev za sprejem, ali na podlagi sklepa sodišča. V postopku za premestitev se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o sprejemu v varovani oddelek brez privolitve na podlagi sklepa sodišča.

77. člen

(1) Zadržanje v varovanem oddelku na podlagi sklepa sodišča se lahko določi za največ eno leto.

(2) Če direktor socialno varstvenega zavoda ugotovi, da je za odvrnitev ogrožanja zaradi vzrokov iz prvega odstavka 74. člena tega zakona nujno potrebno nadaljnje zadržanje v varovanem oddelku, najmanj 14 dni pred potekom roka iz sklepa sodišča predlaga sodišču, da se zadržanje v varovanem oddelku podaljša. V postopku za podaljšanje zadržanja se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o sprejemu na zdravljenje brez privolitve na podlagi sklepa sodišča.

78. člen

(1) Za postopek odpusta iz varovanega oddelka se smiselno uporabljajo določbe 71. člena tega zakona.

(2) Osebo, ki je bila v varovani oddelki sprejeta na podlagi sklepa sodišča, se lahko premesti v oddelki pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice, pri čemer se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o sprejemu na zdravljenje brez privolitve na podlagi sklepa sodišča.

79. člen

V postopku odločanja o sprejemu in premestitvi v varovani oddelki na podlagi sklepa sodišča sodišče pri določitvi socialno varstvenega zavoda upošteva želje in osebne okoliščine osebe ter morebitni predlog najbližje osebe. Pred odločitvijo sodišče pridobi tudi mnenje socialno varstvenega zavoda, v katerega naj bi bila oseba sprejeta oziroma premeščena.

3. Nadzorovana obravnava

3.1 Pogoji za nadzorovano obravnavo

80. člen

(1) Nadzorovana obravnava je obravnava oseb s hudo in ponavljajočo se duševno motnjo, ki se izvaja na podlagi sklepa sodišča pod nadzorom psihiatrične bolnišnice, na območju katere ima oseba stalno ali začasno prebivališče, oziroma kadar nima prijavljenega ne stalnega ne začasnega prebivališča, na območju, na katerem dejansko biva, v skladu z načrtom nadzorovane obravnave izven psihiatrične bolnišnice v domačem okolju osebe.

(2) Zdravljenje osebe v nadzorovani obravnavi je dopustno, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- če gre za osebo s hudo in ponavljajočo se duševno motnjo,
- če se je že zdravila v psihiatrični bolnišnici brez privolitve,
- če je že ogrožala svoje življenje ali življenje drugih ali če je huje ogrožala svoje zdravje ali zdravje drugih ali povzročila hudo premoženjsko škodo sebi ali drugim,
- če je ogrožanje iz prejšnje alineje posledica duševne motnje, zaradi katere ima oseba hudo moteno presojo realnosti in sposobnost obvladovati svoje ravnanje in
- če se oseba lahko ustrezno zdravi v domačem okolju.

81. člen

Če so izpolnjeni pogoji za zdravljenje v nadzorovani obravnavi iz prejšnjega člena, lahko posamezniki, pooblašteni za vložitev predloga v skladu z 40. členom tega zakona, predlagajo, naj se oseba zdravi v nadzorovani obravnavi.

82. člen

(1) Sprejem osebe v nadzorovano obravnavo se opravi na podlagi sklepa sodišča.

(2) Za postopek sprejema v nadzorovano obravnavo na podlagi sklepa sodišča se smiselno uporabljajo določbe 40. do 52. člena tega zakona, če v tem poglavju ni drugače določeno.

83. člen

(1) Sodišče na predlog direktorja psihiatrične bolnišnice lahko s sklepom odloči, da se zdravljenje osebe nadaljuje v nadzorovani obravnavi. Sodišče lahko čas zdravljenja v nadzorovani obravnavi podaljša, vsakič največ za šest mesecev.

(2) Predlog iz prejšnjega odstavka, ki vsebuje tudi predlog za postavitev koordinatorja nadzorovane obravnave ter vrsto in obseg njegovih pooblastil iz 87. člena tega zakona, se vloži v 15 dneh pred odpustom osebe iz psihiatrične bolnišnice oziroma pred iztekom roka, določenega za zdravljenje v nadzorovani obravnavi.

3.2 Koordinator nadzorovane obravnave

84. člen

(1) Koordinator nadzorovane obravnave je posameznik, ki ga za spremljanje in koordiniranje nadzorovane obravnave posamezne osebe na predlog psihiatrične bolnišnice, na območju katere ima oseba stalno ali začasno prebivališče, oziroma kadar nima prijavljenega ne stalnega ne začasnega prebivališča, na območju, na katerem dejansko biva, s sklepom določi sodišče.

(2) Če koordinator nadzorovane obravnave ne izpolnjuje več pogojev iz prvega odstavka 85. člena ali prvega odstavka 86. člena tega zakona ali če svojih nalog ne opravlja v skladu s tem zakonom, sodišče na predlog psihiatrične bolnišnice določi drugega koordinatorja.

85. člen

(1) Za koordinatorja nadzorovane obravnave se lahko določi posameznik, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima najmanj visoko izobrazbo zdravstvene, psihološke, socialne ali pedagoške smeri,
- ima opravljen izpit za koordinatorja nadzorovane obravnave,
- ima tri leta delovnih izkušenj na področju varovanja duševnega zdravja,
- ni pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zapor.

(2) Vsebinsko, pogoje in način opravljanja izpita iz druge alineje prejšnjega odstavka določi minister.

86. člen

(1) Koordinator nadzorovane obravnave je zaposlen v psihiatrični bolnišnici, ki strokovno nadzira njegovo delo.

(2) Sredstva za delo koordinatorjev nadzorovane obravnave se zagotovijo iz sredstev ministrstva, pristojnega za zdravje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).

87. člen

(1) Koordinator nadzorovane obravnave opravlja predvsem naslednje naloge:

- v sodelovanju z osebo in zastopnikom ter delovno skupino, ki jo imenuje direktor psihiatrične bolnišnice, in je sestavljena iz zdravnika, socialnega delavca, medicinske sestre in drugih strokovnjakov, najbližje osebe in drugih, ki lahko vplivajo na potek nadzorovane obravnave, pripravi predlog načrta nadzorovane obravnave,
- koordinira potek izvajanja načrta nadzorovane obravnave,
- osebi nudi celostno podporo pri nadzorovani obravnavi.

(2) Koordinator nadzorovane obravnave je dolžan kot poklicno skrivnost varovati vse, kar pri opravljanju svojega dela zve o osebi, zlasti informacije o njenem zdravstvenem stanju, osebnih, družinskih in socialnih razmerah ter informacije v zvezi z ugotavljanjem, zdravljenjem in spremljanjem bolezni ali poškodb.

(3) Koordinator nadzorovane obravnave lahko od osebe zahteva, da se udeležuje določenih dejavnosti zaradi zdravljenja in da se v času nadzorovane obravnave zdravi v skladu z načrtom nadzorovane obravnave.

(4) Na podlagi sklepa sodišča iz tretjega odstavka 48. člena tega zakona lahko koordinator nadzorovane obravnave od osebe zahteva, da prebiva v določenem kraju oziroma da zagotovi koordinatorju nadzorovane obravnave dostop do prostorov, kjer biva.

88. člen

(1) Če oseba ne upošteva navodil oziroma zahtev koordinatorja nadzorovane obravnave iz prejšnjega člena in je zaradi tega ogroženo njeno zdravje ali če se njeno zdravstveno stanje poslabša tako, da z nadzorovano obravnavo ni več mogoče doseči namena zdravljenja, koordinator nadzorovane obravnave o tem takoj pisno obvesti direktorja psihiatrične bolnišnice. Če gre za mladoletnika oziroma polnoletno osebo, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, o tem obvesti tudi pristojni center za socialno delo in zakonitega zastopnika.

(2) Če so izpolnjeni pogoji iz 53. člena tega zakona, direktor psihiatrične bolnišnice po obvestilu iz prejšnjega odstavka zagotovi, da se izvedejo ukrepi za sprejem osebe v oddelek pod posebnim nadzorom brez privolitve v nujnih primerih.

3.3 Načrt nadzorovane obravnave

89. člen

(1) Načrt nadzorovane obravnave na predlog koordinatorja nadzorovane obravnave sprejme psihiatrična bolnišnica, na območju katere ima oseba stalno ali začasno prebivališče, oziroma kadar nima prijavljenega ne stalnega ne začasnega prebivališča, na območju, na katerem dejansko biva.

(2) Pri izdelavi načrta nadzorovane obravnave je treba v največji možni meri upoštevati voljo osebe in najbližje osebe.

90. člen

Sredstva za izvajanje načrta nadzorovane obravnave se zagotovijo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja.

4. Obravnava v skupnosti

4.1 Pogoji za obravnavo osebe v skupnosti

91. člen

(1) Obravnava v skupnosti je izvajanje pomoči osebam, ki ne potrebujejo več zdravljenja v psihiatrični bolnišnici ali nadzorovani obravnavi, vendar potrebujejo pomoč pri psihosocialni rehabilitaciji, vsakdanjih opravilih, urejanju življenjskih razmer in vključevanju v vsakdanje življenje na podlagi načrta obravnave.

(2) V skupnosti se lahko obravnava oseba, ki pisno privoli v načrt obravnave v skupnosti.

4.2 Načrt obravnave v skupnosti

92. člen

(1) Za osebo, ki naj bi se obravnavala v skupnosti, se izdelata načrt obravnave v skupnosti, ki ga na predlog koordinatorja obravnave v skupnosti sprejme center za socialno delo.

(2) Predlog načrta obravnave v skupnosti pripravi koordinator obravnave v skupnosti v sodelovanju z osebo in multidisciplinarnim timom, ki ga sestavljajo psihiater, patronažna sestra, predstavnik centra za socialno delo in nevladnih organizacij, najbližja oseba in drugi, ki lahko vplivajo na potek obravnave v skupnosti, in ki ga imenuje center za socialno delo.

- (3) Koordinator obravnave v skupnosti in izvajalci obravnave v skupnosti medsebojno sodelujejo pri izvajanju načrta obravnave v skupnosti.
- (4) Sredstva za izvajanje načrta obravnave v skupnosti se zagotovijo iz sredstev ministrstva, pristojnega za socialno varstvo.
- (5) Način in vsebino obravnave v skupnosti podrobneje določi minister za socialno varstvo s soglasjem ministra.

4.3 Koordinator obravnave v skupnosti

93. člen

- (1) Koordinator obravnave v skupnosti je posameznik, ki ga za spremljanje in koordiniranje obravnave v skupnosti za posamezno osebo določi pristojni center za socialno delo.
- (2) Če koordinator obravnave v skupnosti ne izpolnjuje več pogojev iz prvega odstavka 94. člena ali prvega odstavka 95. člena tega zakona ali če svojih nalog ne opravlja v skladu s tem zakonom, center za socialno delo določi drugega koordinatorskega delavca.

94. člen

- (1) Za koordinatorskega delavca v skupnosti se lahko določi posameznik, ki izpolnjuje naslednje pogoje:
- ima najmanj visoko izobrazbo zdravstvene, psihološke, socialne, pedagoške ali druge ustrezne smeri,
 - ima opravljen izpit za koordinatorskega delavca v skupnosti,
 - ima tri leta delovnih izkušenj na področju varovanja duševnega zdravja ali socialnega varstva,
 - ni pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zapora.
- (2) Vsebinsko, pogoje in način opravljanja izpita iz druge alineje prejšnjega odstavka določi minister za socialno varstvo v soglasju z ministrom.

95. člen

- (1) Koordinator obravnave v skupnosti je zaposlen pri centru za socialno delo, ki strokovno nadzira njegovo delo.
- (2) Sredstva za delo koordinatorskega delavca v skupnosti se zagotovijo iz sredstev ministrstva, pristojnega za socialno varstvo.

96. člen

- (1) Koordinator obravnave v skupnosti opravlja predvsem naslednje naloge:
- pripravi, koordinira in nadzira izvajanje načrta obravnave v skupnosti,
 - organizira in vodi multidisciplinarni tim iz drugega odstavka 92. člena tega zakona,
 - nudi strokovno podporo in podporo glede namestitve izvajalcem obravnave v skupnosti,
 - skrbi za evidenco obravnave v skupnosti.
- (2) Koordinator obravnave v skupnosti po šestih mesecih oceni izvajanje in pripravi morebitne dopolnitve načrta obravnave v skupnosti.
- (3) Koordinator obravnave v skupnosti je dolžan kot poklicno skrivnost varovati vse, kar pri opravljanju svojega dela zve o osebi, zlasti informacije o njenem zdravstvenem stanju, osebnih, družinskih in socialnih razmerah ter informacije v zvezi z ugotavljanjem, zdravljenjem in spremljanjem bolezni ali poškodb.
- (4) Koordinator obravnave v skupnosti naloge opravlja obzirno in tako, da oseba zaradi tega ni izpostavljena neprijetnostim.

VI. EVIDENCE IN POROČANJE

97. člen

- (1) Zastopnik za namen spremljanja nalog iz 24. člena tega zakona vodi evidenco, ki vsebuje podatke o:

- osebnem imenu, EMŠO in naslovu stalnega ali začasnega prebivališča oziroma dejanskega bivališča osebe,
- vrsti nalog, ki jih je opravil,
- vrsti domnevnih kršitev pravic oseb, ki jih je obravnaval,
- datumu prejema obvestila o domnevni kršitvi pravic osebe,
- datumu in načinu rešitve oziroma izvedbe nalog.

(2) Zastopnik ministru za socialno varstvo najpozneje do 15. marca tekočega leta predloži redno letno poročilo o izvajanju svojih nalog za preteklo koledarsko leto.

(3) Poročilo zastopnika iz prejšnjega odstavka je дано v anonimizirani obliki in lahko poleg statističnih podatkov vsebuje tudi splošne ugotovitve in priporočila glede varovanja pravic oseb na področju duševnega zdravja.

98. člen

(1) Ministrstvo, pristojno za socialno varstvo, za namen uresničevanja pravice do zastopnika vodi evidenco, ki vsebuje naslednje podatke o zastopnikih:

- osebno ime, EMŠO in naslov stalnega ali začasnega prebivališča oziroma dejanskega bivališča,
- znanstveni ali strokovni naslov,
- podatke o imenovanju in izpolnjevanju pogojev iz 25. člena tega zakona,
- službeno telefonsko številko,
- naziv psihiatrične bolnišnice in območje, na katerem deluje.

(2) Zastopnik vsako spremembo podatkov iz prejšnjega odstavka nemudoma sporoči ministrstvu, pristojnemu za socialno varstvo.

99. člen

(1) Psihiatrične bolnišnice in socialno varstveni zavodi za namen spremljanja omejevanja pravic oseb iz 12. člena tega zakona vodijo evidenco, ki vsebuje naslednje podatke:

- naziv psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda,
- osebno ime, EMŠO in šifro osebe, ki ji je bil izdan sklep o omejitvi pravice,
- navedba pravice, ki je bila omejena, razlog omejitve in čas trajanja omejitve.

(2) Psihiatrične bolnišnice in socialno varstveni zavodi za namen spremljanja uporabe posebnih varovalnih ukrepov iz 29. člena tega zakona vodijo evidenco, ki vsebuje naslednje podatke:

- naziv psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda,
- osebno ime, EMŠO in šifro osebe, pri kateri je bil uporabljen posebni varovalni ukrep,
- vrsta posebnega varovalnega ukrepa, razlog uvedbe oziroma odreditve in čas trajanja ukrepa,
- osebno ime in šifro zdravnika, ki je odredil posebni varovalni ukrep, oziroma osebno ime zdravstvenega ali strokovnega delavca, ki je uvedel posebni varovalni ukrep,
- osebno ime posameznika, ki je obveščen o posebnem varovalnem ukrepu, in njegovem razmerju do osebe.

(3) Psihiatrične bolnišnice predložijo ministru, socialno varstveni zavodi pa ministru za socialno varstvo v anonimizirani obliki redno letno poročilo o omejevanju pravic oseb in uporabi posebnih varovalnih ukrepov najpozneje do 15. marca tekočega leta za preteklo koledarsko leto.

100. člen

(1) Psihiatrične bolnišnice za namen spremljanja izvajanja posebnih metod zdravljenja iz 9. člena tega zakona vodijo evidenco, ki vsebujejo naslednje podatke:

- naziv psihiatrične bolnišnice,
- osebno ime, EMŠO in šifro osebe, ki je zdravljena s posebno metodo zdravljenja,
- vrsta posebne metode zdravljenja,
- datum in čas izvajanja posebne metode zdravljenja,

- osebno ime in šifro zdravnika, ki je izvedel posebno metodo zdravljenja.
- (2) Psihiatrične bolnišnice predložijo ministru v anonimizirani obliki redno letno poročilo o izvajanju posebnih metod zdravljenja najpozneje do 15. marca tekočega leta za preteklo koledarsko leto.

101. člen

(1) Koordinatorji nadzorovane obravnave za namen spremljanja izvajanja nalog iz 87. člena tega zakona vodijo evidenco, ki vsebuje:

- naziv psihiatrične bolnišnice, ki ga je predlagala,
- datum določitve koordinatorja nadzorovane obravnave,
- datum zaključka nalog oziroma nadzorovane obravnave,
- število oseb, ki jih je v določenem obdobju obravnaval.

(2) Koordinator nadzorovane obravnave predloži ministru redno letno poročilo o izvajanju nadzorovane obravnave najpozneje do 15. marca tekočega leta za preteklo koledarsko leto.

(3) Poročilo koordinatorja nadzorovane obravnave je dano v anonimizirani obliki in poleg statističnih podatkov lahko vsebuje tudi splošne ugotovitve in priporočila glede varovanja pravic oseb na področju duševnega zdravlja.

102. člen

(1) Koordinatorji obravnave v skupnosti za namen spremljanja izvajanja nalog iz 96. člena tega zakona vodijo evidenco, ki vsebuje podatke o datumu začetka izvajanja oziroma zaključka obravnave v skupnosti in podatke o številu oseb, ki jih je v določenem obdobju obravnaval.

(2) Koordinator obravnave v skupnosti predloži ministru za socialno varstvo redno letno poročilo o izvajanju obravnave v skupnosti najpozneje do 15. marca tekočega leta za preteklo koledarsko leto.

(3) Poročilo koordinatorja obravnave v skupnosti je dano v anonimizirani obliki in lahko poleg statističnih podatkov vsebuje tudi splošne ugotovitve in priporočila glede varovanja pravic oseb na področju duševnega zdravlja.

VII. NADZOR

103. člen

Upravni nadzor nad izvajanjem določb tega zakona pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja opravlja ministrstvo v skladu s predpisi, ki urejajo zdravstveno dejavnost.

104. člen

(1) Inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev psihiatričnega zdravljenja opravlja Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije.

(2) Inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev socialno varstvenih storitev in programov izvaja socialna inšpekcija v okviru Inšpektorata Republike Slovenije za delo.

(3) Poleg nadzora iz prejšnjega odstavka socialna inšpekcija izvaja tudi inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev obravnave v skupnosti v delu, ki se nanaša na socialno varstvene storitve in programe.

(4) Pri izvajanju inšpekcijskega nadzora iz drugega in tretjega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja socialno varstvo.

VIII. KAZENSKÉ DOLOČBE

105. člen

(1) Z globo od 4.100 do 125.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki je izvajalec psihiatričnega zdravljenja, izvajalec nadzorovane obravnave, izvajalec socialno varstvenih storitev in programov ali izvajalec obravnave v skupnosti, če:

- ne izpolnjuje kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojev iz 5. člena tega zakona,
- omejuje pravice oseb brez sklepa sodišča oziroma v nasprotju s sklepom sodišča (13. člen),

- nima objavljenega posebnega seznama pravic (drugi odstavek 16. člena),
- krši pravice do dopisovanja, sprejemanja in pošiljanja pošilk, uporabe telefona in sprejemanja obiskov (prvi, drugi in tretji odstavek 19. člena, prvi odstavek 20. člena in prvi odstavek 21. člena),
- krši pravico do gibanja (22. člen),
- krši pravico do zastopnika (23. člen),
- ne zagotovi pisarniških prostorov (tretji odstavek 27. člena),
- ne omogoči zastopniku dostopa do osebe v vseh prostorih (četrti odstavek 27. člena),
- ne sprejme načrta nadzorovane obravnave (prvi odstavek 89. člena),
- ne vodi evidence v skladu z 99. členom tega zakona,
- ne vodi evidence v skladu s 100. členom tega zakona.

(2) Z globo od 200 do 2.100 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 50 do 1.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba pravne osebe in odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

106. člen

Z globo od 200 do 2.100 eurov se kaznuje za prekršek direktor psihiatrične bolnišnice oziroma socialno varstvenega zavoda, če:

- ne obvesti sodišča in oseb v skladu s tretjim odstavkom 38. člena tega zakona,
- ne obvesti sodišča v skladu z drugim in tretjim odstavkom 52. člena tega zakona,
- ne obvesti sodišča v skladu z 59. členom tega zakona.

107. člen

(1) Z globo od 200 do 2.100 eurov se kaznuje za prekršek zdravnik kot posameznik oziroma oseba v socialno varstvenem zavodu kot posameznik, če:

- ne pouči osebe o njenih pravicah oziroma ji ne izroči posebne zloženke (prvi in tretji odstavek 16. člena),
- ne izvaja posebnega varovalnega ukrepa v skladu z drugim, tretjim, šestim in sedmim odstavkom 29. člena tega zakona oziroma izvaja posebni varovalni ukrep dlje časa, kot je to določeno v četrtem odstavku 29. člena tega zakona,
- ne izpolni obrazca v skladu s 37. členom tega zakona,
- ne obvesti direktorja o zadržanju osebe v skladu z drugim odstavkom 38. člena tega zakona,
- ne ravna v skladu s tretjim odstavkom 55. člena tega zakona,
- ne izpolni obrazca v skladu z 58. členom tega zakona.

(2) Z globo od 200 do 2.100 eurov se kaznuje za prekršek zdravstveni delavec oziroma strokovni delavec, če ne obvesti zdravnika v skladu s sedmim odstavkom 29. člena tega zakona.

108. člen

(1) Z globo od 200 do 2.100 eurov se kaznuje za prekršek koordinator nadzorovane obravnave kot posameznik, če:

- ne pripravi predloga načrta nadzorovane obravnave (prvi odstavek 87. člena),
- ne obvesti direktorja psihiatrične bolnišnice oziroma pristojnega centra za socialno delo in zakonitega zastopnika (prvi odstavek 88. člena).

(2) Z globo od 200 do 2.100 eurov se kaznuje za prekršek zastopnik kot posameznik, če:

- ne vodi evidence iz prvega odstavka 97. člena tega zakona,
- ne posreduje poročila iz drugega odstavka 97. člena tega zakona.

(3) Z globo od 200 do 2.100 eurov se kaznuje za prekršek koordinator obravnave v skupnosti kot posameznik, če:

- ne pripravi načrta obravnave v skupnosti v skladu s prvim odstavkom 96. člena tega zakona,
- ne vodi evidence iz prvega odstavka 102. člena tega zakona,
- ne posreduje poročila iz drugega odstavka 102. člena tega zakona.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

109. člen

(1) Podzakonski predpisi iz tega zakona se izdajo v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(2) Minister za socialno varstvo imenuje zastopnike v enem letu od uveljavitve tega zakona.

(3) Psihiatrične bolnišnice zagotovijo koordinatorja nadzorovane obravnave v enem letu od uveljavitve tega zakona.

(4) Centri za socialno delo zagotovijo koordinatorja obravnave v skupnosti v enem letu od uveljavitve tega zakona.

110. člen

Izvajalci psihiatričnega zdravljenja, izvajalci socialno varstvenih programov in storitev ter izvajalci obravnave v skupnosti uskladijo svojo dejavnost z določbami tega zakona v šestih mesecih od uveljavitve podzakonskih predpisov iz 5. člena tega zakona.

111. člen

Vlada Republike Slovenije predloži nacionalni program v sprejem Državnemu zboru Republike Slovenije v enem letu od uveljavitve tega zakona.

112. člen

Sodni postopki, ki so se začeli pred začetkom uporabe tega zakona, se nadaljujejo in dokončajo po določbah tega zakona.

113. člen

Z dnem, ko se začne uporabljati ta zakon, prenehajo veljati določbe 70. do 81. člena Zakona o nepravdnem postopku (Uradni list SRS, št. 30/86 in 20/88 – popravek in Uradni list RS, št. 87/02 – SPZ) in določba 49. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08 in 58/08 – ZZdrS-E).

114. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne eno leto po njegovi uveljavitvi.

Št. 501-01/08-6/1

Ljubljana, dne 15. julija 2008

EPA 2042-IV

Državni zbor

Republike Slovenije

France Cukjati, dr. med., l.r.

Predsednik

KJE ISKATI POMOČ?

V tem poglavju smo zbrali osnovne informacije o javnih zdravstvenih in socialnih službah, ki delujejo na območju države, na katere se osebe s težavami v duševnem zdravju lahko obrnejo.

ZDRAVSTVENI DOMOVI IN ZDRAVSTVENE POSTAJE

Ljubljanska regija

ZD Cerknica

Cesta 4. maja 17, 1380 Cerknica
Tel. št.: 01/705 01 00

ZD Domžale

Mestni trg 2, 1230 Domžale
Tel. št.: 01/724 51 00

ZD Grosuplje

Pod gozdom cesta I 14,
1219 Grosuplje
Tel. št.: 01/781 84 00

ZD Hrastnik

Novi dom 11, 1440 Hrastnik
Tel. št.: 03/565 44 50

ZD Idrija

Ulica Otona Župančiča 3, 5280 Idrija
Tel. št.: 05/373 42 00

ZD Ivančna Gorica

Cesta 2. grupe odredov 16,
1295 Ivančna Gorica
Tel. št.: 01/781 90 01

ZD Kamnik

Novi trg 26, 1241 Kamnik
Tel. št.: 01/831 86 00

ZD Kočevje

Roška cesta 18, 1330 Kočevje
Tel. št.: 01/893 90 00

ZD Litija

Partizanska pot 8a, 1270 Litija
Tel. št.: 01/ 890 04 00

ZD Ljubljana - Bežigrad

Kržičeva ulica 10, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/300 33 00

ZD Ljubljana - Center

Metelkova 9, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/472 37 00

ZD Ljubljana Moste - Polje

Prvomajska 5, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/584 42 00

ZD Ljubljana - Šiška

Derčeva 5, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/581 52 00

ZD Ljubljana - Šentvid

Ob zdravstvenem domu 1,
1210 Ljubljana
Tel. št.: 01/583 74 00

ZD Ljubljana Vič - Rudnik

Šestova ulica 10, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/200 45 00

ZDŠ Ljubljana - Za študente univerze v Ljubljani

Aškerčeva cesta 4, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/ 200 74 27 in 01/ 200 74 42

ŽZD Ljubljana - Železniški ZD

Celovška cesta 4, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/231 02 42

Ambulanta s posvetovalnico za osebe brez zavarovanja PRO BONO

Mislejeva 3, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/437 20 10 in 01/437 91 82
E-naslov: www.ordinacija.net/members/www-pzs.php?mg_pzs_id=74&lang=slo

ZD Medvode

Ostroviharjeva 6, 1215 Medvode
Tel. št.: 01/361 99 00

ZD Logatec

Notranjska cesta 2, 1370 Logatec
Tel. št.: 01/750 82 20

ZD Ribnica

Majnikova 1, 1310 Ribnica
Tel. št.: 01/837 22 00

ZD Trbovlje

Rudarska cesta 12, 1420 Trbovlje
03/562 41 00

ZD Vrhnika

Cesta 6. maja 11, 1360 Vrhnika
Tel. št.: 01/755 51 10

ZD Zagorje ob Savi

Cesta Zmage 1, 1410 Zagorje ob Savi
Tel. št.: 03/565 50 00

Mariborska regija

ZD Gornja Radgona

Partizanska cesta 40,
9250 Gornja Radgona
Tel. št.: 02/564 86 00

ZD Maribor

Ulica Talcev 9, 2000 Maribor
Tel. št.: 02/228 62 00

ZD Lenart

Maistrova ulica 22,
2230 Lenart v Slovenskih Goricah
Tel. št.: 02/729 18 00

ZD Ormož

Ulica dr. Hrovata 4, 2270 Ormož
Tel. št.: 02/741 09 00

ZD Ptuj

Potrčeva ulica 19a, 2250 Ptuj
Tel. št.: 02/787 15 00

ZD Slovenska Bistrica

Partizanska ulica 30,
2310 Slovenska Bistrica
Tel. št.: 02/843 27 00

Celjska regija

ZD Celje

Gregorčičeva ulica 5, 3000 Celje
Tel. št.: 03/425 12 00

ZD Laško

Kidričeva ulica 5b, 3270 Laško
Tel. št.: 03/734 36 00

ZD Radeče

Ulica OF 8, 1433 Radeče
Tel. št.: 03/568 02 00

ZD Slovenske Konjice

Mestni trg 17, 3210 Slovenske Konjice
Tel. št.: 03/758 17 00

ZD Šentjur

Cesta Leona Dobrotinška 3b,
3230 Šentjur
Tel. št.: 03/746 24 00

ZD Šmarje pri Jelšah

Celjska cesta 17,
3240 Šmarje pri Jelšah
Tel. št.: 03/818 37 30

ZD Žalec

Prešernova ulica 6, 3310 Žalec
Tel. št.: 03/713 43 00 in 03/713 43 10

Gorenjska regija

ZD Bled

Mladinska cesta 1, 4260 Bled
Tel. št.: 04/575 40 00

ZD Bohinj

Triglavska cesta 15,
4264 Bohinjska Bistrica
Tel. št.: 04/572 71 00

ZD Jesenice

Cesta Maršala Tita 78, 4270 Jesenice
Tel. št.: 04/586 81 00

ZD Kranj

Gospodsvetska ulica 10, 4000 Kranj
Tel. št.: 04/208 20 00

ZD Radovljica

Kopališka cesta 7, 4240 Radovljica
Tel. št.: 04/537 03 00

ZD Škofja Loka

Stara cesta 10, 4220 Škofja Loka
Tel. št.: 04/502 00 00

ZD Tržič

Blejska cesta 10, 4290 Tržič
Tel. št.: 04/598 22 10

Novomeška regija**ZD Črnomelj**

Delavska pot 4, 8340 Črnomelj
Tel. št.: 07/306 17 00

ZD Metlika

Cesta bratstva in enotnosti 71,
8330 Metlika
Tel. št.: 07/369 14 00

ZD Novo mesto

Kandijska cesta 4, 8000 Novo mesto
Tel. št.: 07/391 67 00

ZD Trebnje

Goliev trg 3, 8210 Trebnje
Tel. št.: 07/348 17 40

Primorska regija**ZD Ilirska Bistrica**

Gregorčičeva cesta 8,
6250 Ilirska Bistrica
Tel. št.: 05/711 21 00

ZD Izola

Ulica Oktobrske revolucije 11,
6310 Izola
Tel. št.: 080 12 85

ZD Koper

Dellavallejeva ulica 3, 6000 Koper
Tel. št.: 05/664 71 00

ZD Piran

Cesta solinarjev 1, 6320 Portorož
Tel. št.: 05/677 33 20 in 05/677 33 21

ZD Postojna

Prečna ulica 2, 6230 Postojna
Tel. št.: 05/700 04 00

ZD Sežana

Partizanska cesta 24, 6210 Sežana
Tel. št.: 05/731 14 00

Posavska regija**ZD Brežice**

Černelčeva cesta 8, 8250 Brežice
Tel. št.: 07/499 14 00

ZD Krško

Cesta krških žrtev 132c, 8270 Krško
Tel. št.: 07/488 02 00

ZD Sevnica

Trg svobode 14, 8290 Sevnica
Tel. št.: 07/816 15 00

Murkosoboška regija**ZD Gornja Radgona**

Partizanska cesta 40,
9250 Gornja Radgona
Tel. št.: 02/564 86 00

ZD Lendava

Kidričeva ulica 34, 9220 Lendava
Tel. št.: 02/578 92 10

ZD Ljutomer

Cesta I. Slovenskega tabora 2,
9240 Ljutomer
Tel. št.: 02/585 14 00 in 02/585 14 20

ZD Murska Sobota

Grajska ulica 24, 9000 Murska Sobota
Tel. št.: 02/534 13 00

Novogoriška regija**ZD Ajdovščina**

Tovarniška cesta 3, 5270 Ajdovščina
Tel. št.: 05/369 30 00

ZD Nova Gorica

Rejčeva ulica 4, 5000 Nova Gorica
Tel. št.: 05/338 32 00

ZD Tolmin

Prešernova ulica 6a, 5220 Tolmin
Tel. št.: 05/388 11 20

Koroška regija

ZD Dravograd

Trg 4. Julija 4, 2370 Dravograd
Tel. št.: 02/872 34 00

ZD Mozirje

Savinjska cesta 6, 3330 Mozirje
Tel. št.: 03/839 24 31

ZD Radlje ob Dravi

Mariborska cesta 37,
2360 Radlje ob Dravi
Tel. št.: 02/877 08 00

ZD Ravne na Koroškem

Ob suhi 11, 2390 Ravne na Koroškem
Tel. št.: 02/870 52 00

ZD Slovenj Gradec

Partizanska pot 16,
2380 Slovenj Gradec
Tel. št.: 02/882 34 00

ZD Velenje

Vodnikova cesta 1, 3320 Velenje
Tel. št.: 03/899 54 00

SPLOŠNA NUJNA MEDICINSKA POMOČ

Ljubljana

Bohoričeva ulica 4, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/522 84 08

Ljubljana - pediatrična

Metelkova ulica 9, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/472 38 88

Maribor

Ljubljanska ulica 5, 2000 Maribor
Tel. št.: 02/333 18 06

Kranj

Gosposvetska 10, 4000 Kranj
Tel. št.: 04/280 41 00

Celje

Gregorčičeva ulica 5, 3000 Celje
Tel. št.: 03/543 42 11 in 03/543 42 12

Nova Gorica

Rejčeva ulica 4, 5000 Nova Gorica
Tel. št.: 05/338 33 33

Ravne na Koroškem

Ob suhi 11, 2390 Ravne na Koroškem
Tel. št.: 02/870 52 78

Izola

Ulica oktobrske revolucije 11,
6310 Izola
Tel. št.: 05/663 50 00

Koper

Polje 2, 6310 Izola
Tel. št.: 05/664 73 82

Postojna

Prečna ulica 2, 6230 Postojna
Tel. št.: 05/720 45 39 in 05/720 45 40

Brežice

Černelčeva ulica 8, 8250 Brežice
Tel. št.: 07/499 14 00

Laško

Kidričeva ulica 5b, 3270 Laško
Tel. št.: 03/734 36 00

Sežana

Partizanska cesta 24, 6210 Sežana
Tel. št.: 05/731 14 15

SEZNAM SPECIALISTOV PSIHOTERAPIJ, KLINIČNIH PSIHOLGOV IN PSIHOTERAPEVTOV S KONCESIJO

OE Ljubljana

**ANIMULA, Center za otroško in
mladostniško psihiatrijo, d.o.o.**
MARN Katarina, dr. med., spec. psih.
PE Tabor, Tabor 14, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 059/029 824
Mob. št.: 040/567 967

DARUMA, Center za otroško in mladostniško psihiatrijo, d.o.o.
MREVLJE LOZAR Urša, dr. med., spec. psih.
PE Tabor, Tabor 14, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 059/029 824
Mob. št.: 040/567 967

LAHEZIS, Center za otroško in mladostniško psihiatrijo, d.o.o.
ROJC Saša, dr. med., spec. psih.
PE Tabor, Tabor 14, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 059/029 824
Mob. št.: 040/567 967

PSIHIATRIČNA ORDINACIJA RUDNIK
mag. BLINC PESEK Marjeta, dr. med. spec. psih.
Rudnik II/4, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/428 84 06
E-naslov: psih.ord.r@siol.net
Spletna stran:
www.psihiatricnaordinacija.net

DIRONA D.O.O.
TRAMPUŽ Dubravka, dr. med., spec. psih.
Povšetova ulica 29, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/232 12 37
Mob. št.: 040/241 315
E-naslov: dirona@siol.net,
dirona.psih.klinika@siol.net

PSIHIATRIČNA ORDINACIJA CERAR-LOTRIČ Marta, dr. med., spec. psih.
Metelkova ulica 15, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/431 04 16

SPECIALISTIČNA AMBULANTA ZA KLINIČNO PSIHLOGIJO
FRANZL Branko, univ. dipl. psih., spec.klin.psih.
Palmejeva 14, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/566 16 57

SPECIALISTIČNA PSIHIATRIČNA ORDINACIJA
HROVATIČ Klelija, dr. med., spec. psih.
RELJIČ PRINČIČ Anja Marija, dr. med., spec. psih.
Prim. ŽAGAR Dušan, dr. med., spec. psih.
Slomškova ulica 35, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/430 45 00

PSIHIATRIČNA ORDINACIJA SOTOŠEK Silvija, dr. med., spec. psih.
Slomškova ulica 23, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/431 80 84

PSIHIATRIČNA ORDINACIJA JELEN-SOBOČAN Breda, dr. med., spec. psih.
Ziherlova 38, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/283 23 23
Mob. št.: 031/267 357

TEMZA D.O.O.
AHLIN Dragomira, dr. med., spec. psih.
GAJIČ Lilijana, dr. med., spec. psih.
KORELC Irena, dr. med., spec. psih.
Dunajska cesta 198, 1000 Ljubljana (sedež)
Ambulanta: Galerija WTC, Dunajska 158, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/569 25 87 in 059/051 775
E-naslov: info@temza.si
Spletna stran: www.temza.si

KLINIČNO-PSIHOLOŠKA AMBULANTA
GAJIČ Lilijana, dr. med., spec. psih.
LEVSTIK Igor, univ. dipl. psih., spec. klin. psih.
GAJIČ Lilijana, dr. med., spec. psih.
Roška cesta 18, 1300 Kočevje
Tel. št.: 01/893 11 08

**P.3. ZASEBNA ORDINACIJA
ZA KLINIČNO PSIHOLOGIJO
(koncesija le za šolske otroke in
mladostnike)**

PETRUŠA Andrej, univ. dipl. psih.,
spec. klin. psih.
Cesta v Mestni Log 55, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/283 43 90
E-naslov: andrej.petrusa@siol.net

PKM D.O.O.

KOCMUR Marga, dr. med., spec.
psih. in sodni izvedenec
Slomškova 23, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/232 26 00

**ORDINACIJA ZA KLINIČNO
PSIHOLOGIJO**

PLANKAR GRGUREVIČ Tanja, univ.
dipl. psih., spec. klin. psih.
Ulica bratov Babnik 10,
1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/510 81 41

**ZASEBNA ORDINACIJA ZA
KLINIČNO PSIHOLOGIJO in
PSIHOANALIZO**

ROJNIK Bernard, univ. dipl. psih.,
spec. klin. psih., IPA psihoanalitik
Ulica bratov Babnik 10,
1000 Ljubljana
Mob. št.: 041/615 821
E-naslov: bernard.rojnik@telemach.net

PSIHIATRIČNA AMBULANTA

PETEK Alenka Helena, dr. med.,
spec. psih.
Beethovnova ulica 6, 1000 Ljubljana
Mob. št.: 031/620 340
E-naslov: helena.petek@gmail.com

SPECIALISTIČNA AMBULANTA

ŠERIĆ Majda, dr. med., spec. psih.
Savska cesta 9, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/437 02 36

JESEJ D.O.O.

ŠKRABA KRMELJ Darja, dr. med.,
spec. psih.
Valburga 35a, 1216 Smednik
Tel. št.: 01/516 14 12 in 059/059 414
E-naslov: hypno.jesej@gmail.com

SVETOVANJE DR. KUCHAR D.O.O.

KUHAR Irena, dr. med., spec. psih.
Podpeška cesta 208,
1351 Brezovica pri Ljubljani
Cesta 6. maja 11, 1360 Vrhnika
Mob. št.: 031/357 873
E-naslov: irma.kuhar@gmail.com
Spletna stran: www.brezstrahu.si

PSIHIATRIČNA AMBULANTA

ZIHERL Anamarija, dr. med., spec. psih.
Novi trg 26, 1241 Kamnik
Tel. št.: 01/831 86 19

**PSIHIATRIČNA AMBULANTA
MURGLE**

PREGELJ Peter, dr. med., spec. psih.
Cesta v Mestni log 55, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 059/934 946
Mob. št.: 031/859 847
E-naslov: psih-ambulanta.murgle@
siol.net
Spletna stran: www.pregelj.com

**INŠTITUT ZA KLINIČNO
PSIHOLOGIJO IN PSIHOTERAPIJO
(koncesija le za otroke in
mladostnike ter koncesija za
diagnostične preglede)**

Asis. mag. ČODERL Sana, dr. med.,
spec. klin. psih.
Asis. dr. MATJAN ŠTUHEC Polona,
dr. med., spec. klin. psih.
MOŠKRIČ Bojana, univ. dipl. psih.,
spec. klin. psih., psihoterapevka in
supervizorka za področje psihoterapije
Prof. PRAPER Peter, dr. med., spec.
klin. psih.
STRNIŠA Jana, univ. dipl. psih.
Savlje 74c, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/563 21 96
E-naslov: ikpp@siol.net
Spletna stran: www.ikpp.si

OE Maribor

**SPECIALISTIČNA PSIHIATRIČNA
ORDINACIJA**

BERIĆ Miroslav, dr. med., spec. psih.
in spec. pedopsih.
Osojnikova cesta 9, 2250 Ptuj
Tel. št.: 02/780 69 50

**ZASEBNA KLINIČNO PSIHOLOŠKA
AMBULANTA**

mag. ŠINKO Bojan, spec. klin. psih. in
psihoterapevt

Osojnikova cesta 3, 2250 Ptuj

Tel. št.: 02/771 15 22

Mob. št.: 051/427 385

E-naslov: bojan.sinko@volja.net

**ZDRAVSTVENI ZAVOD FAGANELJ
BUT MARIBOR**

FAGANELJ BUT Metka, dr. med.,
spec. psih.

Gospodsvetska cesta 41a,

2000 Maribor

Tel. št.: 02/152 37 60

DR. POŠTENJAK D.O.O.

mag. POŠTENJAK Vladimir, dr. med.,
spec. psih.

Cankarjeva ulica 6, 2000 Maribor

Tel. št.: 02/250 29 50

E-naslov: dr.postenjak@triera.net

PSIHIATRIČNA AMBULANTA

FILIPIČ Bojan, dr. med., spec. psih.,
psihoterapevt in sodni izvedenec za
psihiatrijo

Vošnjakova ulica 20, 2000 Maribor

Tel. št.: 02/250 07 10 in 02/250 07 11

E-naslov: filipic.bojan@siol.net

Spletna stran: www.psihiatrija-drfilipic.si/

**ZASEBNA KLINIČNO PSIHOLOŠKA
AMBULANTA**

KRUMP Jasna, univ. dipl. psih., spec.
klin. psih.

Židovska ulica 12, 2000 Maribor

Tel. št.: 02/250 06 46

E-naslov: krump@siol.net

Spletna stran: <http://jasnakrump.com>

**SPECIALISTIČNA AMBULANTA
PSIHIATRIJE**

PRANIČEVIČ-MUDNIČ Tugomira, dr.
med., spec. psih.

Volkmerjeva cesta 26, 2250 Ptuj

Tel. št.: 02/773 81 61

**ZASEBNA PSIHIATRIČNA
ORDINACIJA**

dr. KRAVOS Matej, dr. med., spec.
psih.

Trg svobode 26,

2310 Slovenska Bistrica

Tel. št.: 02/843 11 46

E-naslov: matej.kravos1@siol.net

**ZDRAVSTVENI ZAVOD VAŠE
ZDRAVJE**

asis. mag. ŽIDANIK Miloš, dr. med.,
spec. psih., psihoterapevt

Kopitarjeva ulica 2, 2000 Maribor

Tel. št.: 02/235 55 00

E-naslov: pisha@zzvz.si

Spletna stran: www.zzvz.si

[si/?page=vsebina&id_stran=9](http://www.zzvz.si/?page=vsebina&id_stran=9)

**ZASEBNA PEDOPSIHIATRIČNA
AMBULANTA**

DAJČMAN POTOČNIK Nataša, dr.
med., spec. psih.

VAJD LEDINEK Barbara, uni.

dipl. psih., spec. klin. psih. in

psihoterapevtka

Jezdarska ulica 2, 2000 Maribor

Tel. št.: 02/620 24 50

E-naslov: zpa.zkpa@amis.net

Spletna stran: www.zppa.si

www.zkpa.si

**SPECIALISTIČNA PSIHOLOŠKA
ORDINACIJA**

mag. MERC Hermina, klin. psih.,
spec. psih.

Gospejna ulica 11, 2000 Maribor

Tel. št.: 02/252 29 99

Spletna stran: www.vitriol.si

PSIHIATRIČNA AMBULANTA

MIHEV Štefan, dr. med., spec.

psihoterapevt

ZD Ravne na Koroškem

Ob suhi 11, 2390 Ravne na Koroškem

Tel. št.: 02/870 5313

OE Celje

ZASEBNA PSIHOLOŠKA

AMBULANTA BOJA

VEBER HABJAN Bojana, univ. dipl.
psih., spec. klin. psih.

Prešernova ulica 6, 3310 Žalec

Tel. št.: 03/713 43 64

E-naslov: bojana.hajban@zd-zalec.si

MENTAL SVETOVANJE D.O.O.

LEŠER Iztok, dr. med., spec. psih.

Parižlje 125, 3314 Braslovče

Spletna stran: <http://www.psihiater-leser.com>

ZASEBNA PSIHOTRIČNA

AMBULANTA

VIDMAR VENGUST Metoda, dr.
med., spec. psih.

Ljubljanska 3a, 3000 Celje

Tel. št.: 03/492 75 75

ZASEBNA KLINIČNO PSIHOLOŠKA

AMBULANTA

PUSTINEK Milan, univ. dipl. psih.,
spec. klin. psih.

Vrubčeva 1, 3000 Celje

Tel. št.: 03/492 43 02

OE Kranj

EMOTIVA D.O.O.

Ambulanta za otroško in
mladostniško psihiatrijo

FORTIČ SMOLE Živa, dr. med., spec.
psih.

Gospodsvetska ulica 10, 4000 Kranj

Tel.št.: 04/238 17 05

PRIVATNA PSIHOTRIČNA

AMBULANTA

REPOLUSK Edvard, dr. med., spec.
nevropsihiater

Glavni trg 21, 4000 Kranj

Tel. št.: 04/236 70 38

ZASEBNA PSIHOTRIČNA

ORDINACIJA

RESMAN Janez, dr. med., spec. psih.

Železniška ulica 10, 4248 Lesce

Tel. št.: 04/530 22 50

E-naslov: janez.resman@s5.net

DISPANZER ZA MENTALNO

ZDRAVJE, ZD Kranj

KALIŠNIK ŠAVLI Metka, dr. med.,
spec. pedopsih.

KUŠAR Staša, spec. klin. psih.

OŠTREK Metka, spec. klin. psih.

doc. dr. ROJNIK Janez, spec. klin.
psih.

Gospodsvetska ulica 10, 4000 Kranj

Tel št.: 04/208 22 50

OE Novo mesto

KLINIČNO PSIHOLOŠKA

ORDINACIJA

BRUDAR Irena, univ. dipl. psih., spec.
klin. psih.

Šmihelska cesta 20,

8000 Novo mesto

Tel. št.: 07/332 58 09

E-naslov: irena.brudar@volja.net

ZASEBNA PSIHOTRIČNA

ORDINACIJA

KAPŠ Peter, dr. med., spec. psih.

Ljubljanska cesta 26,

8000 Novo Mesto

Tel. št.: 07/338 07 20

PSIHOTRIČNA AMBULANTA

TREBNJE, MENTAL SVETOVANJE
D.O.O.

LEŠER Iztok, dr. med., spec. psih.

Goliev trg 3, 8210 Trebnje

Tel. št.: 07/348 17 47

OE Koper

AMBULANTA ZA KLINIČNO PSIHOLOGIJO ZA ODRASLE

DUJC Vesna, univ. dipl. psih, spec.
klin. psih.

Ulica oktobrske revolucije 11,
6210 Izola

Tel. št.: 05/640 00 55

E-naslov: vesna.dujc@siol.net

ZASEBNA SPECIALISTIČNA AMBULANTA – PEDOPSIHIATRIJA

PAVLETIČ-KOPILOVIĆ Milojka, dr.
med., spec. psih.

Fornače 35, 6330 Piran - Pirano

Tel. št.: 05/674 73 33

ZASEBNA AMBULANTA ZA KLINIČNO PSIHOLOGIJO ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

PRELOVŠEK-FAGANELI Irena, univ.
dipl. psih., spec. klin. psih.

Cesta solinarjev 1, 6320 Portorož

Tel. št.: 05/677 17 64

ZDRAVSTEVNI DOM PIRAN, PSIHOHIGIENSKI DISPANZER ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

MAŽER Alida, dr. med., spec.
pedopsih.

Cesta solinarjev 1, 6320 Portorož

Tel. št.: 05/677 17 64

ZASEBNA SPECIALISTIČNA AMBULANTA

ŠINKOVEC Lea, dr. med., spec. psih.

Ulica Otona Župančiča 3, 5218 Idrija

Tel. št.: 05/373 42 26 05/373 42 00

Prečna 3, 6230 Postojna

Tel. št.: 05/700 04 11 05/726 54 01

SUPEREGO, D.O.O.

DAMEJ Mirjana, dr. med., spec. psih.

Novi trg 6, 6230 Postojna

Tel. št.: 05/726 10 08

ZASEBNI ZDRAVSTVENI ZAVOD DOJČINOVSKI

DOJČINOVSKI Oliver, dr. med., spec.
psih.

Ljubljanska cesta 6, 6000 Koper

Tel. št.: 05/664 73 75

E-naslov: oliver.dojcinovski@siol.net

PSIHIATRIČNI DISPANZER ZD KOPER

VODOPIVEC Zoran dr. med., spec.
psih.

Ljubljanska 6a, 6000 Koper

Tel. št.: 05/664 73 73

ZDRAVSTVENI ZAVOD CELJENJE KOPER

FURLAN Mirjana, dr. med., spec.
psih.

APATH Teja, dr. med., spec. psih.

Asis. Mag. GROLEGER Urban, dr.

med., spec. psih.

Ulica Vojke Šmuc 12, 6000 Koper

Ambulanta: Strunjan 148, Zdravilišče

Krka, 6323 Strunjan

Mob. št.: 031/387 333

E-naslov: celjenje@siol.net

TEMZA D.O.O.,

AHLIN Dragomira, dr. med., spec.
psih.

Zdravstveni dom Ilirska Bistrica

Gregorčičeva ulica 8,

6250 Ilirska Bistrica

Tel. št.: 05/711 21 36

E-naslov: info@temza.si

Spletna stran: www.temza.si

ZDRAVSTVENI ZAVOD JURETIČ JADRANKA PORTOROŽ

JURETIČ Jadranka, dr. med., spec.
psih.

Prešernova cesta 53, 6310 Izola

Tel. št.: 059/ 933 060

E-naslov: pisarna.juretic@gmail.com

OE Murska Sobota

SPECIALISTIČNA ORDINACIJA ZA KLINIČNO PSIHLOGIJO IN PSIHOTERAPIJO

GERIČ Ignac, univ. dipl. psih., spec.
klin. psih.

Ulica Staneta Rozmana 3,
9000 Murska Sobota
Tel. št.: 02/534 82 56

ZASEBNA PSIHIATRIČNA AMBULANTA RAKIČAN

HAGYMAS Istvan, dr. med., spec.
psih.

Ulica dr. Vrbnjaka 1,
9000 Murska Sobota
Tel. št.: 02/530 42 56

ZASEBNA PSIHIATRIČNA AMBULANTA

KOCIPER Jožef, dr. med., spec. psih.

Gubčeva cesta 22, 9252 Radenci
Tel. št.: 02/566 97 42
Mob. št.: 041/774 677

OE Nova Gorica

ZASEBNA PSIHIATRIČNA AMBULANTA

SUDAR Dušan, dr. med., spec. psih.

Ulica Gradnikove brigade 7,
5000 Nova Gorica
Tel. št.: 05/338 32 82
Prešernova 6, 5220 Tolmin
Tel. št.: 05/388 11 20

ZASEBNA PSIHIATRIČNA AMBULANTA

dr. MEDEN KLAVORA Vlasta, dr.
med., spec. psih.

Ulica Gradnikove brigade 7,
5000 Nova Gorica
Tel. št.: 05/ 338 32 69
Gregorčičeva ulica 16,
5000 Nova Gorica
Tel. št.: 05/339 41 00
Prešernova ulica 6, 5220 Tolmin
Tel. št.: 05/338 11 20

ZASEBNA PSIHIATRIČNA AMBULANTA

LEBAN Breda, dr. med., spec. psih.

Ulica Gradnikove brigade 7,
5000 Nova gorica
Tel. št.: 05/ 338 32 81
Tovarniška cesta 3, 5270 Ajdovščina
Tel. št.: 05/369 32 20

SEZNAM SPECIALISTOV PSIHATROV, KLINIČNIH PSIHOLOGOV IN PSIHOTERAPEVTOV, KJER SO STORITVE LE SAMOPLAČNIŠKE

PERSONA – Center za psihološko svetovanje

MEŠKO POKORN Aleksandra, dr.
med., spec. klin. psih.

Prušnikova 55,
1210 Ljubljana-Šentvid
Tel. št.: 01/361 83 41
Mob. št.: 041/339 855

E-naslov: sandra.mesko@siol.net

PACIENT d.o.o.

dr. REBOLJ Klemen, dr. med., spec.
psih.

dr. PRETNAR Melita, dr. med. spec.
psih.

Savska 3, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/280 30 52

E-naslov: info@pacient.si

DR. ZORAN MILIVOJEVIĆ

dr. Zoran Milivojević, dr. med., spec.
psihoterapevt

Transakcijska psihoanaliza
E-naslov: zoran@milivojevic.com
Spletna stran: www.milivojevic.com

**ZAVOD NAMEN – DRUŽINSKA,
PARTNERSKA IN INDIVIDUALNA
PSIHOTERAPIJA**

BEDENK KOŠIR Mateja, dr. med.,
družinski terapevt
Trdinova 7, 1000 Ljubljana
Mob. št.: 040/ 762 566
E-naslov: zavod.namen@gmail.com
Spletna stran: www.zavod-namen.si

ROJNIK ILZE S.P.

Rojnik Ilze, dr. med., spec. psih.
Ulica bratov Babnik 10,
1000 Ljubljana
Mob. št.: 041/784 573
E-naslov: ilze.rojnik@gmail.com

**MAGDIČ PSIHA &
MAGDIČ - DRUŽBA ZA
ANALITIČNO PSIHLOGIJO,
NEVROPSIHIATRIČNO
POSVETOVANJE,
DIAGNOSTICIRANJE in
REHABILITACIJO in RAZISK.
in EKSPERIM. RAZVOJ NA
PODROČJU MEDICINE D.N.O.**

Cankarjeva ulica 21,
9000 Murska Sobota
Tel. št.: 02/530 41 16
E-naslov: magdic-psiha-magdic@siol.net

PSIHIATRIČNE BOLNIŠNICE

**PSIHIATRIČNA KLINIKA
LJUBLJANA**

Študenec 48, 1260 Ljubljana Polje
Tel. št.: 01/587 21 00
Spletna stran: <http://www.psih-klinika.si/>

**CENTER ZA MENTALNO
ZDRAVJE - CMZ**

Zaloška 29, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/587 49 00 (centrala)
Tel. št.: 041/564 293
(dežurni zdravnik)
Tel. št.: 031/227 294
(dežurna medicinska sestra)
Spletna stran: <http://www.psih-klinika.si>

KLIC V DUŠEVNI STISKI - CMZ

Zaloška 29, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/520 99 00 ali 01/520 99 01
Spletna stran: <http://www.psih-klinika.si>

KATEDRA ZA PSIHIATRIJO - CMZ

Zaloška 29, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/587 49 05 (tajništvo)
Spletna stran: <http://www.psih-klinika.si>

**CENTER ZA IZVENBOLNIŠNIČNO
PSIHIATRIJO - CIP**

Njegoševa 4, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/231 59 90 – sprejemna
ambulanta
Tel. št.: 01/434 45 17 ali
01/434 45 18– urgentna ambulanta
Spletna stran: <http://www.psih-klinika.si/>

**SVETOVALNI CENTER ZA
OTROKE, MLADOSTNIKE IN
STARŠE**

Gotska 18, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/583 75 00 ali 01/583 75 35

**UNIVERZITETNI KLINIČNI
CENTER MARIBOR, ODDELEK ZA
PSIHIATRIJO**

Ob železnici 30, 2000 Maribor
Tel. št.: 02/321 11 33
Spletna stran: [http://www.sb-mb.si/
index.php?id=80](http://www.sb-mb.si/index.php?id=80)

**PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA
BEGUNJE**

Begunje 55, 4275 Begunje
Tel. št.: 04/533 52 00
Spletna stran: <http://www.pb-begunje.si/>

PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA IDRİJA

Pot sv. Antona 49, 5280 Idrija
Tel. št.: 05/373 44 00
Spletna stran: <http://www.pb-idrija.si/>

**PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA
ORMOŽ**

Ptujska cesta 33, 2270 Ormož
Tel. št.: 02/741 51 00
Spletna stran: <http://www.pb-ormoz.si/>

PSIHIATRIČNA BOLNIŠNICA VOJNIK

Celjska cesta 37, 3212 Vojnik
Tel. št.: 03/780 01 00
Spletna stran: <http://www.pb-vojniki.si/>

POSEBNI SOCIALNO VARSTVENI ZAVODI

SOCIALNO VARSTVENI ZAVOD DUTOVLJE

Dutovlje 128, 5221 Dutovlje
Tel. št.: 05/764 01 14 (centrala)
Mob. št.: 031/361 740 (glavna
medicinska sestra)

JAVNI SOCIALNO VARSTVENI ZAVOD HRASTOVEC

Hrastovec 22,
2230 Lenart v Slovenskih goricah
Tel. št.: 02/ 729 35 10
Spletna stran: <http://www.hrastovec.org/>

POSEBNI SOCIALNO VARSTVENI ZAVOD PRIZMA PONIKVE

Ponikve 76, 1312 Videm - Dobropolje
Tel. št.: 01/788 01 00 (centrala)
Mob. št.: 031/653 667 (dežurna
medicinska sestra)
Spletna stran: <http://www.prizma-ponikve.si/>

SOCIALNOVARSTVENI ZAVOD LUKAVCI

Lukavci 9, 9242 Križevci pri Ljutomeru
Tel. št.: 02/588 84 20
Spletna stran: www.lukavci.si

SOCIALNOVARSTVENI ZAVOD DOM NINE POKORN GRMOVJE

Pernovo 4a, 3310 Žalec
Tel. št.: 03/713 29 00 (centrala)
E-naslov: dom_nine_pokorn.zalec@siol.net
Spletna stran: www.ssz-slo.si/slo/main.asp?id=171761FF

DOM UPOKOJENCEV PODBRDO, ENOTA PETROVO BRDO

Petrovo Brd 7, 5243 Podbrdo
Tel. št.: 05/380 18 20
E-naslov: malci.kos@ssz-slo.si
Spletna stran: <http://www.dompodbrdo.si/>

NEVLADNE ORGANIZACIJE

1. Navajamo podatke le za tiste nevladne organizacije, ki izvajajo dopolnilne programe duševnega zdravlja v skupnosti.

ALTRA - Odbor za novosti v duševnem zdravlju

Pomoč in podpora uporabnikom psihiatričnih storitev, njihovim svojcem in drugim ljudem v stiski (samo polnoletnim): svetovalnica, dnevni center, stanovanjske skupine, zaposlitveni program, šivalnica, klub, umetniški atelje, skupine za samopomoč, pohodniške in izletniške dejavnosti.
Zaloška 40, 1000 Ljubljana
Svetovalnica: 01/542 55 62
Dnevni center: 01/544 47 60
E-naslov: altra@mail.ljudmila.org ali info@altra.si
Internet stran: www.altra.si

Enota Prevalje

Trg 31, 2391 Prevalje
Tel.št.: 02/824 09 10

NOVI PARADOKS,

Slovensko društvo za kakovost življenja
Izvaja programe stanovanjskih skupin, dnevni centrov, rehabilitacijskih delavnic ter programov socialnega podjetja in dela z mladimi v raznolikih občinah v državi.
Vrhovci cesta XVII/40, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/422 85 61
E-naslov: paradoks1@siol.net
Spletna stran: www.drustvo-paradoks.si

DRUŠTVO OZARA SLOVENIJA,
Nacionalno združenje za kakovost življenja

V številnih slovenskih krajih izvaja programe stanovanjskih skupin, dnevni centrov, pisarn za svetovanje, zaposlovanja, zagovorništva, izobraževanja ter samopomoči, izvaja pa tudi različne preventivne aktivnosti, založniško dejavnost in promocijo duševnega zdravja.

Sedež društva: Ljubljanska ulica 9,
2000 Maribor

Tel. št.: 02/330 04 44

E-naslov: info@ozara.org

Spletna stran: www.ozara.org/

Dnevni center Maribor

Strossmayerjeva 3, 2000 Maribor

Tel.št.: 02/238 06 80 in 02/330 04 46

Dnevni center Ravne na Koroškem

Prežihova ulica 7,

2390 Ravne na Koroškem

Tel. št: 02/875 06 30

Dnevni center Slovenj Gradec

Celjska ulica 2, 2380 Slovenj Gradec

Tel. št.: 02/885 06 40

Dnevni center Ljubljana

Gregorčičeva ulica 5, 1000 Ljubljana

Tel.št.: 01/244 51 20

Dnevni center Kranj

Kidričeva 6, 4000 Kranj

Tel. št.: 04/236 26 10 in 04/236 26 11

Dnevni center Novo mesto

Rozmanova ulica 10,

8000 Novo mesto

Tel. št.: 07/394 26 61

Dnevni center Izola

Kažipotna ulica 9, 6310 Izola

Tel. št.: 05/662 18 30

Dnevni center Celje

Kocenova ulica 4, 3000 Celje

Tel. št.: 03/492 57 50 in 03/492 57 51

Dnevni center Brežice

Černelčeva cesta 7, 8250 Brežice

Tel. št.: 07/499 41 60

Dnevni center Sevnica

Trg svobode 11, 8290 Sevnica

Tel. št.: 07/816 37 80

Dnevni center Jesenice

Cirila Tavčarja ulica 3b, 4270 Jesenice

Tel. št.: 04/583 62 00

Dnevni center Nova Gorica

Partizanska 57, 5000 Nova Gorica

Tel. št.: 05/330 37 20

Dnevni center Črnomelj

Ulica 21. oktobra 19a, 8340 Črnomelj

Tel. št.: 07/306 18 60

Dnevni center Ljutomer

Miklošičev trg 3, 9240 Ljutomer

Tel. št.: 02/585 18 40

Dnevni center Murska Sobota

Bakovska 6, 9000 Murska Sobota

Tel. št.: 02/539 11 42 in 02/539 11 43

Dnevni center Ptuj

Ul. Viktorina Ptujskega 3, 2250 Ptuj

Tel. št.: 02/798 06 50

ŠENT,

Slovensko združenje za duševno
zdravje

Programe stanovanjskih skupin,
dnevni centrov, zaposlovanja,
zagovorništva, izobraževanja
ter samopomoči izvaja v okviru
centrov za duševno zdravje v
skupnosti in njenimi enotami v
naslednjih slovenskih regijah:

Osrednjeslovenska, Primorska,
Gorenjska, Savinjska in Štajerska.

Sedež združenja: Cigaletova ulica 5,
1000 Ljubljana

Tel. št.: 01/230 78 30

E-naslov: info@sent.si

Spletna stran: www.sent.si

Enota ŠENT Ljubljana

Belokranjska ulica 2, 1000 Ljubljana
E-naslov: ariana.tekalec-babic@sent.si

Enota ŠENT Trbovlje

Šuštarjeva kolonija 42a, 1420 Trbovlje
Tel. št.: 03/ 564 26 70
E-naslov: sent.trbovlje@siol.net

Enota ŠENT Kočevje

Turjaška ulica 6, 1330 Kočevje
tel.: 01/ 893 87 00
E-naslov: sent.kocevje@siol.net

Enota posestvo RAZORI

Zagradišče 13,
1261 Ljubljana-Dobrunje
Tel. št.: 01/542 86 88
Mob. št.: 031/655 659
E-naslov: majda.cus@sent.si

Enota ŠENT Novo mesto

Vrhovčeva 14, 8000 Novo mesto
tel.: 07/373 76 80
Mob. št.: 041/500 956
E-naslov: amina@siol.net

Enota ŠENTMAR Koper

Vergerijev trg 3, 6000 Koper
Tel. št.: 05/662 14 80
E-naslov: sentmar@siol.net

Enota ŠENTLENT Maribor

Cesta proletarskih brigad 61,
2000 Maribor
Tel. št.: 02/320 26 93
E-naslov: sentlent@siol.net

Enota ŠENT Nova Gorica

Cankarjeva 1, 5000 Nova Gorica
Tel. št.: 05/ 330 96 00
E-naslov: sent-ng@siol.net

Enota ŠENT Ajdovščina

Bevkova 2, 5270 Ajdovščina
Tel. št.: 05/364 38 50
E-naslov: sent.aj@siol.net

Enota ŠENTGOR Radovljica

Kranjska cesta 3, 4240 Radovljica
Tel. št.: 04/530 30 10
E-naslov: sentgor@siol.net

Enota ŠENT'K Kranj

Tomšičeva ulica 13, 4000 Kranj
Tel. št.: 04/236 90 20
E-naslov: sent.kranj@siol.net

Enota ŠENT Škofja Loka

Mestni trg 38, 4220 Škofja Loka
Tel. št.: 04/518 37 30
E-naslov: dc-skofjaloka@sent.si

Enota ŠENTCELEIA Celje

Gregorčičeva 6, 3000 Celje
Tel. št.: 03/428 88 90
E-naslov: sent.celeia@siol.net

**VEZI, Društvo za duševno zdravje
in kreativno preživljanje prostega
časa**

Na Krasu izvaja programe stanovanjskih skupin, dnevnega centra, samopomoči, zagovorništva, zaposlitvene rehabilitacije, izobraževanja ter telefon za pomoč v stiski.

Sedež društva: Štorje 26,
6210 Sežana
Tel. št.: 05/768 52 00
Mob. št.: 031/649 288
(pomoč v stiski 24h/dan)
E-naslov: info@drustvozezi.org
Spletna stran: <http://www.drustvozezi.org>

Dnevni center Ilirska Bistrica

Tavčarjeva ulica 15,
6250 Ilirska Bistrica
Tel. št.: 05/714 16 20
E-naslov: vezi.bistrica@siol.net

Dnevni center Štanjel

Štanjel 59 a, 6222 Štanjel
Tel. št.: 05/769 01 89
E-naslov: vezi.stanjel@siol.net

Dnevni center Štorje

Štorje 26, 6210 Sežana
Tel. št.: 05/768 52 00
E-naslov: vezi.storje@siol.net

Stanovanjska skupina Brestovica pri Komnu

Brestovica 55, 6223 Komen
Tel. št.: 05/766 43 60

Stanovanjska skupina Divača

Ulica Bogomirja Magajne 8,
6215 Divača
Tel. št.: 05/996 69 23

Stanovanjska skupina Ilirska Bistrica

Vojkov drevored 8,
6250 Ilirska Bistrica
tel. št.: 05/714 51 60
E-naslov: vezi.bistrica@siol.net

Stanovanjska skupina Podgrad pri Ilirski

Podgrad 107, 6250 Ilirska Bistrica
Mob. št.: 031/727 574

Stanovanjska skupina Postojna

Tržaška 36, 6230 Postojna
Tel. št.: 05/726 48 00
E-naslov: vezi.postojna@volja.net

2. Navajamo podatke za ostale nevladne organizacije, ki prav tako izvajajo programe pomoči in samopomoči za osebe s težavami v duševnem zdravju.

HUMANA, Združenje svojcev pri skrbi za duševno zdravje

Na območju Gorenjske regije izvaja programe delovne in socialne vključenosti, svetovanja, izobraževanja in pomoči svojcem oseb s psihozo ter program samointegracije oseb s težavami v duševnem zdravju z višjo izobrazbeno strukturo.

Oldhamska 14, 4000 Kranj
Tel. št.: 04/201 17 20
E-naslov: humanakr@volja.net
Spletna stran: www.humana.grozd.eu

DAM, Društvo za pomoč osebam z depresijo in anksioznimi motnjami

Na območju Ljubljane izvajajo programe samopomoči ter izobraževanja za osebe z depresijo in anksioznimi motnjami.
Ilirska 22, 1000 Ljubljana
E-naslov: dandrustvo@yahoo.com
Spletna stran: www.nebojse.si

Društvo Mostovi - za zdravje v duševnem zdravju

Novo uporabniško društvo, ki ga upravljajo uporabniki sami in izvajajo programe samopomoči.
Topniška ulica 31, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/280 92 69
Spletna stran: www.drustvo-mostovi.org

DRUŠTVO ZA PREVENTIVNO DELO

Izvaja programe varovanja in krepitve duševnega zdravja hospitaliziranih otrok in mladostnikov na Pediatrični kliniki in mladinske delavnice.
Tržaška cesta 2, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/426 95 60
E-naslov: drustvo.pd@guest.arnes.si
Spletna stran: www.drustvo-dpd.si

MUZA, Društvo za ustvarjanje in kvaliteto življenja

Na območju Ljubljane izvaja programe svetovanja, izobraževanja in samopomoči za osebe z motnjami hranjenja ter njihove svojce.
Kongresni trg 1 (pritličje, soba 10/11), 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/425 03 38
E-naslov: svetovalnica.muza@volja.net
Spletna stran: http://users.volja.net/muza1

DRUŠTVO ŽENSKA SVETOVALNICA

Deluje na področju psiho-socialne pomoči in samopomoči žensk, ki so žrtve nasilja ali imajo motnje hranjenja. Ženskam v stiski nudijo brezplačno svetovanje, zagovorništvo, informacije o pristojnostih javnih služb in pomoč pri organizaciji skupin za samopomoč.

Langusova 21, 1000 Ljubljana
Telefon: 01/251 16 02 in 01/251 16 03
Spletna stran: www.drustvo-zenska-svetovalnica.si
E-naslov: zenska@svetovalnica.org

Krizni center za ženske

(namenjen ženskam z ali brez otrok, ki so pravkar doživele nasilje s strani partnerja, družinskega člana ali druge osebe oziroma obstaja nevarnost, da se bo to zgodilo in potrebujejo pomoč, podporo ter možnost umika in začasnega bivanja v varnem prostoru)
Tel. št.: 031/233 211 (24h/dan)
E-naslov: zenska@svetovalnica.org

Podružnica ženske svetovalnice v Kopru

Dežurni telefon v Kopru: 040/733 068
E-naslov: primorska@svetovalnica.org

SPOMINČICA - Slovensko

združenje za pomoč pri demenci
V Ljubljani, Ajdovščini, Novi Gorici, Piranu, Izoli, Škofji Loki, Metliki, Šentjurju, Ormožu izvaja programe samopomoči, izobraževalno podpirne tečaje za svojce ter program telefonskega svetovanja.
Studenc 48, 1260 Ljubljana Polje
Tel. št.: 01/528 39 95
E-naslov: zzppd@mail.ljudmila.org
Spletna stran: www.ljudmila.org/zzppd

Regijsko društvo Spominčica za severnoprimeško regijo

Ulica Padlih borcev 13,
5290 Šempeter pri Gorici
Tel. št.: 05/330 69 07
E-naslov: go.spomincica@ssz-slo.si

Enota Spominčica Izola

Tel. št.: 05/663 08 23

Enota Spominčica Piran

Tel. št.: 05/671 26 40

Enota Spominčica Metlika

Informacije: glej kontaktne podatke sedeža združenja Spominčica v Ljubljani

Enota Spominčica Ormož

Informacije: Psihiatrična bolnišnica Ormož

Združenje zahonoštajerske pokrajine Spominčica Šentjur

Dom starejših Šentjur,
Svetinova ulica 1, 3230 Šentjur
Tel. št.: 03/746 17 00
E-naslov: zlata.felc@gmail.com

Enota Spominčica Škofja Loka

Mob. št.: 041/698 749

TELEFONI ZA POMOČ V STISKI

SOS TELEFON telefon za ženske, otroke in žrtve nasilja

Brezplačni telefon: 080 11 55
(delavniki med 12-22h;
ostali dnevi med 18-22h)
Tel. št.: 01/544 35 13 in 01/544 35 14
(pisarna; vsak delavnik med 9-15h)

Zaupni telefon SAMARIJAN

Brezplačni telefon: 116 123
(vse dni v letu 24h/dan)
Spletna stran: www.telefon-samarijan.si

TOM - TELEFON OTROK IN MLADOSTNIKOV

Brezplačni zaupni anonimni telefon, kjer nudijo pomoč za vse vrste težav
Brezplačni telefon: 080 12 34
(vsak dan med 12-20h)
E-naslov: tom@zpm.si
Spletna stran: www.e-tom.si in www.zpm.si

TELEFON MLADI MLADIM

Tel. št.: 01/510 16 75
(vsak delavnik 15-17h)

ZAVOD EMMA

Center za pomoč žrtvam nasilja
Brezplačni telefon: 080 21 33
(delavniki med 8-15h in vsak dan med
18-21h) Tel. št.: 01/425 47 32
(delavnik med 8-15h)

Enota Krško

Tel. št.: 059/044 355
(delavnik med 8-15h)

Društvo TVOJ TELEFON

Klic v stiski
Tel. št.: 05/720 17 20
(delavniki med 8-20h)
E-naslov: tvoj.telefon@siol-net
Spletna stran: <http://dtt1993.primorska.com>

GALFON - SOS in info telefon za lezbijke in geje

Tel. št.: 01/432 40 89
(vsak delovnik med 19-22h)

CENTRI ZA SOCIALNO DELO

AJDOVŠČINA

Gregorčičeva 18, 5270 Ajdovščina
Tel. št.: 05/368 06 12
E-naslov: gpcsd.ajdov@gov.si

BREŽICE

Cesta Prvih borcev 5, 8250 Brežice
Tel. št.: 07/499 10 00
E-naslov: gpcsd.brezi@gov.si

CELJE

Gregorčičeva 6, 3000 Celje
Tel. št.: 03/425 63 00
E-naslov: gpcsd.celje@gov.si

CERKNICA

Partizanska 1, 1380 Cerknica
Tel. št.: 01/705 04 00
E-naslov: gpcsd.cerkn@gov.si

ČRNOMELJ

Ulica 21. oktobra 9, 8340 Črnomelj
Tel. št.: 07/306 23 60
E-naslov: gpcsd.crnom@gov.si

DOMŽALE

Ljubljanska 70, 1230 Domžale
Tel. št.: 01/724 63 70
E-naslov: gpcsd.domza@gov.si

DRAVOGRAD

Meža 4, 2370 Dravograd
Tel. št.: 02/872 36 30
E-naslov: gpcsd.dravo@gov.si

GORNJA RADGONA

Partizanska cesta 21,
9250 Gornja Radgona
Tel. št.: 02/564 93 10
E-naslov: gpcsd.gornj@gov.si

GROSUPLJE

Taborska cesta 13, 1290 Grosuplje
Tel. št.: 01/781 80 50
E-naslov: gpcsd.grosu@gov.si

HRASTNIK

Log 9, 1430 Hrastnik
Tel. št.: 03/564 27 70
E-naslov: gpcsd.hrast@gov.si

IDRIJA

Vojkova 2a, 5280 Idrija
Tel. št.: 05/373 46 00
E-naslov: gpcsd.idrij@gov.si

ILIRSKA BISTRICA

Bazoviška 32, 6250 Ilirska Bistrica
Tel. št.: 05/711 01 40
E-naslov: gpcsd.ilirs@gov.si

IZOLA

Veluščkova 4, 6310 Izola
Tel. št.: 05/662 26 94
E-naslov: gpcsd.izola@gov.si

JESENICE

Cesta Železarjev 4a, 4270 Jesenice
Tel. št.: 04/583 46 01 in 04/583 46 10
ali 04/583 46 14
E-naslov: gpcsd.jesen@gov.si

KAMNIK

Ljubljanska 1, 1240 Kamnik
Tel. št.: 01/830 32 80 in 01/831 60 31
E-naslov: gpcsd.kamni@gov.si

KOČEVJE

Ljubljanska c. 25, 1330 Kočevje
Tel.št.: 01/893 83 80
E-naslov: gpcsd.kocev@gov.si

KOPER

Cankarjeva 6, 6000 Koper
Tel.št.: 05/663 45 50
E-naslov: gpcsd.koper@gov.si

KRANJ

Koroška cesta 19, 4000 Kranj
Tel.št.: 04/256 87 20
E-naslov: gpcsd.kranj@gov.si

KRŠKO

Cesta krških žrtev 11, 8270 Krško
Tel.št.: 07/492 25 53 in 07/492 59 68
E-naslov: gpcsd.krsko@gov.si

LAŠKO

Kidričeva ulica 1, 3270 Laško
Tel.št.: 03/734 31 00
E-naslov: gpcsd.lasko@gov.si

LENART

Ilaunigova 19, 2230 Lenart
Tel.št.: 02/720 68 33 in 02/720 72 17
E-naslov: gpcsd.lenar@gov.si

LENDAVA

Glavna ulica 73, 9220 Lendava
Tel.št.: 02/578 98 40
E-naslov: gpcsd.lenda@gov.si

LITIJA

Ponoviška cesta 12, 1270 Litija
Tel.št.: 01/890 03 80 in 01/890 03 81
E-naslov: gpcsd.litij@gov.si

LJUBLJANA-BEŽIGRAD

Podmilščakova 20,
1000 Ljubljana - Bežigrad
Tel.št.: 01/300 18 00 in 01/300 18 01
E-naslov: gpcsd.ljbez@gov.si

LJUBLJANA-CENTER

Dalmatinova 2,
1000 Ljubljana - Center
Tel.št.: 01/475 08 00 in 01/475 08 16
E-naslov: gpcsd.ljcen@gov.si

LJUBLJANA-MOSTE POLJE

Ob Ljubljanici 36a,
1000 Ljubljana - Moste Polje
Tel.št.: 01/587 34 00
E-naslov: gpcsd.ljmos@gov.si

LJUBLJANA-ŠIŠKA

Celovška 195, 1000 Ljubljana - Šiška
Tel.št.: 01/583 98 00
E-naslov: gpcsd.ljsis@gov.si

LJUBLJANA-VIČ RUDNIK

Tržaška cesta 2,
1000 Ljubljana - Vič Rudnik
Tel.št.: 01/200 21 40
E-naslov: gpcsd.ljvic@gov.si

LJUTOMER

Prešernova 17a, 9240 Ljutomer
Tel.št.: 02/585 86 60
E-naslov: gpcsd.ljuto@gov.si

LOGATEC

Tržaška cesta 13, 1370 Logatec
Tel.št.: 01/759 06 70
E-naslov: gpcsd.logat@gov.si

MARIBOR

Dvorakova ulica 5, 2000 Maribor
Tel.št.: 02/250 66 00
E-naslov: gpcsd.marib@gov.si

METLIKA

Naselje Borisa Kidriča 5a,
8330 Metlika
Tel.št.: 07/369 14 83
E-naslov: gpcsd.metli@gov.si

MOZIRJE

Šmihelska cesta 2, 3330 Mozirje
Tel.št.: 03/839 14 60
E-naslov: gpcsd.mozir@gov.si

MURSKA SOBOTA

Slovenska ulica 44,
9000 Murska Sobota
Tel.št.: 02/535 11 40
E-naslov: gpcsd.mursk@gov.si

NOVA GORICA

Trg Edvarda Kardelja 1,
5000 Nova Gorica
Tel.št.: 05/330 29 00
E-naslov: gpcsd.gorica1@gov.si

NOVO MESTO

Resslova ulica 7b, 8000 Novo Mesto
Tel.št.: 07/393 26 40
E-naslov: gpcsd.novom@gov.si

ORMOŽ

Ptujska cesta 25d, 2270 Ormož
Tel.št.: 02/741 05 60
E-naslov: gpcsd.ormoz@gov.si

PESNICA

Pesnica pri Mariboru 41,
2211 Pesnica
Tel.št.: 02/654 42 20
E-naslov: gpcsd.pesni@gov.si

PIRAN

Obala 114, 6320 Portorož
Tel.št.: 05/671 23 00
E-naslov: gpcsd.piran@gov.si

POSTOJNA

Novi trg 6, 6230 Postojna
Tel.št.: 05 700 12 00
E-naslov: gpcsd.posto@gov.si

PTUJ

Trstenjakova 5a, 2250 Ptuj
Tel.št.: 02/787 56 00
E-naslov: gpcsd.ptuj@gov.si

RADLJE OB DRAVI

Mariborska cesta 7,
2360 Radlje ob Dravi
Tel.št.: 02/887 14 01
E-naslov: gpcsd.radj@gov.si

RADOVLJICA

Kopališka 10, 4240 Radovljica
Tel.št.: 04/537 14 00 in 04/537 14 11
E-naslov: gpcsd.radov@gov.si

RAVNE NA KOROŠKEM

Gozdarska pot 17,
2390 Ravne na Koroškem
Tel.št.: 02/821 63 50 in 02/821 63 51
E-naslov: gpcsd.ravne@gov.si

RIBNICA

Škrabčev trg 17, 1310 Ribnica
Tel.št.: 01/836 10 03 in 01/836 93 80
E-naslov: gpcsd.ribni@gov.si

RUŠE

Šolska ulica 16a, 2342 Ruše
Tel.št.: 02/661 12 41
E-naslov: gpcsd.ruse@gov.si

SEVNICA

Trg Svobode 9, 8290 Sevnica
Tel.št.: 07 816 12 40
E-naslov: gpcsd.sevni@gov.si

SEŽANA

Kosovelova ulica 4b, 6210 Sežana
Tel.št.: 05/707 42 00 in 05/734 16 80
E-naslov: gpcsd.sezan@gov.si

SLOVENJ GRADEC

Ozka ulica 1, 2380 Slovenj Gradec
Tel.št.: 02/885 01 00 in 02/885 01 01
E-naslov: gpcsd.slovg@gov.si

SLOVENSKA BISTRICA

Ljubljanska 16,
2310 Slovenska Bistrica
Tel.št.: 02/805 07 60 in 02/805 07 61
E-naslov: gpcsd.slovb@gov.si

SLOVENSKE KONJICE

Mestni trg 18, 3210 Slovenske Konjice
Tel.št.: 03/758 08 80
E-naslov: gpcsd.slovk@gov.si

ŠENTJUR

Dušana Kvedra 11,
3230 Šentjur pri Celju
Tel.št.: 03/746 25 20 in 03/746 25 22
E-naslov: gpcsd.sentj@gov.si

ŠKOFJA LOKA

Partizanska cesta 1d,
4220 Škofja Loka
Tel.št.: 04/517 01 00
E-naslov: gpcsd.skofj@gov.si

ŠMARJE PRI JELŠAH

Celjska cesta 12,
3240 Šmarje pri Jelšah
Tel.št.: 03/818 16 50 in 03/818 16 51
E-naslov: gpcsd.smarj@gov.si

TOLMIN

Cankarjeva 6, 5220 Tolmin
Tel.št.: 05 /388 17 19
E-naslov: gpcsd.tolmi@gov.si

TRBOVLJE

Mestni trg 5a, 1420 Trbovlje
Tel.št.: 03/563 40 16 in 03/563 40 33
E-naslov: gpcsd.trbov@gov.si

TREBNJE

Goliev trg 11, 8210 Trebnje
Tel.št.: 07 348 15 70
E-naslov: gpcsd.treb@gov.si

TRŽIČ

Usnjarska ulica 3, 4290 Tržič
Tel.št.: 04/597 12 00
E-naslov: gpcsd.trzic@gov.si

VELENJE

Vodnikova 1, 3320 Velenje
Tel.št.: 03/898 45 00 in 03/898 45 02
E-naslov: gpcsd.velen@gov.si

VRHNIKA

Cankarjev trg 8, 1360 Vrhnika
Tel.št.: 01/750 62 70
E-naslov: gpcsd.vrhni@gov.si

ZAGORJE OB SAVI

Cesta zmage 7, 1410 Zagorje ob Savi
Tel.št.: 03/566 02 40
E-naslov: gpcsd.zagor@gov.si

ŽALEC

Mestni trg 5, 3310 Žalec
Tel.št.: 03/713 12 50 in 03/713 12 61
E-naslov: gpcsd.zalec@gov.si

DOMOVI ZA STAREJŠE

OE Celje

DOM OB SAVINJI CELJE

Jurčičeva 6, 3000 Celje
telefon: 03 427 95 00
faks: 03 427 95 42
E-naslov: celje@ssz-slo.si

ZDRAVILIŠČE LAŠKO DOM STAREJŠIH - KONCESIJA

Zdraviliška cesta 4, 3270 Laško
telefon: 03 734 51 11
faks: 03 734 52 98
E-naslov: tajništvo@zdravilisce.laško.si

DOM UPOKOJENCEV POLZELA

Polzela 18, 3313 Polzela
telefon: 03 703 34 00
faks: 03 572 00 23
E-naslov: dom.upokojencev-polzela@
netsi.net

»LAMBRECHTOV DOM« SLOVENSKE KONJICE

Šolska 4, 3210 Slovenske Konjice
telefon: 03 757 41 00
faks: 03 757 41 10
E-naslov: skonjice@ssz-slo.si
URL: <http://www.lambrechtovdom.com/>

DOM STAREJŠIH ŠENTJUR

Svetinova 1, 3230 Šentjur
telefon: 03 746 17 00
faks: 03 746 18 19
E-naslov: ds.sentjur@ssz-slo.si
URL: <http://www.dom-starejsih-sentjur.si/>

DOM UPOKOJENCEV ŠMARJE PRI JELŠAH

Rakeževa 8, 3240 Šmarje pri Jelšah
telefon: 03 817 14 00
faks: 03 817 14 20
E-naslov: domsmarje@siol.net

DOM NINE POKORN GRMOVJE

Pernovo 4a, 3310 Žalec
telefon: 03 713 29 00
faks: 03 713 29 10
E-naslov: dom_nine_pokorn.zalec@siol.net

CONTRACO STORITVE D.O.O. ŠPESOV DOM VOJNIK - KONCESIJA

Cesta v Tomaž 6a, 3212 Vojnik
telefon: 03 780 42 00
faks: 03 780 42 20
E-naslov: spesovdom.vojnik@contraco.si

ZAVOD SV. RAFAELA VRANSKO - KONCESIJA

Vransko 144a, 3305 Vransko
telefon: 03 703 42 20
faks: 03 703 42 21
E-naslov: mojca.hrastnik@gmail.com

COMETT DOMOVI D. O. O. PE Pegazov dom - KONCESIJA

Celjska cesta 11,
3250 Rogaška Slatina
telefon: 03 818 55 00
faks: 03 818 55 11
E-naslov: janja.stojnsek@pegazov-dom.si

DOM SV. JOŽEF - KONCESIJA

Plečnikova 29, 3000 Celje
telefon: 03 492 65 10
E-naslov: sv.jozef@rkc.si
URL: <http://www.dom-sv-jozef.si/>

DOM LIPA D. O. O. - KONCESIJA

Cesta kozjanskega odreda 3,
3220 Štore
telefon: 08 200 92 00
faks: 03 780 20 40
E-naslov: info@domlipa.si
URL: <http://www.domlipa.si/>

OE Koper

OBALNI DOM UPOKOJENCEV KOPER

Casa costiera del pensionato
Capodistria
Krožna cesta 5, 6000 Koper
telefon: 05 665 96 00
faks: 05 628 51 02
E-naslov: odu.koper@siol.net

DOM STAREJŠIH OBČANOV ILIRSKA BISTRICA

Kidričeva 15, 6250 Ilirska Bistrica
telefon: 05 714 12 44, 714 10 35,
714 16 82
faks: 05 714 20 29
E-naslov: ibistrica@ssz-slo.si
URL: <http://www.dso-ilb.si/>

DOM UPOKOJENCEV IZOLA

Casa del pensionato Isola
Kosovelova 22, 6310 Izola
telefon: 05 641 71 21, 641 60 56,
641 52 10
faks: 05 641 52 11
E-naslov: duizola@siol.net

DOM UPOKOJENCEV POSTOJNA

Rožna ulica 10, 6230 Postojna
telefon: 05 700 11 00
faks: 05 700 11 16
E-naslov: dupo@siol.net

TALITA KUM Zavod Postojna - KONCESIJA

Ljubljanska cesta 28, 6230 Postojna
telefon: 05 720 39 84
E-naslov: racunovodstvo.talita.kum@studioproteus.si

DOM UPOKOJENCEV SEŽANA

Ivana Turšiča 6, 6210 Sežana
telefon: 05 731 17 00
faks: 05 731 17 01
E-naslov: domupokojencev.sezana@siol.net

**DOM DANICA d. o. o. (dovoljenje
za delo za varstvo starejših v
oskrbnem domu)**

Gažon 39, 6274 Šmarje
telefon: 05 656 01 59, 656 01 60

**CENTER ZA STAREJŠE OBČANE
LUCIJA - KONCESIJA**

Seča 197b, 6320 Portorož
telefon: 08 200 30 00
E-naslov: info@center-lucija.si
URL: www.center-lucija.si

OE Kranj

DOM UPOKOJENCEV KRANJ

Cesta 1. maja 59, 4000 Kranj
telefon: 04 280 13 00
faks: 04 233 13 32
E-naslov: kranj@ssz-slo.si
URL: http://www.du-kranj.si/

**DOM UPOKOJENCEV DR.
FRANCETA BERGELJA JESENICE**

Ulica Staneta Bokala 4,
4270 Jesenice
telefon: 04 583 41 00
faks: 04 583 41 20
E-naslov: dufbj@siol.net

**DOM STAREJŠIH OBČANOV
PREDDVOR**

Potoče 2, 4205 Preddvor
telefon: 04 275 20 00
faks: 04 255 11 10
E-naslov: dom.preddvor@dso-
preddvor.si

**DOM DR. JANKA BENEDIKA
RADOVLJICA**

Šercerjeva 35, 4240 Radovljica
telefon: 04 537 50 00, 537 51 52
faks: 04 537 51 70
E-naslov: radovljica@ssz-slo.si
URL: http://www.dom-
drjankabenedika.si/

DOM PETRA UZARJA TRŽIČ

Bistrica, Ročevnica 58, 4290 Tržič
telefon: 04 598 03 00
faks: 04 598 03 00
E-naslov: dpu-trzic@siol.net

**CENTER SLEPIH, SLABOVIDNIH IN
STAREJŠIH ŠKOFJA LOKA**

Stara Loka 31, 4220 Škofja Loka
telefon: 04 511 60 00
faks: 04 511 60 00
E-naslov: stanka.vauh@css-slo.si

OE Krško

**DOM STAREJŠIH OBČANOV
KRŠKO**

Kovinarska 13, 8270 Krško
telefon: 07 488 18 50
faks: 07 488 18 80
E-naslov: krsko@ssz-slo.si

**DOM UPOKOJENCEV IN
OSKRBOVANECV IMPOLJCA**

Arto 13, Studenec, 8290 Sevnica
telefon: 07 816 14 00, 814 16 50
faks: 07 814 16 43
E-naslov: duo.impoljca@duo-impoljca.si

Enota Brežice:

DOM UPOKOJENCEV BREŽICE

Prešernova 13, 8250 Brežice
telefon: 07 499 17 00
faks: 07 499 17 11
E-naslov: duo.brezice@duo-impoljca.si

Enota Sevnica:

DOM UPOKOJENCEV SEVNICA

Trg svobode 17, 8290 Sevnica
telefon: 07 816 07 40
faks: 07 814 17 06
E-naslov: duo.sevnica@duo-impoljca.si

**TRUBARJEV DOM UPOKOJENCEV
LOKA PRI ZIDANEM MOSTU**

Loka 48,
1434 Loka pri Zidanem mostu
telefon: 03 565 81 00
faks: 03 568 41 96
E-naslov: loka@ssz-slo.si

OE Ljubljana

DOM STAREJŠIH OBČANOV LJUBLJANA BEŽIGRAD

Komanova 1, 1000 Ljubljana
telefon: 01 568 20 59, 568 13 31,
568 22 16
faks: 01 568 20 49
E-naslov: bezigrad@ssz-slo.si

DOM UPOKOJENCEV CENTER, TABOR-POLJANE

Tabor 10, 1000 Ljubljana
telefon: 01 234 73 00
faks: 01 234 73 45
E-naslov: dom.tabor@siol.net
URL: <http://www.duc.si/>

Enota:

DOM POLJANE

Zrinjskega 3, 1000 Ljubljana
telefon: 01 234 71 00
faks: 01 234 71 45
E-naslov: dom.poljane@siol.net

DOM STAREJŠIH OBČANOV LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Ob sotočju 9, 1000 Ljubljana
telefon: 01 584 37 00
faks: 01 524 78 03
E-naslov: dsolmp@siol.net

DOM STAREJŠIH OBČANOV LJUBLJANA - ŠIŠKA

Kunaverjeva 15, 1000 Ljubljana
telefon: 01 513 16 30
faks: 01 513 16 65
E-naslov: siska@ssz-slo.si

DOM STAREJŠIH OBČANOV LJUBLJANA VIČ-RUDNIK

Cesta na Bokalce 51, 1125 Ljubljana
telefon: 01 477 06 00
faks: 01 477 06 55
E-naslov: dom.vic@dso.vic.si

Enota:

KOLEZIJA

Kopališka 10, 1000 Ljubljana
telefon: 01 477 01 00
faks: 01 477 01 00
E-naslov: vili.dolenc@dso-vic.si

DOM STAREJŠIH OBČANOV FUŽINE

Nove Fužine 40, 1125 Ljubljana
telefon: 01 587 46 00
faks: 01 587 46 20
E-naslov: tajnistvo@dso-fuzine.si

DOM UPOKOJENCEV DOMŽALE

Karantanska 5, 1230 Domžale
telefon: 01 724 12 30
faks: 01 724 84 98
E-naslov: dom.upokojencev.
domzale@siol.net

DOM STAREJŠIH OBČANOV GROSUPLJE

Ob Grosupeljščici 28, 1290 Grosuplje
telefon: 01 781 07 10
faks: 01 781 07 20
E-naslov: grosuplje@ssz-slo.si

DOM STAREJŠIH HRASTNIK

Novi Log 4/A, 1430 Hrastnik
telefon: 03 565 41 00
faks: 03 565 41 10
E-naslov: hrastnik@ssz-slo.si

DOM UPOKOJENCEV JOŽETA PRIMOŽIČA-MIKLAVŽA IDRİJA

Arkova ulica 004, 5280 Idrija
telefon: 05 377 34 36, 377 11 73
faks: 05 377 33 32
E-naslov: sabina.vidmar@duidrija.si

Enota:

SPODNJA IDRİJA

Idrijska c. 26, 5281 Spodnja Idrija
telefon: 05 377 11 73
faks: 05 377 66 67
E-naslov: romana.kavcic@duidrija.si

**DOM STAREJŠIH OBČANOV
KAMNIK**

Neveljska pot 26, 1240 Kamnik
telefon: 01 839 15 06, 839 15 10,
839 15 13, 839 15 18
faks: 01 839 13 26
E-naslov: dom.kamnik1@siol.net

**DOM STAREJŠIH OBČANOV
KOČEVJE**

Roška cesta 22, 1330 Kočevje
telefon: 01 893 02 22
faks: 01 893 02 24
E-naslov: tajnistvo@dsokocevje.si
URL: www.dsokocevje.si

DOM »TISJE« ŠMARTNO PRI LITJI

Črni potok 13, 1275 Šmartno pri Litiji
telefon: 01 890 01 00
faks: 01 890 01 10
E-naslov: tisje@ssz-slo.si

DOM STAREJŠIH LOGATEC

Gubčeva 8a, 1370 Logatec
telefon: 01 750 80 80
faks: 01 750 80 90
E-naslov: info@ds-logatec.si

**DOM MARIJE IN MARTE KARITAS -
KONCESIJA**

Šolska pot 1, 1370 Logatec
telefon: 01 754 31 09, 754 20 40
faks: 01 754 25 55
E-naslov: dom.marije.marte@siol.net

**DEOS, D. D. LJUBLJANA -
KONCESIJA**

PE Center starejših Medvode
Zbiljska cesta 15, 1215 Medvode
telefon: 01 362 54 00
faks: 01 326 54 20
E-naslov: dom-medvode@siol.net
URL: <http://www.deos.si/>

**DEOS, D. D. LJUBLJANA -
KONCESIJA**

PE Center starejših Cerknica
Cesta pod Slivnico 1, 1380 Cerknica
telefon: 01 705 51 00
faks: 01 705 51 20
E-naslov: info.cerknica@deos.si
URL: <http://www.deos.si/>

DOM POČITKA MENGEŠ

Glavni trg 13, 1234 Mengeš
telefon: 01 723 72 28, 01 723 78 95
faks: 01 723 73 47
E-naslov: zavod@dom-pocitka-
menges.si

**DOM UPOKOJENCEV FRANC
SALAMON TRBOVLJE**

Kolonija 1. maja 21, 1420 Trbovlje
telefon: 03 565 33 00, 03 565 33 39
faks: 03 565 33 03
E-naslov: slavi.lenko@netsi.net

DOM UPOKOJENCEV VRHNIKA

Ildrijska cesta 13, 1360 Vrhnika
telefon: 01 750 44 00, 01 750 21 41
faks: 01 750 51 68
E-naslov: du-vrhnika@s5.net

DOM STAREJŠIH OBČANOV

»POLDE EBERL-JAMSKI«, IZLAKE

Izlake 13, 1411 Izlake
telefon: 03 567 40 85, 03 567 41 04
faks: 03 567 35 07
E-naslov: izlake@ssz-slo.si

**VEHO d. o. o., DOM STAREJŠIH
HORJUL - KONCESIJA**

Slovenska cesta 7, 1354 Horjul
telefon: 01 759 13 00, 01 759 13 33
E-naslov: daniela.tadic@gmail.com

**PAPILOT Zavod za vzpodbujanje in
razvijanje kvalitete življenja**

Center za dnevno oskrbo in druženje
starejših (zavod ima dovoljenje za
delo za opravljanje te storitve)
Zakotnikova 3, 1000 Ljubljana
telefon: 01 542 15 82
faks: 01 542 15 87
E-naslov: simona@papiLOT.si
URL: <http://papiLOT.sisplet.org/>

ZAVOD SV. TEREZIJE - KONCESIJA

Videm 33, 1312 Videm Dobropolje
telefon: 01 781 23 00, 01 781 23 05
E-naslov: zavod.svterezije@siol.net

**DOM STAREJŠIH OBČANOV
RIBNICA - KONCESIJA**

RIVE, izgradnja in upravljanje doma
starejših občanov v Ribnici, d.o.o.
Krošnjarska pot 2, 1310 Ribnica
telefon: 08 200 97 00, 08 200 97 01
faks: 01 835 09 00
E-naslov: ana.osvald@vegrad.si

OE Maribor

**DOM UPOKOJENCEV DANICE
VOGRINEC MARIBOR**

Čufarjeva cesta 9, 2000 Maribor
telefon: 02 480 61 00
faks: 02 471 31 57
E-naslov: info@du_danicevogrinec.si
URL: <http://www.du-danicevogrinec.si>

Enota: TABOR

Veselova 3, 2000 Maribor
telefon: 02 420 41 21

**DOM STAREJŠIH OBČANOV
TEZNO**

Panonska ulica 41, 2000 Maribor
telefon: 02 460 26 00
faks: 02 460 26 14
E-naslov: ida.kmetec@dso-tezno.si
URL: <http://www.dso-tezno.si>

**SONČNI DOM, DRUŽBA ZA
STORITVE, D. O. O. - KONCESIJA**

Železnikova 10, 2000 Maribor
telefon: 02 471 64 02
faks: 02 471 64 13
E-naslov: nevenka.rajh.dom@amis.net

**DOM STAREJŠIH IDILA, JARENINA
- KONCESIJA**

Vukovski dol 34a, 2221 Jarenina
telefon: 02 655 66 50
faks: 02 655 66 91
E-naslov: gipit.doo@siol.net

DOM UPOKOJENCEV PTUJ

Volkmerjeva 10, 2250 Ptuj
telefon: 02 780 73 00
faks: 02 771 45 31
E-naslov: du.ptuj@siol.net

Enota: MURETINCI

Muretinci 45, 2272 Gorišnica
telefon: 02 740 80 59

**CENTER ZA STAREJŠE OBČANE
ORMOŽ D. O. O. - KONCESIJA**

Ulica dr. Hrovata 10, 2270 Ormož
telefon: 02 741 62 00
faks: 02 741 62 34
E-naslov: cso.ormoz@siol.net

**DOM DR. JOŽETA POTRČA
POLJČANE**

Potrčeva 1, 2319 Poljčane
telefon: 02 829 59 20
faks: 02 802 56 75
E-naslov: info@dom-poljcane.si
URL: <http://www.dom-poljcane.si>

DOM LENART d. o. o. - KONCESIJA

Gubčeva 5,
2230 Lenart v Slovenskih Goricah
telefon: 059 22 11 00, 059 22 11 03
faks: 059 22 11 50
E-naslov: dom.lenart@karitasmb.si

OE Murska Sobota

DOM STAREJŠIH RAKIČAN

Dr. Vrbnjaka 1 - p. p. 1302,
9001 Murska Sobota
telefon: 02 532 16 09, 532 16 30
faks: 02 530 42 40
E-naslov: dom.rakican@siol.net

DOM STAREJŠIH LENDAVA

Idösebb polgárok otthona Lendava
Slomškovo naselje 7, 9220 Lendava
telefon: 02 578 12 36, 578 12 37
faks: 02 578 12 38
E-naslov: dom_starejsih.lendava@siol.net

**DOM STAREJŠIH OBČANOV
LJUTOMER**

Cesta 1. Slovenskega tabora 5,
9240 Ljutomer
telefon: 02 585 11 00
faks: 02 585 11 20
E-naslov: dso.ljutomer@siol.net
URL: <http://www.dso-ljutomer.si>

DOM LUKAVCI

Lukavci 9, 9242 Križevci pri Ljutomeru
telefon: 02 588 84 20
faks: 02 588 84 44
E-naslov: lukavci@ssz-slo.si
URL: <http://www.lukavci.si/>

ZAVOD SV. CIRILA IN METODA BELTINCI - KONCESIJA

Mladinska 4, 9231 Beltinci
telefon: 02 542 31 10
faks: 02 542 31 11
E-naslov: info@zcm.si
URL: <http://www.zcm.si>

DOM STAREJŠIH OBČANOV GORNJA RADGONA d. o. o. - KONCESIJA

Trate 40, 9250 Gornja Radgona
telefon: 02 568 45 00
faks: 02 568 45 16
E-naslov: info@dso-gr.si

DOSOR, Dom starejših občanov d.o.o. - KONCESIJA

Prisojna cesta 4a, 9252 Radenci
telefon: 02 568 46 00
faks: 02 568 46 01
E-naslov: info@dosor.si

OE Nova Gorica

DOM UPOKOJENCEV NOVA GORICA

Gregorčičeva 16, 5000 Nova Gorica
telefon: 05 339 41 00
faks: 05 339 41 60
E-naslov: gorica@ssz-slo.si

DOM UPOKOJENCEV GRADIŠČE

Gradišče 4, 5294 Dornberk
telefon: 05 330 69 00
faks: 05 330 69 24
E-naslov: gradisce@ssz-slo.si

DOM STAREJŠIH OBČANOV AJDOVŠČINA

Bevkova 10, 5270 Ajdovščina
telefon: 05 365 98 10
faks: 05 365 98 26
E-naslov: ajdovscina@ssz-slo.si

DOM UPOKOJENCEV PODBRDO

Podbrdo 33, 5243 Podbrdo
telefon: 05 380 18 41
faks: 05 380 18 51
E-naslov: gizela.jensko@
dompodbrdo.si

Enota: DOM UPOKOJENCEV TOLMIN

Gregorčičeva 32, 5220 Tolmin
telefon: 05 380 18 00
faks: 05 380 18 08
E-naslov: ivica.podgornik@ssz-slo.si

Enota: PETROVO BRDO

Petrovo brdo 7, 5243 Podbrdo
telefon: 05 380 18 20,
faks: 05 380 18 21
E-naslov: malci.kos@ssz-slo.si

TURZIS d. o. o. - KONCESIJA

Arčoni 8a, 5292 Renče
telefon: 05 331 07 20
faks: 05 331 07 30
E-naslov: info@medichotel.com
URL: <http://www.medichotel.com/>

OE Novo Mesto

DOM STAREJŠIH OBČANOV NOVO MESTO

Šmihel 1, 8000 Novo mesto
telefon: 07 371 99 11
faks: 07 371 99 44
E-naslov: dso-nm@siol.net

DOM STAREJŠIH OBČANOV ČRNOMELJ

Ulica 21. oktobra 19c, 8340 Črnomelj
telefon: 07 305 62 60, 305 62 61,
305 62 70, 305 62 71, 305 62 80
faks: 07 305 62 82
E-naslov: crnomelj@ssz-slo.si

DOM POČITKA METLIKA

Mestni trg 16, 8330 Metlika
telefon: 07 306 31 40, 306 31 41
faks: 07 306 31 50
E-naslov: metlika@ssz-slo.si

DOM STAREJŠIH OBČANOV TREBNJE

Stari trg 63, 8210 Trebnje
telefon: 07 346 21 00
faks: 07 346 21 51
E-naslov: dso_trebnje@siol.net

PENZION SREČA

Varovanje starejših oseb, gostinstvo in turizem d.o.o. - dovoljenje za delo za varstvo starejših v oskrbnem domu in **KONCESIJA**
Orešje 51, 8820 Šmarješke toplice
telefon: 07 307 38 48
faks: 07 307 38 49

OE Ravne na Koroškem

KOROŠKI DOM STAROSTNIKOV

Črneče 146, 2370 Dravograd
telefon: 02 878 32 54, 878 43 30, 878 43 14, 878 36 81
faks: 02 872 00 90
E-naslov: kdspd@siol.net

ZAVOD ČEBELA, DNEVNO VARSTVO KARITAS, DOM SV. EME ŠENTJANŽ - KONCESIJA

Šentjanž pri Dravogradu 102,
2373 Šentjanž pri Dravogradu
telefon: 02 878 71 67, 878 55 59
E-naslov: zavod.cebela.karitas@siol.net

DEOS D. D. LJUBLJANA, PE CENTER STAREJŠIH GORNJI GRAD - KONCESIJA

Tlaka 28, 3342 Gornji Grad
telefon: 03 839 28 12
faks: 03 839 28 14
E-naslov: info-gornji.grad@deos.si
URL: <http://www.deos.si/>

DOM STAREJŠIH NA FARI, PREVALJE

Na Fari 50, 2391 Prevalje
telefon: 02 824 09 20
faks: 02 824 09 13
E-naslov: dom.prevalje@siol.net

DOM ZA VARSTVO ODRASLIH VELENJE

Kidričeva 23, 3320 Velenje
telefon: 03 587 49 15, 587 49 14
faks: 03 897 06 51
E-naslov: dvov@siol.net

DOM ZA STAREJŠE RADLJE OB DRAVI, d.o.o. - KONCESIJA

Koroška cesta 67/a,
2360 Radlje ob Dravi
telefon: 02 887 03 70
faks: 02 887 03 79

IZVAJALCI STORITEV ZAPOSLOTVENE REHABILITACIJE

Centerkontura Ljubljana d.o.o.

Linhartova 51, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/280 34 50 in 01/280 34 53
Spletna stran: www.centerkontura.si

Center za rehabilitacijo invalidov Celje d.o.o.

Oblakova 34, 3000 Celje
Tel. št.: 03/426 45 00
Spletna stran: www.cri.si

Invalidsko podjetje Posočje d.o.o.

Poljubinj 89c, 5220 Tolmin
Tel. št.: 05/384 14 40
Spletna stran: www.ip-posocje.si

OZARA storitveno in invalidsko podjetje d.o.o.

Ul. Heroja Šaranoviča 27,
2000 Maribor
Tel. št.: 02/238 06 70
Spletna stran: <http://www.ozara.org/?id=63>

ŠENTPRIMA - Zavod za svetovanje, usposabljanje in rehabilitacijo invalidov

Brilejeva ulica 4, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/530 07 14
Spletna stran: <http://sentprima.sent-si.org/>

Zavod Jelša - Center za izobraževanje, usposabljanje in rehabilitacijo

Cesta železarjev 8, 4270 Jesenice
Tel. št.: 04/583 56 10
Spletna stran: <http://www.sociala-jesenice.net/info.php?id=dru&x=20>

Zavod Papiot - Zavod za vzpodbujanje in razvijanje kvalitete življenja

Zakotnikova ulica 3, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/542 15 82
Spletna stran: www.papiot.si

Zavod Ruj - Center za izobraževanje, usposabljanje in rehabilitacijo

Efenkova cesta 61, 3320 Velenje
Tel. št.: 03/586 24 13

Zavod Vitis - Center za izobraževanje, usposabljanje in rehabilitacijo

Obrtniška ulica 11, 2250 Ptuj
Tel. št.: 02/771 07 59

ZIP center d.o.o.

Koroške cesta 14,
2390 Ravne na Koroškem
Tel. št.: 02/870 66 57
Spletna stran: www.zipcenter.si

Želva podjetje za usposabljanje in zaposlovanje invalidov, d.o.o. Ljubljana

Samova ulica 9, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/280 33 00 in 01/280 33 06
Spletna stran: www.zelva.si

DRUGI KORISTNI NASLOVI

INŠTITUT ZA VAROVANJE ZDRAVJA RS

Trubarjeva 2, 1000 Ljubljana
Tel.št.: 01/244 14 00
E-naslov: info@varuh-rs.si
Spletna stran: www.ivz.si

VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC

Dunajska cesta 56, 1000 Ljubljana
Brezplačni telefon: 080 15 30
Tel. št.: 01/475 00 50
Spletna stran: www.varuh-rs.si

VARUH BOLNIKOVIH PRAVIC

Ulica heroja Tomšiča 2, 2000 Maribor
Tel.št.: 02/ 228 22 23, 02/ 2201 634
E-naslov: varuh.bp-mb@maribor.si
Spletna stran: www.maribor.si/podrocje.aspx?id=272

SVETOVALNI CENTER ZA OTROKE, MLADOSTNIKE IN STARŠE MARIBOR

Lavričeva 5, 2000 Maribor
Tel. št.: 02/234 97 00
E-naslov: svetovalni.center-mb@guest.arnes.si
Spletna stran: www.svet-center-mb.si/

SANA VITA - Zavod za psihosocialno pomoč ljudem v stiski

Psihosocialno svetovanje, pomoč mladostnikom s problemi zasvojenosti in njihovim svojcem, družinska in partnerska terapija
Masarykova 23, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/230 19 97 in 01/430 39 97
E-naslov: sana.vita.zavod@t-2.net
Spletna stran: www.sana-vita.si

POSVET - Center za psihološko svetovanje

Izvaja psihološko svetovanje za odrasle osebe v čustvenih stiskah.
Mestni trg 8, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/251 29 50
E-naslov: info@posvet.org
Spletna stran: www.posvet.org

SLOVENSKA KROVNA ZVEZA ZA PSIHOTERAPIJO

Čufarjeva cesta 5, 2000 Maribor
Tel. št.: 02/480 58 50
E-naslov: skzp@uni-mb.si
Spletna stran: <http://marela.uni-mb.si/skzp/>

SVETOVALNI CENTER ZA OTROKE, MLADOSTNIKE IN STARŠE LJUBLJANA

Izvoja svetovanje ter dejavnosti, usmerjene v varovanje duševnega zdravja otrok in mladostnikov.
Gotska 18, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/583 75 00 in 01/583 75 35
E-naslov: info@scoms-lj.si
Spletna stran: www.scoms-lj.si

ŠTUDENSKA SVETOVALNICA

Izvoja psihološko svetovanje za študente v stiski.
Kersnikova 4, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/ 43 80 253 (PON med 16.30-19.30h)
E-naslov: psiho.svetovalnica@sou-lj.si
Spletna stran:
<http://www.svetovalnica.com>

PRAVNO-INFORMACIJSKI CENTER Brezplačno prvo pravno svetovanje

(tudi po e-pošti)
Povšetova 37, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/521 18 88
E-naslov: pic@pic.si
Spletna stran: www.pic.si

ZAVOD PIP – Pravni in informacijski center Maribor ŠOUM

Brezplačna pravna pomoč
Gospodsvetska cesta 83, 2000 Maribor
Tel. št.: 02/234 21 46
E-naslov: pip@zavodpip.si
Spletna stran: www.zavodpip.si

ANONIMNI ALKOHOLIKI - AA

Težave z alkoholom
p.p. 3512, 1001 Ljubljana
Tel. odzivnik: 01/433 82 25
E-naslov: aa.slo@amis.net
Spletna stran: www.aa-drustvo.si

Društvo AL-ANON za samopomoč družin alkoholikov

Lepi pot 6, 1000 Ljubljana
Odzivnik: 01/251 30 00
Dežurni telefon: 01/256 74 80 in 041/590 789 (vsak dan med 8-20h)
E-naslov: info@al-anon.si
Spletna stran: www.al-anon-drustvo.si

CENTER ZA POMOČ ŽRTVAM KAZNIVIH DEJANJ – PAPILOT

Dežurni telefon za žrtve kaznivih dejanj (zaupna in brezplačna pomoč)
Zakotnikova 3, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/524 12 40
(vse dni v letu 24h/dan)
Spletna stran: www.papilot.si

DRUŠTVO INVALIDOV

Svetovanje in pomoč invalidom
Linhartova 13, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/306 39 91
E-naslov: info@drustvoinvalidov-ljb.si
Spletna stran: www.drustvoinvalidov-ljb.si

Enota Center:

Trubarjeva 77, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/231 94 62

Enota Šiška:

Celovška 105, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/515 72 20

DRUŠTVO ŠTUDENTOV INVALIDOV

Svetovanje, informacije, pomoč in učni center za študente invalide
Kardeljeva ploščad 5, 1000 Ljubljana
Te. št.: 01/565 33 51 in 01/565 33 52
E-naslov: info@dsis-drustvo.si
Spletna stran: www.dsis-drustvo.si

Pisarna v Mariboru

Koroška cesta 53d, 2000 Maribor
Tel. št.: 059/043 245

Pisarna na Primorskem,

Zavod PRIMSS
Cesta Zore Perello – Godina 3, 6000 Koper
Tel. št.: 041/735 314
E-naslov: mirce@dsis-drustvo.si

DRUŠTVO SOS TELEFON ZA ŽENSKO, OTROKE in ŽRTVE NASILJA

Zatočišče, skupina za samopomoč, zagovorništvo
p.p. 2726, 1001 Ljubljana
Brezplačni telefon: 080 11 55
(delavniki med 12-22h; ostali dnevi med 18-22h)

Tel. št.: 01/544 35 13 in 01/544 35 14
(pisarna; vsak delavnik med 9-15h)
E-naslov: drustvo-sos@drustvo-sos.si
Spletna stran: <http://www.drustvo-sos.si/>

SOŽITJE ZVEZA DRUŠTEV ZA POMOČ OSEBAM Z MOTNJAMI V DUŠEVNEM RAZVOJU SLOVENIJE

Pomoč duševno prizadetim
Samova 9/II, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/436 97 50
E-naslov: info@zveza-sozitie.si
Spletna stran: www.zveza-sozitie.si

DRUŠTVO ZA NENASILNO KOMUNIKACIJO

Individualno svetovanje osebam, ki doživljajo in ki povzročajo nasilje, telefonski svetovalni razgovori, spremstva pri stikih z institucijami za osebe, ki doživljajo nasilje, druženje z otroki, ki imajo izkušnjo nasilja, informacije in preventivni programi povezani s preprečevanjem nasilja.
Miklošičeva 36, 1000 Ljubljana
Telefon: 01/434 48 22
E-naslov: drustvo.nenasilje@siol.net
Spletna stran: www.drustvo-dnk.si

DRUŽINSKI KRIZNI CENTER NOVO MESTO

Svetovanje preko spleta za ljudi s kakršnikoli težavami na področju partnerstva, družinskih odnosov, socialne stiske in vzgojnih zadreg
Tel. št.: 07/393 45 69 ali 07/393 45 50
Spletna stran: www.dkc-nm.si

MLADINSKO- INFORMACIJSKI CENTER MIC

Brezplačna svetovalnica, psihoterapija (psihologinja, pedagoginja, ginekologinja, pravnik, partnerski terapevt - za vse svetovalce se morate predhodno naročiti)
Ulica stare pravde 11, 1000 Ljubljana
Tel. št.: 01/439 97 90 in 01/439 97 92
Mob. št.: 031/416 871

Nonstop spletna svetovalnica:
www.mic.si in www.mladi.net
E-naslov: info@mic.si
Spletna stran: www.mic.si

SLOVENSKA SKUPNOST OVEREATERS ANONYMOUS

Motnje prehranjevanja
Resljeva 11, 1000 Ljubljana ali p.p. 4382, 1001 Ljubljana
E-naslov: oaslo@hotmail.com
Spletna stran: <http://oa-slovenija.com>

ZAVOD EMMA

Center za pomoč žrtvam nasilja
Krizni telefon, individualno svetovanje za ženske in otroke žrtve nasilja, programi za dekleta in mlade ženske z izkušnjo nasilja, skupina za samopomoč za dekleta in ženske z izkušnjo nasilja, poletni tabor, psihosocialna pomoč družini.
p.p. 221, 1000 Ljubljana
Brezplačni telefon: 080 21 33
(delavniki med 8-15h in vsak dan med 18-21h)
Tel. št.: 01/425 47 32
(delavnik med 8-15h)
E-naslov: zavod.emma@siol.net
Spletna stran: www.zavod-emma.si

Enota Krško

p.p. 159, 8270 Krško
Tel. št.: 059/044 355
(delavnik med 8-15h)
E-naslov: zavod_emma@t-2.net

ZAVOD MISSS - Mladinsko svetovalno informativno središče Slovenije

Informiranje in svetovanje, preventivni programi in delavnice za mladostnike.
Kunaverjeva 2, 1000 Ljubljana
Tel. št. Mladi mladim: 01/510 16 75
(vsak delavnik med 15-17h)
E-naslov: misss@guest.arnes.si
Spletna stran: www.misss.org

ZDRUŽENJE PROTI SPOLNEMU ZLORABLJANJU

Svetovalna pomoč za prepoznavanje sumov spolnih zlorab in za žrtve spolnih zlorab: individualna svetovanja, zagovorništvo, zagovorništvo za otroke, samopomočne skupine za mlade in odrasle preživele žrtve spolnih zlorab v otroštvu, izobraževanja.

Masarykova 23, 1000 Ljubljana

Brezplačni tel.: 080/28 80

Tel. št.: 01/431 33 41

(vsak delavnik med 9-13,
razen SRE med 17-19h)

E-naslov: zd.proti.spolnim.zlorabam@volja.net ali spolna-zloraba@siol.net

ZAVOD ZARJA

Socialna in medicinska rehabilitacija po poškodbi glave, pedagoški programi, pomoč na domu, bivalna enota

Kajuhova 32r, 1000 Ljubljana

Telefon: 01/547 18 00

E-naslov: info@zavod-zarja.si

Spletna stran: www.zavod-zarja.si

ISKANJE INFORMACIJ V DRUGIH VIRIH

Za lažje iskanje informacij navajamo bibliografske podatke knjig in brošur, ki so izšle v zadnjih nekaj letih. Pri brošurah in knjigah, ki so brezplačne, to posebej navajamo.

PUBLIKACIJE

Naslovi zanimivih publikacij, ki so v zadnjih nekaj letih izšle v slovenskem jeziku:

- Avberšek, S., Švab, V. Psihosocialna rehabilitacija. Ljubljana: Šent, 2004.
- Ažman, R. Depra. Celje: Celjska Mohorjeva družba, 2008.
- Bambeck, J. J., Wolters A. Moč možganov. Žalec: Sledi, 1997.
- Brandon, D. Pet principov normalizacije. Ljubljana: Visoka šola za socialna delo, 1990.
- Brandon, D., Brandon, A. Praktični priročnik za osebje v službah za ljudi s posebnimi potrebami. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo, 1992.
- Brandon, D., Brandon, A. Jing in jang načrtovanja psihosocialne skrbi. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo, 1994.
- Booner, S. Očka s perutmi. Ljubljana: Ozara Slovenija, 2007.
- Dernovšek, M. Z., Gorenc M., Ravnik Oblak M., Jeriček H. in Tavčar R. Sladkorna bolezen in depresija. Ljubljana: Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni, Klinični center, Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, 2005.
- Dernovšek, M. Z., Gorenc M., Jeriček H. Ko te stresa stres. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja RS. 2006.
- Dernovšek, M. Z., Mišček I., Jeriček H. in Tavčar R. Skupaj premagajmo depresijo: priročnik za vodje delavnic in predavatelje. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, 2005.
- Elgie, R., Amerongen van, A. P., Byrne, P., in sod. Najdi svojo pot. Živeti s shizofrenijo. Ljubljana: PharmaSwiss, 2006.
- Erzen, T. Duševne motnje. Celje: Mohorjeva družba, 2007.
- Fengler, J. Nudenje pomoči utruja. Ljubljana: Temza, 2007.
- Fink, C. Bipolarna motnja za telebane. Ljubljana: Pasadena: Društvo za pomoč osebam z depresijo in anksioznimi motnjami, 2009.
- Fox, C., Joughin, C. Motnje hranjenja v otroškem obdobju. Informacije za starše. Izobraževalno raziskovalni inštitut Ozara Ljubljana, 2008.
- Gillett, R. Premagovanje depresije. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1992.

- Glasser, W. Psihija je lahko nevarna za vaše duševno zdravje. Maribor: MCA, 2007.
- Goleman, D. Čustvena inteligenca. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 1997.
- Hauck, P. Depresija. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1986.
- Hert De, M., Magiels, G., Thys, E. Skrivnost možganskega čipa. Ljubljana: Jansen-Cilag, 2001.
- Ihan, A. Imunski sistem in odpornost : kako se ubranimo boleznim. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2005
- Kapelj, M., Smonker, T. Skupnostna skrb na področju duševnega zdravja na Krasu. Sežana: Vezi, 2005.
- Lamovec, T. Zgodbe z roba norosti. Ljubljana: Altra, 1994.
- Lamovec, T. Ko rešitev postane problem in zdravilo postane strup: nove oblike skrbi za osebe v duševni krizi. Ljubljana: Lumi, 1995.
- Lamovec, T. Kako ravnamo z osebo v psihični krizi. Ljubljana: Altra, 1997.
- Lamovec, T. Psihosocialna pomoč v duševni stiski. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo, 1998.
- Lamovec, T. Kako misliti drugačnost. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo, 1999.
- Lavš, K. Kako začeti : priročnik z nasveti za uporabnike služb duševnega zdravja pri ustanavljanju in vključevanju v skupine samopomoči. Maribor: Ozara, 1996.
- Lenné, R. Depresija, bolezen našega časa: premagovanje potrtosti, tesnobe in žalosti. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1978.
- Ministrstvo za zdravje: Javnozdravstveni vidiki obravnave ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva. Ljubljana: Ministrstvo za zdravje, 2007.
- Minne, B. Pripoved o gospe Veverici in ostalih živalih v mamini glavi. Ljubljana: Ozara Slovenija, 2008.
- Monbourquette, J. Kako odpustiti. Maribor: Slomškova založba, 2006.
- Morris, R. et al. Prvi koraki v nevroznanost, znanost o možganih. Ljubljana: Sinapsa, slovensko društvo za nevroznanost: Izobraževalno raziskovalni inštitut Ozara Ljubljana, 2007.
- Pavel, I. Socialno podjetje, od ideje k praksi. Ljubljana: Šent, 2005.
- Phillips, M. Čustvena odličnost. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 2001.
- Praper, P. Tako majhen, pa že nervozen!? Nova Gorica: Educa, 1992.
- Russel, P. Knjiga o možganih. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1990.
- Satir, V. Družina za naš čas. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1995.
- Skynner, R., Cleese, J. Družine in kako v njih preživeti. Ljubljana: Tangram, 1994.
- Smith, L. L. Depresija za telebane. Ljubljana: Pasadena, 2009.
- Smith, G. Premagajmo depresijo. Zbirka Meander, 2007.
- ŠENT Izobraževalni program: pomoč in samopomoč osebam v duševni stiski. Ljubljana: Šent, 2000.
- Švab, V. Priročnik o shizofreniji. Švab, V. (2001): Priročnik o shizofreniji. Radovljica: Didakta.
- Švab, V. Duševne bolezni v skupnosti. Ljubljana: Šent, 1996.
- The British Psychological Society & The Royal College of Psychiatrists. Motnje hranjenja: Intervencije zdravljenja in obravnave anoreksije, bulimije, nervoze in sorodnih motenj hranjenja. Ljubljana: Izobraževalno raziskovalni inštitut Ozara Ljubljana, 2008.

- Valetič, Ž. Tunel: trgovina s samomorilskimi pripomočki. Ljubljana, Ozara Slovenija, 2008.
- Zaviršek, D. Ženske in duševno zdravje : o novih kulturah skrbi. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo, 1994.
- Zaviršek, D. Principi dobre prakse v psihosocialnih službah na področju dela z ljudmi, ki imajo težave z duševnim zdravjem. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo, 1996.
- Zaviršek, D. Inovativne metode v socialnem delu: opolnomočenje ljudi, ki potrebujejo podporo za samostojno življenje. Ljubljana: Študentska založba, 2002.
- Žuraj, A. Duševno zdravje v skupnosti: Ljubljana: Skupnost socialnega varstva Slovenije, 1993.
- WHO Shizofrenija: informacija za družine. Ljubljana: Šent, 2000.
- Wyckmans, A., Leener De, A.M. Očka nikdar ni utrujen. Maribor: Ozara Slovenija, 2006.

ZANIMIVE PUBLIKACIJE V ANGLEŠČINI

- Allen, J.G. Coping with trauma: Hope through Understanding. London: American Psychiatric Publishing, 2005.
- Baldwin, D.S., Hirschfeld, R.M.A. Fast facts - Depression. Oxford: Health Press Limited, 2001.
- Briley, M. Is Full Recovery from Depression Possible? London: Martin Dunitz, 1998.
- Friedel, R.O. Borderline Personality Disorder Demistified. New York: Marlowe & Company, 2004.
- Hert De, M., Thys, E., Magiels, G., Wyckaert, S. Anything or nothing. Antwerpen: Houtekiet, 2004.
- Hickie, I., Davenport, T., Scott, E. Depression: Out of the Shadows: A Guide to Understanding Depression and its Treatment. Sydney: Australian Women's Weekly Health Series, 2003.
- Jamison Redfield, K. An Unquiet Mind; a Memoire of Moods and Madness. New York: Alfred A. Knopf publisher, 2003.
- Kenford, N. Power over stress: 35 quick prescriptions for mastering the stress in your life. Canada: QP Press, 2003.
- Miklowitz, D.J. The Bipolar Survival Guide. NY: Guilford Press, 2002.
- Simon, L. Detour: My bipolar Road Trip in 4-D. New York: Simon & Schuster, 2005.
- Skynner, R., Cleese, J. Life and how to survive it. Bershire: Cox & Wyman, 1994.
- Persaud, R. The Mind: A users guide. Transworld Publishers: London, 2007
- Williams, C. Overcoming Anxiety: A Five Areas Approach. London: Arnold, 2003.

SPLETNI VIRI

Naslovi spletnih virov v slovenskem jeziku, kjer je mogoče najti podatke o duševnih motnjah, zdravlilih, novostih v zdravljenju, dejavnostih na področju duševnega zdravja, ...

Altra: <http://www.altra.si/>

Bipolarna motnja: <http://bipolarna.si/>

Inštitut za varovanje zdravja: <http://www.ivz.si/>

Jupline: <http://www.jupline.net/>

Med.over.net: <http://med.over.net/> , <http://med.over.net/phorum/list.php?f=6>

Novi Paradoks: <http://www.drustvo-paradoks.si/>

Ozara: <http://www.ozara.org/>

Sinapsa: <http://www.sinapsa.org/>

Šent: <http://www.sent-si.org/>

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije: <http://www.zzzs.si/>

NASLOVI SPLETNIH STRANI NEKATERIH NAJPOMEMBNEJŠIH TUJIH ZDRUŽENJ IN ORGANIZACIJ

EUFAMI - European Federation of Associations of Families of People with Mental Illness: <http://www.eufami.org>

GAMIAN Europe - Global Alliance of Mental Illness Advocacy Networks: <http://www.gamian-europe.com/>

MHE - Mental Health Europe: <http://www.mhe-sme.org/>

EPHA - European Public Health Alliance: <http://www.epha.org/>

ENUSP - European Network of Users and Survivors of Psychiatry: <http://www.enusp.org/>

MDAC - Mental Disability Advocacy Centre: <http://www.mdac.info/>

WAPR - World Association for Psychosocial Rehabilitation: <http://www.wapr.info>

WFMH - World Federation for Mental Health: <http://www.wfmh.org/>

WHO - World Health Organization: <http://www.who.int>

EUROPA - Public Health: http://ec.europa.eu/health/ph_overview/strategy/health_strategy_en.htm

WPA – World Psychiatric Association: <http://www.wpanet.org>

Naslednji tuji spletni strani ponujata veliko informacij o duševnih motnjah, zdravljenju, rehabilitaciji ter zdravilih in sta namenjeni samopomoči ljudem s težavami v duševnem zdravju.

Internet Mental Health: <http://www.mentalhealth.com>

Mental Health Net: <http://mentalhelp.net>

BELEŽKE

Izdal:

**IZOBRAŽEVALNO RAZISKOVALNI
INŠTITUT OZARA LJUBLJANA**